

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
បណ្ឌិត សត្តរសមភាគ

១១០

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥១២

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេចក្តីរំលឹកគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុចទីណា ។

គ្រប់គ្រងឯកសារ (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចនៈស្រីស្រស់ ។

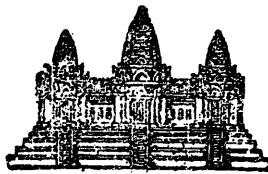
ថតស្តានដោយ
ប្អូនប្រុស ម៉ាន់ សារ៉េត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលើកលែង

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គីប៊ែរ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូប សារ៉ា ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និង ឧបាសិកា យុន សុនីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និង លោកស្រី រតនី ស្រីមុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យ៉ឺន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេនី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា រ៉ាវី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ប៊ាន សុគន្ធានី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីរាជ, ចាន់ណា សុធានីរាជ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូរហង់ (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និង លោក ខួន សេនីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា សេ សុផារី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យ៉ឺម សុផារី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និង លោកស្រី ធួរៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សារ៉ុម (បាត់ដំបង)
- ព្រះចៅ ព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)
- ឧបាសិកា រ៉ាន់ លុយ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហួ ច័ន្ទសុខ័ណ្ឌ និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ស.វ.អ)

ព្រះ
ក្រុងបីជ័យ
និង
សេចក្តីប្រជុំភាសាខ្មែរ
អភិធម្មបិដក
បណ្ឌិត សង្កេតសមភាគ

១១០

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥១២

ពាក្យទទួល

យើងសូមផ្ដល់សូត្រព្រះធម៌ទទួលជូនជនជាតិខ្មែរ។

ឥឡូវយើងខ្ញុំអាចជូនព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅជូនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ។ ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ សូត្រចេញពីជម្រកព្រលឹងនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុន។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete collection of Buddhist sutras on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជួនចំពោះជនជាតិខ្មែរជាទីរាប់អាន !

ជួនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជាទីគោរព !

ព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យនៅភ្នំពេញ យកគតិបណ្ឌិតលោក ព្រះពុទ្ធសាសនា មក
បកប្រែ រៀបរៀង ចងក្រងពីឆ្នាំ ១៩២៤ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៤ គឺត្រូវចំណាយពេល ៤៤ ឆ្នាំទើប
បានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ហើយជាកំណប់
វប្បធម៌ខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរ។ យើងខ្ញុំពុទ្ធសាសនិកជាតិជប៉ុន មានសត្វានចិត្តនឹងបោះ
ពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រកដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំងមនុស្សទូទៅ នៅ
ក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព។

ខ្មែរបានពិសោធន៍សោកនាដកម្ម ដែលមិនដែលធ្លាប់មានពីមុនមក។ ម្យ៉ាងទៀតព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ
ក៏ត្រូវបែកបាក់យ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតសេចក្តីទុក្ខសោ
ក ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកពីកំហឹង បញ្ចប់គំនុំគំភ័យ ដើរតាមពុទ្ធដីការ ព្រះបរមត្រូឌិតវង្សាយាមធ្វើឲ្យ
មានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក។

ការដែលយើងខ្ញុំជូនព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃ សម្បថរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជន
ជាតិជប៉ុនថា 'យើងខ្ញុំក៏ធ្វើសហប្រតិបត្តិការ ដើម្បីសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ហើយដើម្បីទុកជាក
ស្តុតាងនៃសហពន្ធនឹងមិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុននឹងប្រជាជាតិខ្មែរ។

ថ្ងៃនក្ខតបុក្យកក្កដាឆ្នាំ 1994

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ Rev. Muchaku Seikyo

ប្រធានករិយាល័យ Rev. Sinohara Eiichi

អ្នកចាត់ការ Rev. Matunaga Zendo Rev. Arima Jitsujo Rev. Ito Yoshimichi
Rev. Watai Keiichi Rev. Nakamura Giei Rev. Sigeta Shincyo
Rev. Maeda Risyo Rev. Nakajima Kyoshi Mr. Ei Rokusuke

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！

敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1924年から1968年まで、45年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未會有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、瞋りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵經）復刻救援委員会

世話人代表 無着 成恭
事務局長 篠原 鋭一

世話人 松永 然道 有馬 実成
伊藤 佳通 渡井 奎一
中村 義英 茂田 真澄
前田 利勝 中島 教之
永 六輔

Acknowledgment

My dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community.

It gives me a great pleasure to inform you the translation of the “Tripitaka” into Cambodian has been successfully completed. The project to translate the “Tripitaka” was launched in 1924. Sorting out the information, translation and compilation into a complete new volume of this great work took 43 years and was completed only in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but is also an important milestone in the history of publication in Cambodia.

Revival and prosperity of Buddhism in Cambodia is the ardent desire of the Japanese Buddhist Community. It is with this spirit that we have completed this important project and want to present the completed work to the Cambodian Buddhist community. It is a present not only to the Buddhist community in Cambodia but also to the Cambodian people and all the peace loving people in the world.

Camboia experienced the greatest tragedies of modern times and the Camboian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount this grief, and anger and to forgive and start working again for world piece.

This great work is a symbol of Japanese Buddhist communities resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and a testimony to the friendship between the two peoples.

Join hands in prayer...
July 1994

TORIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: Rev. Eiichi Sinohara

Management Team:

Rev. Zendo Matunaga Rev. Jitsujo Arima Rev. Yoshimichi Ito
Rev. Keiichi Watai Rev. Giei Nakamura Rev. Shincyo Sigeta
Rev. Risyo Maeda Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន សត្តសមភាគ

១១០

ព.ស. ២៥១២

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស សត្តរសមោ ភាគោ

បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នមោ តស្ស ភក្កតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកេ កុសលត្ថិកំ(១)

[១] ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អកុសលំ ឯកំ ខន្ធ
 បដិច្ច តយោ ខន្ធា ទ្វេ ខន្ធេ បដិច្ច ទ្វេ ខន្ធា ។
 ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា វិមាតាព្យាកតំ កិរិយាព្យាកតំ ឯកំ
 ខន្ធំ បដិច្ច តយោ ខន្ធា ចិត្តសមុដ្ឋានញ រូបំ ។
 ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាក-
 តោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។

[២] ន អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក

បដ្ឋាន សត្វសមភាគ

បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

នកុសលត្ថិកៈ កុសលត្ថិកៈ

(១) ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១
ជាអកុសល ខន្ធ ២ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ២ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ គឺ ខន្ធ ៣
ក្តី ចិត្តសមុជានុប្បក្តិ អាស្រ័យ នូវខន្ធ ១ ជាវិបាកាព្យាក្រឹតផង ជា
ភិវិយាព្យាក្រឹតផង ។ ធម៌ ជាអកុសលក្តី ជាអព្យាក្រឹតក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ។

(២) ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បវត្តនំ

ន អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។

(៣) ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យា-
 កតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេ-
 តុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច
 អព្យាកតោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន-
 អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ
 ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។

(៤) ន កុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុស-
 លញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលញ្ច ន អព្យាក-
 តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ច អព្យាកតោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។

(៥) ន អកុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា

អភិធម្មប័ណ្ណ បច្ចនីយោនុលោមប្បជ្ឈាន

ធម៌ ជាតុសលក្ខី ជាអព្យាក្រឹតក្ខី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាតុសល អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាតុ-
សល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាតុសលក្ខី ជាអព្យាក្រឹតក្ខី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាតុសល
ក្ខី ជាអព្យាក្រឹតក្ខី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៤] ធម៌ ជាតុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតុសលផង
មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា
អព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតុសលផង មិនមែនជាអព្យា-
ក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាតុសលក្ខី
ជាអព្យាក្រឹតក្ខី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតុសលផង មិនមែនជា
អព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥] ធម៌ ជាតុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតុសល
ផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

បច្ចន័យានុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

ន អកុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អកុសលញ្ច
ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ច អព្យាកតោ
ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។

(៦) ន កុសលញ្ច ន អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

(៧) ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បដ្ឋយា ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បដ្ឋយា ។
ន អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
អារម្មណប្បដ្ឋយា ន អកុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ ន អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្ម-
ណប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ ន អកុសលញ្ច
ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ អារម្មណប្បដ្ឋយា ។ ន អកុសលញ្ច
ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

បច្ចនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសលផង មិនមែន
ជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជាអកុសលក្តី
ជាអព្យាក្រឹតក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសលផង មិនមែន
ជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវាៈ ៣ ។

[៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសលផង
មិនមែនជាអកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវាៈ ១ ។

[៧] ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋាយ ។
ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ជាអកុសល
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
អព្យាក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ជាអកុសល
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសលផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះការម្មណប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសលផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផង ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

អារម្មណប្បច្ចយា ។ ន កុសលញ្ច ន អកុសលញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ អារម្មណ-
 ប្បច្ចយា ។

[៨] ហេតុយា អដ្ឋាវស អារម្មណេ នវ អធិប-
 តិយា អដ្ឋាវស អវិកតេ អដ្ឋាវស ។

[៩] ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ន កុសលំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា
 ។ បេ ។ ន កុសលញ្ច ន អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នហេតុប្បច្ចយា ។

[១០] ន កុសលំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។ បេ ។ ន កុ-
 សលញ្ច ន អកុសលញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ។

[១១] នហេតុយា ន នអារម្មណេ ន នអធិប-
 តិយា អដ្ឋាវស នោវិកតេ ន ។

[១២] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ ន ។

[១៣] នហេតុប្បច្ចយា អារម្មណេ ន ។

សហជាតវារម្បិ សម្បយុត្តវារម្បិ បដិច្ចវាសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ព្រោះការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសលផង មិនមែនជាអកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។

(៨) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៩ ក្នុងអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។

(៩) ធម៌ ជាអកុសល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។
ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែន
ជាអកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

(១០) ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។ បេ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែនជាអកុសលផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ។

(១១) ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ក្នុងនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ៦ ក្នុងនអធិបតីប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ក្នុងនាវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

(១២) ក្នុងនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(១៣) ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។
សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី មានសចក្តីប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈ ។

បច្ចេកវិទ្យាសុលោមត្តិកប្បដ្ឋានំ

(១៤) ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អ-
 កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលំ
 ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ ធម្មា អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា អកុសលោ ធម្មា អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។
 ន អព្យាកតំ ធម្មំ បច្ចយា អព្យាកតោ ធម្មោ . . .
 យត្ថ បញ្ច ។ ន កុសលញ្ច ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ
 បច្ចយា . . . យត្ថ ភីណិ ។ ន អកុសលញ្ច
 ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បច្ចយា . . . យត្ថ ភីណិ ។
 ន កុសលញ្ច ន អកុសលញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា យត្ថ បញ្ច ។

(១៥) ហេតុយា នព្វិសតិ អារម្មណេ តេស
 អវិកតេ នព្វិសតិ ។

(១៦) សំសដ្ឋវារេ ហេតុយា នវ ។ បេ ។ អវិកតេ
 នវ ។ បេ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បជ្ជាន នកុសលត្ថិកៈ កុសលត្ថិកៈ

[១៤] ធម៌ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
 មែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 ធម៌ ជាកុសលក្តី ជាអព្យាក្រឹតក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអកុសលក្តី ជាអព្យាក្រឹតក្តី
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៥ ។ ធម៌ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ... មានវារៈ ៥ ក្នុងបទណា ។
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផង ...
 មានវារៈ ៣ ក្នុងបទណា ។ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល
 ផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹតផង ... មានវារៈ ៥ ក្នុងបទណា ។ ធម៌
 ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែនជាអកុសល
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងបទណា ។

[១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៦ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ១៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៦ ។

[១៦] បែកខាងសំសដ្ឋវារៈ ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩
 ។ បេ ។ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(១៧) ន កុសលោ ធម្មា អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ន កុសលោ ធម្មា អព្យា-
 កតស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ន កុស-
 លោ ធម្មា អកុសលស្ស ច អព្យាកតស្ស ច
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ន អកុសលោ
 ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 តីណី ។ ន អព្យាកតោ ធម្មា អព្យាកតស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ បញ្ច ។ ន កុស-
 លោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តីណី ។ ន អកុសលោ
 ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តីណី ។ ន កុសលោ
 ច ន អកុសលោ ច ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ឯកំ ។

(១៨) ន កុសលោ ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ តីណី ។ ន អកុស-
 លោ ធម្មា អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ តីណី ។ ន អព្យាកតោ ធម្មា
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ

អភិធម្មបិដក បច្ចន្តយានុលោមប្បដ្ឋាន

(១៧) ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជា
 អកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ជាអព្យាក្រឹត ដោយហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃ
 ធម៌ ជាអកុសលផង ជាអព្យាក្រឹតផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិន
 មែនជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
 ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ ធម៌ មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែន
 ជាអព្យាក្រឹតក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអកុសលក្តី មិនមែនជាអព្យាក្រឹតក្តី ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌
 មិនមែនជាកុសលក្តី មិនមែនជាអកុសលក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជា
 អព្យាក្រឹត ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

(១៨) ធម៌ មិនមែនជាកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ដោយ
 ការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអកុសល ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ជាអកុសល ដោយការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិន
 មែនជាអព្យាក្រឹត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ជាអព្យាក្រឹត ដោយការម្មណប្បច្ច័យ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

តីណិ ។ ន កុសលោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា
 កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
 ន កុសលោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អកុស-
 លស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន កុស-
 លោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ន អកុ-
 សលោ ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា កុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន អកុសលោ
 ច ន អព្យាកតោ ច ធម្មា អកុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ន អកុសលោ ច ន-
 អព្យាកតោ ច ធម្មា អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អា-
 រម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។ ន កុសលោ
 ច ន អកុសលោ ច ធម្មា កុសលស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

[១៩] ហេតុយា អដ្ឋាស អារម្មណោ អដ្ឋាស
 អធិបតីយា តេវីស អវិគតេ ទ្វាវីស ។

បញ្ញាវាវំ វិត្តាវេតតំ ។

បច្ច័យានុលោមតិកប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាភុស្តលក្ខំ មិនមែនជាអព្យាក្រឹតក្ខំ ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ជាភុស្តល ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាភុស្តល
 ក្ខំ មិនមែនជាអព្យាក្រឹតក្ខំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាភុស្តល ដោយការម្ម-
 ណ្ឌប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាភុស្តលក្ខំ មិនមែនជាអព្យាក្រឹតក្ខំ ជាបច្ច័យ
 នៃធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិន
 មែនជាភុស្តលក្ខំ មិនមែនជាអព្យាក្រឹតក្ខំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាភុស្តល
 ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាភុស្តលក្ខំ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
 ក្ខំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាភុស្តល ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែន
 ជាភុស្តលក្ខំ មិនមែនជាអព្យាក្រឹតក្ខំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
 ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាភុស្តលក្ខំ មិន
 មែនជាភុស្តលក្ខំ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាភុស្តល ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៣ ។

(១៩) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ១៨ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៣ ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ២២ ។

បណ្ឌិត គប្បីឲ្យបញ្ជាក់វារៈពិស្តារផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នវេទនាត្ថិកេ វេទនាត្ថិកំ^(១)

(២០) ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២១) ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២២) ន អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ

អភិធម្មបិដក បច្ចន្តយានុលាមប្បដ្ឋាន

នវេទនាតិកៈ វេទនាតិកៈ

[២០] ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកប
 ដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ
 មិនមែនជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១] ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកប
 ដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ
 មិនមែនជាសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២] ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អនុក្ខមសុខាយ
 វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តា ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 សង្ខតំ ។

[២៣] ហេតុយា ឯកវីស អធិបតិយា ឯកវីស
 អវិកតេ ឯកវីស ។

នវិបាកត្ថិកេ វិបាកត្ថិកំ ១

[២៤] ន វិបាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន វិបាកំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាក-
 ធម្មធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។ ន វិបាក-
 ធម្មធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន វិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។ ន នេវវិបាក-
 នវិបាកធម្មធម្មំ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ
 បដិច្ច វិបាកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា បញ្ច ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាប្បវត្តន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជា
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជា
សុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

(២៣) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ក្នុងអធិបតិប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នវិបាកត្តិកៈ វិបាកត្តិកៈ

(២៤) ធម៌ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។
ធម៌ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិន
មានវិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាមិនមែនវិបាកទាំងមិន
មានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាវិបាក
អាស្រ័យ នូវធម៌មិនមែនជាមិនមែនវិបាក ទាំងមិនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

(២៥) ហេតុយា ទ្វារីស ។

នឧបាទិស្ថបាទានិយត្តិកេ ឧបាទិស្ថបាទានិយត្តិកំ (១)

(២៦) ន ឧបាទិស្ថបាទានិយំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អនុ-
 បាទិស្ថបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណី ។ ន អនុបាទិស្ថបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនុបា-
 ទិស្ថបាទានិយោ ធម្មោ, ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 បញ្ច ។ ន អនុបាទិស្ថអនុបាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧបាទិស្ថបាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណី ។ ន ឧបាទិស្ថបាទានិយញ្ច ន អនុបាទិស្ថ-
 អនុបាទានិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនុបាទិស្ថបាទានិ-
 យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

១ ម. នឧបាទិស្ថបាទានិយត្តិកេ ឧបាទិស្ថបាទានិយត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នឧបា-
 ទិស្ថបាទានិយំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

(២៥) ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២២ ។

និទានទិស្សនិទានិយត្តិកៈ ឧបាទិស្សនិទានិយត្តិកៈ

(២៦) ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិន
 កាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមាន
 កម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក និងជាប្រយោជន៍
 ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជា
 ប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
 កិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ ធម៌ មានកម្មប្រកប
 ដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជា
 ដើមមិនកាន់យក ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស
 មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់
 យក និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
 កិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបា-
 ទានផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បព្វសីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ន អនុចាទិន្ទចាទានិយក្ខ ឆ អនុចាទិន្ទអនុចាទានិយក្ខ
 ឆម្ពំ បដិច្ច ឧចាទិន្ទចាទានិយោ ឆម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ន ឧចាទិន្ទចាទានិយក្ខ
 ន អនុចាទិន្ទចាទានិយក្ខ ឆម្ពំ បដិច្ច អនុចាទិន្ទអនុ-
 ចាទានិយោ ឆម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២៧] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

នសង្កិល្លិសង្កិលេសិកត្ថិកេ

សង្កិល្លិសង្កិលេសិកត្ថិកំ^(១)

[២៨] ន សង្កិល្លិសង្កិលេសិកំ ឆម្ពំ បដិច្ច
 អសង្កិល្លិសង្កិលេសិកោ ឆម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ន សង្កិល្លិសង្កិលេសិកំ ឆម្ពំ បដិច្ច អសង្កិ-
 ល្លិសង្កិលេសិកោ ឆម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ឆ. នសង្កិល្លិសង្កិលេសិកត្ថិកេ សង្កិល្លិសង្កិលេសិកត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុន័យានុលោមប្បដ្ឋានំ

តីណិ ។ ន អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា បញ្ច ។ ន អសង្កលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច សង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ន អសង្កលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ
 បដិច្ច អសង្កលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[២៩] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

នវិកក្កតិកេ វិកក្កតិកំ^(១)

[៣០] ន សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច សវិ-
 តក្កសវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សវិ-
 តក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សវិតក្កសវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
 អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 សត្ត ។ ន អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អវិតក្កវិ-
 ចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុទ្ទយានុលោមប្បជ្ឈាន

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
 អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅ-
 ហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ ធម៌ ដែល
 សៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែន
 ជាមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
 អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តី
 សៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។

នវិច្ចក្កតិកៈ វិច្ចក្កតិកៈ

[៣០] ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈ និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈ និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ
 មានត្រឹមតែវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
 តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសន៍

ន អវិភត្តក្ក អវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច អវិភត្តក្ក អវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា សត្ត ។

[៣១] ហេតុយា ឯក្ខនបញ្ញាស ។

នបីតិភិក្កេ បីតិភិក្កំ^(១)

[៣២] ន បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិស-
ហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ចត្តារិ ។
ន សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខសហគតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ចត្តារិ ។ ន ឧបេក្ខា-
សហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
បដិច្ច បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ចត្តារិ ។

[៣៣] ហេតុយា អដ្ឋវីស ។

នទស្សនភិក្កេ ទស្សនភិក្កំ^(២)

[៣៤] ន ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវនា-
យ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន
ទស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ ទស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា

១ ម. នបីតិភិក្កេ បីតិភិក្កំ ន ទស្សនភិក្កំ ។ ២ ម. នទស្សនភិក្កេ ទស្សនភិក្កំ ន ទស្សនភិក្កំ ។

បច្ចនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ មិនមានវិតក្កៈនិងមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមាន
វិតក្កៈនិងមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤៧ ។

នប៊ីតិវិចិត្តិកៈ បីតិវិចិត្តិកៈ

[៣២] ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយ
បីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។ ធម៌ ប្រកប
ដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។ ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

[៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤៨ ។

នទស្សនត្តិកៈ ទស្សនត្តិកៈ

[៣៤] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ដែល
មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌
ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

តីណី ។ ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នស្ស-
នេន បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណី ។ ន នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ
បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នស្សនេន បហាតត្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ សន្និតំ ។ បញ្ច ។

[៣៥] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

នទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកេ

ទស្សនេនបហាតត្វោហេតុកត្តិកំ^(១)

[៣៦] ន នស្សនេន បហាតត្វោហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
នស្សនេន បហាតត្វោហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៣៧] ហេតុយា ធម្មិស ។

អភិធម្មបិដក បច្ចន្តយានុលោមប្បវត្តន

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
 ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយ
 ការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
 ទាំងមិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
 ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវ
 លះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ មានវារៈ ៥ ។

[៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៨ ។

និទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុត្តិកៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុត្តិកៈ

[៣៦] ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២៦ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នអាបយគាមិភិកេ អាបយគាមិភិកំ^(១)

[៣៨] ន អាបយគាមី ធម្មំ បដិច្ច អបធមយ-
តាមី^(២) ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អដ្ឋារស ។

នសេក្ខតិកេ សេក្ខតិកំ^(៣)

[៣៩] ន សេក្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អសេត្តោ ឆម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អដ្ឋារស ។

នបរិត្តតិកេ បរិត្តតិកំ^(៤)

[៤០] ន បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ឆារីស ។

នបរិត្តារម្មណតិកេ បរិត្តារម្មណតិកំ^(៥)

[៤១] ន បរិត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បរិត្តារម្មណោ
ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ តេរស ។

នហីនតិកេ ហីនតិកំ^(៦)

[៤២] ន ហីនំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ ឆម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អដ្ឋារស ។

១ ម. នអាបយគាមិភិកេ អាបយគាមិភិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អាបយគាមី ឆម្មោ ។
៣ ម. នសេក្ខតិកេ សេក្ខតិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. នបរិត្តតិកេ បរិត្តតិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។
៥ ម. នបរិត្តារម្មណតិកេ បរិត្តារម្មណតិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៦ ម នហីនតិកេ ហីនតិក្ខំ ន
ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសន៍ក្នុងប្បដ្ឋាន

និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ

[៣៨] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ដោយកិលេស
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ មានវារៈ ១៨ ។

និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ

[៣៩] ធម៌ ជាអសក្ខៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាសក្ខៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ មានវារៈ ១៨ ។

និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ

[៤០] ធម៌ មានសភាពតូចត្នា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមាន
សភាពតូចត្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ មានវារៈ ២២ ។

និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ

[៤១] ធម៌ មានអារម្មណ៍តូចត្នា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមាន
អារម្មណ៍តូចត្នា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ មានវារៈ ១៣ ។

និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ និរុទ្ធិក្ខត្តិកៈ

[៤២] ធម៌ ជាភណ្ឌាល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនថាកាប ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។ មានវារៈ ១៨ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នមិច្ឆត្តិកេ មិច្ឆត្តិកំ^(១)

[៤៣] ន មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច សម្មត្តនិ-
យតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អដ្ឋាស ។

នមគ្គារម្មណត្តិកេ មគ្គារម្មណត្តិកំ^(២)

[៤៤] ន មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច មគ្គហេតុតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ទស ។

នឧប្បន្នត្តិកេ ឧប្បន្នត្តិកំ^(៣)

[៤៥] ន អនុប្បន្នោ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។ ន ឧប្បាទី ធម្មោ
ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។
ន អនុប្បន្នោ ច ន ឧប្បាទី ច ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ ។

[៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

នអតីតត្តិកេ អតីតត្តិកំ^(៤)

[៤៧] ន អតីតោ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស ធម្មស្ស

១ ម. នមិច្ឆត្តិកេ មិច្ឆត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នមគ្គា . . . ណត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។
៣ ម. នឧប្ប . . . ត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. នអតីតត្តិកេ អតីតត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋានុលោមប្បដ្ឋាន

នមិប្បត្តិតិកៈ មិប្បត្តិតិកៈ
 ២១១ ២១១

[៤៣] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌
 មានសភាពមិនខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។
 មានវារៈ ១៨ ។

នមគ្គារម្មណតិកៈ មគ្គារម្មណតិកៈ

[៤៤] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានមគ្គជា
 ការម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ១០ ។

នឧប្បន្នតិកៈ ឧប្បន្នតិកៈ

[៤៥] ធម៌ មិនមែនជាមិនទាន់កើតឡើង ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនប្រុងកើតឡើង
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌
 មិនមែនជាមិនទាន់កើតឡើងក្តី មិនប្រុងកើតឡើងក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌
 ដែលកើតឡើងហើយ ដោយហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៤៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

នអតីតតិកៈ អតីតតិកៈ

[៤៧] ធម៌ មិនមែនជាអតីត ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។ ន អនាគតោ ធម្មោ
 បច្ចប្បដ្ឋានស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។
 ន អតីតោ ឆ ន អនាគតោ ឆ ធម្មា បច្ចប្បដ្ឋានស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋានយេន បច្ចយោ ។

[៤៨] ហេតុយា តីណី ។

នអតីតារម្មណត្ថិកេ អតីតារម្មណត្ថិកំ^(១)

[៤៩] ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋា-
 យា ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចប្បដ្ឋារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា តីណី ។ ន អនាគ-
 តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋាយា ន អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ច-
 ប្បដ្ឋារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ទ្វេ ។
 ន បច្ចប្បដ្ឋារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច បច្ចប្បដ្ឋារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា ន បច្ចប្បដ្ឋារម្មណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋាយា

បច្ចនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។ ធម៌ មិនមែនជាអនាគត ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។ ធម៌ មិនមែនជាអតីតក្តី មិនមែន
ជាអនាគតក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។

(៤៨) កងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

នវតីតារម្មណត្ថិកៈ វតីតារម្មណត្ថិកៈ

(៤៩) ធម៌ មានការម្ស្នាក់ជាអតីត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមាន
ការម្ស្នាក់ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ធម៌ មាន
ការម្ស្នាក់ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានការម្ស្នាក់ជាអតីត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ធម៌ មានការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមានការម្ស្នាក់ជាអតីត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន
មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មានការម្ស្នាក់ជាអតីត អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមានការម្ស្នាក់ជាអនាគត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ធម៌
មានការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានការម្ស្នាក់ជាអនាគត
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២ ។ ធម៌ មាន
ការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ធម៌ មានការម្ស្នាក់ជាអតីត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមានការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុប្បន្នយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាគតារម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។

[៥០] ហេតុយា បណ្ណាស ។

ន អជ្ឈត្តិកេ អជ្ឈត្តិកំ^(១)

[៥១] ន អជ្ឈត្តំ ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធា ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន តហិទ្ធា ធម្មំ បដិច្ច
អជ្ឈត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[៥២] ហេតុយា ទ្វេ ។

ន អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកេ អជ្ឈត្តារម្មណត្តិកំ^(២)

[៥៣] ន អជ្ឈត្តារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។
ន តហិទ្ធារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច តហិទ្ធារម្មណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

[៥៤] ហេតុយា ធ ។

១ ប. ន អជ្ឈត្តិកេ អជ្ឈត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. ន អជ្ឈត្តា . . . ណត្តិកំ
ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ធម៌ មានការម្នាក់ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានការម្នាក់
ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៥ ។

សង្ស័យត្រឡប់ត្រឡាញ់: សង្ស័យត្រឡប់ត្រឡាញ់:

[៥១] ធម៌ ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាខាងក្នុង
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ។

[៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

សង្ស័យត្រឡប់ត្រឡាញ់: សង្ស័យត្រឡប់ត្រឡាញ់:

[៥៣] ធម៌ មានការម្នាក់ជាខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមាន
ការម្នាក់ជាខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។
ធម៌ មានការម្នាក់ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានការម្នាក់ជា
ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នសនិទស្សនត្ថិកោ នសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៥] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សនិទស្ស-
 នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សន-
 សប្បដិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ន សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ
 ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជន្តិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ច ធម្មោ

បច្ចនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនតិកៈ សនិទស្សនតិកៈ

[៥៥] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមានការឃើញ
 តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ក្តី មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្ប-
 ដិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។ ន អនិ-
 ទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ជន្តិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។

[៥៦] ហេតុយា បញ្ចត្តិស . ។

បញ្ញាវាមជ្ជិ វិត្តាវេតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ក្តី មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
 តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាមិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។ ធម៌
 មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនជាមិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។

[៥៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣៥ ។

បណ្ឌិត គប្បី (សំដែង) បញ្ជាក់វរៈឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន ។

បច្ចុដ្ឋានយានុសាសនាបុរាណ

និហោត្តទុក្ខកេ ហោត្តទុក្ខកំ^(១)

[៥៧] ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ ច ន ហេតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ន ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ធម្មា ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ច
 ន ហេតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន ហេតុញ្ច^(២) ន ន ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុញ្ច ន ន ហេតុញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន ហេតុញ្ច ន ន ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ច
 ន ហេតុ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ប. និហោត្តទុក្ខកេ ហោត្តទុក្ខកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. ន ហេតុំ ច ន ហេតុំ ច ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

និហោត្តទុក្ខៈ ហោត្តទុក្ខៈ

[៥៧] ធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជា
 ហេតុក្តី មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុក្តី មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 ធម៌ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាមិន
 មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែន
 ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាមិន
 មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុក្តី
 មិនមែនជាហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុផង មិនមែន
 ជាមិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៥៨] ហេតុយា នវ អារម្មណេ នវ អវិគតេ នវ ។

សហជាតវារម្ម័ បញ្ញាវារម្ម័ វិត្តារេតតំ ។

នសហេតុកុក្កេ សហេតុកុក្កំ^(១)

[៥៩] ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ ច អហេតុ-
កោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។ ន-
អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ
ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន អហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច សហេតុកោ ច អហេតុកោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។ ន សហេតុកក្ខណ្ឌ ន អហេតុ-
កក្ខណ្ឌ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ន សហេតុកក្ខណ្ឌ ន អហេតុកក្ខណ្ឌ ធម្មំ
បដិច្ច អហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ម នសហេតុកុក្កេ សហេតុកុក្កំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងអារម្មណប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៧ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។
 បណ្ឌិតតប្បី (សំដែង) នូវសហជាតវារៈ និងបញ្ញាវារៈ ឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

និសំហោតិកុទ្ធកិះ សំហោតិកុទ្ធកិះ

[៥៩] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិនមានហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិន
 មានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិនមានហេតុក្តី អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយហេតុផង មិនមែនជាមិនមានហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយ
 ហេតុផង មិនមែនជាមិនមានហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

ន សហេតុកក្ខណ្ឌ ន អហេតុកក្ខណ្ឌ ធម្មំ បដិច្ច
 សហេតុកោ ធម្មំ អហេតុកោ ធម្មំ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។

[៦០] ហេតុយា នវ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុកេ ហេតុសម្បយុត្តទុកំ^(១)

[៦១] ន ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ-
 សម្បយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦២] ហេតុយា នវ ។

នហេតុសហេតុកក្ខណ្ឌ ហេតុសហេតុកក្ខណ្ឌ^(២)

[៦៣] ន ហេតុកក្ខណ្ឌ ន អហេតុកក្ខណ្ឌ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុកក្ខណ្ឌ សហេតុកក្ខណ្ឌ ធម្មំ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៤] ហេតុយា នវ ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកេ ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកំ^(៣)

[៦៥] ន ហេតុកក្ខណ្ឌ ន ហេតុសម្បយុត្តកក្ខណ្ឌ^(៤) ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុកក្ខណ្ឌ ហេតុសម្បយុត្តកក្ខណ្ឌ ធម្មំ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. នហេតុសម្បយុត្តទុកេ ហេតុសម្បយុត្តទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នហេតុសហេតុក-
 កក្ខណ្ឌ ហេតុសហេតុកក្ខណ្ឌ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នហេតុ . . . សម្បយុត្តទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។
 ៤ ម. នហេតុសម្បយុត្ត ប ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិនមានហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
ប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៩ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុកៈ ហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[៦១] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
ដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៩ ។

នហេតុសហេតុកុទុកៈ ហេតុសហេតុកុទុកៈ

[៦៣] ធម៌ ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៩ ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុកៈ

[៦៥] ធម៌ ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៦] ហេតុយា នវ ។

នហោតុនិសហោតុកុក្កេ នហោតុសហោតុកុក្កំ^(១)

[២៧] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ សហេតុតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៨] ហេតុយា នវ ។

នសប្បច្ចយកុក្កេ សប្បច្ចយកុក្កំ^(២)

[២៩] ន អប្បច្ចយំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បច្ចយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០] ហេតុយា ឯកំ ។

នសង្ខតកុក្កេ សង្ខតកុក្កំ^(៣)

[៣១] ន អសង្ខតំ ធម្មំ បដិច្ច សង្ខតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣២] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. នហេតុ ... សហេតុកុក្កន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសប្បច្ចយ ... ឧក្កន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសង្ខតកុក្កេ សង្ខតកុក្កន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

និហោតុនិសហោតុកុក្កុះ និហោតុសហោតុកុក្កុះ

[៦៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ទាំងមិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

និសប្បប្បិយទុក្ខៈ សប្បប្បិយទុក្ខៈ

[៦៩] ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
មិនមានបច្ច័យ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

និសង្ខតទុក្ខៈ សង្ខតទុក្ខៈ

[៧១] ធម៌ ដែលមានបច្ច័យតាក់តែង អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យតាក់តែង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នសនិទស្សនទុកោ សនិទស្សនទុកំ^(១)

[៧៣] ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សនិទស្សនំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនោ ច អនិ-
 ទស្សនោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៤] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៥] ន សនិទស្សនោ ធម្មោ សនិទស្សនស្ស
 ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[៧៦] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៧] ន សនិទស្សនោ ធម្មោ អនិទស្សនស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ន អនិ-
 ទស្សនោ ធម្មោ អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណ-
 ប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

១ ម. នសនិទស្សនទុកោ សនិទស្សនទុកន្តំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនិយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

និសន្សិទ្ធស្សន្តទុកៈ សន្សិទ្ធស្សន្តទុកៈ

[៧៣] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
ដោយការឃើញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមាន
ការឃើញ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញក្តី មិនប្រកបដោយការ
ឃើញក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៥] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ប្រកបដោយការឃើញ ដោយហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មិនមានការឃើញ ដោយការម្សណ្ឌប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានការឃើញ ដោយការម្សណ្ឌប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសប្បដិយទុកេ សប្បដិយទុកំ^(១)

[៧៨] ន សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ ច អប្បដិយោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។ ន អប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ន អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
 សប្បដិយោ ច អប្បដិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា តីណី ។ ន សប្បដិយព្វា ន អប្បដិយព្វា
 ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណី ។

[៧៩] ហេតុយា នវ ។

នរូបីទុកេ រូបីទុកំ^(២)

[៨០] ន រូបី ធម្មំ បដិច្ច រូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសប្បដិយទុកេ សប្បដិយទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នរូបីទុកេ រូបីទុកន្តិ
 ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណីក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសប្បដ្ឋិយទុកៈ សប្បដ្ឋិយទុកៈ

[៧៨] ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ធម៌ មិន
 មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី មិន
 មានការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមានការប៉ះ
 ពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ធម៌
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី មិនមានការប៉ះពាល់ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋិយ មានវារៈ ៩ ។

នរូបីទុកៈ រូបីទុកៈ

[៨០] ធម៌ មានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានរូប ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[៨១] ហេតុយា នវ ។

នលោកីយទុកេ លោកីយទុកំ^(១)

[៨២] ន លោកីយំ ធម្មំ បដិច្ច លោកីយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន លោកីយំ ធម្មំ
 បដិច្ច លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន លោកីយំ ធម្មំ បដិច្ច លោកីយោ ច លោកុត្តរោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន លោកុត្តរំ ធម្មំ
 បដិច្ច លោកីយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 ន លោកីយញ្ច ន លោកុត្តរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច លោ-
 កីយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៣] ហេតុយា បញ្ច ។

នកេនបិវិញ្ញាយ្យទុកេ កេនបិវិញ្ញាយ្យទុកំ^(២)

[៨៤] ន កេនចិវិញ្ញាយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច កេនចិ-
 វិញ្ញាយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៥] ហេតុយា នវ ។

នអាសវិទុកេ អាសវិទុកំ^(៣)

[៨៦] ន អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោ ធម្មោ

១ ម. នលោកីយទុកេ លោកីយទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកេនបិវិញ្ញាយ្យទុកេ
 កេនបិវិញ្ញាយ្យទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នអាសវិទុកេ អាសវិទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

និលោកិយទុកៈ លោកិយទុកៈ

[៨២] ធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាលោកិយក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយផង មិនមែនជាលោកុត្តរៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

និកេនបិរិព្វោយ្យទុកៈ កេនបិរិព្វោយ្យទុកៈ

[៨៤] ធម៌ ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណន័ម្ហ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណន័ម្ហ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

និអាសវិទុកៈ អាសវិទុកៈ

[៨៦] ធម៌ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ

អភិធម្មបិដកេ បព្វន្តីយានុលោមប្បវត្តានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
 នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោ ច នោអាសវោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។ ន នោអា-
 សវំ ធម្មំ បដិច្ច នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ន នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន នោអាសវំ ធម្មំ
 បដិច្ច អាសវោ ច នោអាសវោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។ ន អាសវត្ថោ ន នោអាសវត្ថោ
 ធម្មំ បដិច្ច អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណី ។

[៨៧] ហេតុយា នវ ។

និសាសវិទុកេ សាសវិទុកំ^(១)

[៨៨] ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ឃ. និសាសវិទុកេ សាសវិទុកន្តិ ន វិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា
 អាសវៈក្តី មិនមែនជាអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជា
 អាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិន
 មែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអាសវៈក្តី
 មិនមែនជាអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ធម៌ ជាអាសវៈ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨៧] ភ្នំហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

និសាសវិទុកៈ លាសវិទុកៈ

[៨៨] ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានអាសវៈ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

បញ្ជីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ន សាសនំ ធម្មំ បដិច្ច សាសនោ ច អនាសនោ ច
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។ ន អនាសនំ
 ធម្មំ បដិច្ច សាសនោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឯកំ ។ ន សាសនញ្ច ន អនាសនញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 សាសនោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[៨៧] ហេតុយា បញ្ច ។

និរាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(១)

[៨៨] ន អាសវសម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អាស-
 វសម្មយុត្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៩] ហេតុយា នវ ។

និរាសវិសាសវិទុកេ អាសវិសាសវិទុកំ^(២)

[៩០] ន អាសវញ្ចេវ ន អនាសវញ្ច^(៣) ធម្មំ
 បដិច្ច អាសនោ ចេវ សាសនោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៩១] ហេតុយា នវ ។

១ ម. និរាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិសម្មយុត្តទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និរាសវិ-
 សាសវិទុកេ អាសវិសាសវិទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ន អាសវំ ច ។

បញ្ជីយានុសាសន៍ទុកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈក្តី មិនមានអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
ប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។
ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានអាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយ
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយអាសវៈផង មិនមែនជាមិន
មានអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។

និរាសវិសម្មយុត្តិកៈ អាសវិសម្មយុត្តិកៈ

[៨៨] ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
ដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

និរាសវិសាសវិទុកៈ អាសវិសាសវិទុកៈ

[៩០] ធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈផង មិនមែនជាមិនមានអាសវៈផង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកំ(១)

[៩៤] ន អាសវត្ថោ ន អាសវវិប្បយុត្តញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច អាសវោ វេស អាសវសម្មយុត្តោ ធ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៥] ហេតុយា នវ ។

អាសវិប្បយុត្តនសាសវិទុកេ អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុកំ(២)

[៩៦] អាសវវិប្បយុត្តំ ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
អាសវវិប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៩៧] ហេតុយា បញ្ច ។

ឆគោច្ឆកទុកេ ឆគោច្ឆកទុកំ(៣)

[៩៨] ន សុត្តោជនំ(៤) ធម្មំ បដិច្ច សុត្តោជនោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន កន្លំ ធម្មំ បដិច្ច
កន្លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ឱយំ ធម្មំ
បដិច្ច ឱយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ម. នអាសវិអាសវិ ... សម្មយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អាសវិប្បយុត្ត
... សាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ឆគោច្ឆកទុកេ ឆគោច្ឆកទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។
៤ ម. ន សំយោជនំ ធម្មំ បដិច្ច សំយោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

និរោធិវិសម្បយុត្តិកៈ និរោធិវិសម្បយុត្តិកៈ

[៩៤] ធម៌ ជាអាសវៈ ទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈផង មិនប្រាសចាកអាសវៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

និរោធិវិសម្បយុត្តិកៈ និរោធិវិសម្បយុត្តិកៈ

[៩៦] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ និងប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ និងមិនប្រកបដោយអាសវៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

និរោធិវិសម្បយុត្តិកៈ និរោធិវិសម្បយុត្តិកៈ

[៩៨] ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាសញ្ញា-
ជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាគន្លឹះ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាគន្លឹះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាឧបាសៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាឧបាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ន យោកំ ធម្មំ បដិច្ច យោតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ន វិវាណំ ធម្មំ បដិច្ច វិវាលោកា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច
 បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

នសារម្មណទុកេ សារម្មណទុកំ(១)

[៩៩] ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សារម្មណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនាម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ ច អនាម្មណោ
 ច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។ ន-
 អនាម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនាម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។ ន សារម្មណាញ ន អនាម្ម-
 ណាញ ធម្មំ បដិច្ច សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា តីណី ។

[១០០] ហេតុយា នវ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ជាយោគៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជានិវរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 និវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជាបរាមាសៈ អា-
 ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

និសារម្មណ៍ទុកៈ សារម្មណ៍ទុកៈ

[៩៩] ធម៌ ប្រកបដោយការម្នាក់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌
 មិនមានការម្នាក់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ប្រកបដោយការម្នាក់ក្តី មិន
 មានការម្នាក់ក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវរៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមាន
 ការម្នាក់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវរៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការម្នាក់
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ផង មិនមែនជាមិនមាន
 ការម្នាក់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវរៈ ៣ ។

[១០០] កងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវរៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

និបិត្តទុក្ខកេ បិត្តទុក្ខំ^(១)

[១០១] ន ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
ចិត្តោ ធម្មោ ច នោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា
តីណី ។ ន នោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន ចិត្តញ្ច ន-
នោចិត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១០២] ហេតុយា បញ្ច ។

និបេតសិកទុក្ខកេ បេតសិកទុក្ខំ^(២)

[១០៣] ន វេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច វេតសិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន វេតសិកំ ធម្មំ
បដិច្ច អវេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ន វេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច វេតសិកោ ធម្មោ អវេត-
សិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៤] ហេតុយា នវ ។

១ ម. និបិត្តទុក្ខកេ បិត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និបេតសិកទុក្ខកេ បេតសិកទុក្ខំ
ន ទិស្សតិ ។

អិកធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

និបិត្តិទុកៈ បិត្តិទុកៈ

[១០១] ធម៌ ជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
 ជាចិត្តក្តី មិនមែនជាចិត្តក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាចិត្តផង មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្តផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១០២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

និបេតិសិកទុកៈ បេតិសិកទុកៈ

[១០៣] ធម៌ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចេតសិក
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានជាចេតសិក អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
 ជាចេតសិកក្តី មិនមានជាចេតសិកក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 ចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

និបិក្កសម្បយុត្តទុកេ បិក្កសម្បយុត្តទុកំ^(១)

[១០៥] ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ បេ ។

[១០៦] ហេតុយា នវ ។

និបិក្កសំសជ្ជទុកេ បិក្កសំសជ្ជទុកំ^(២)

[១០៧] ន ចិត្តសំសជ្ជំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសជ្ជោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ម. និបិក្កសម្បយុត្តទុកេ បិក្កសម្បយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និបិក្កសំសជ្ជទុកេ បិក្កសំសជ្ជទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

នបិត្តសម្បយុត្តទកៈ បិត្តសម្បយុត្តទកៈ

[១០៥] ធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយ
 ចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 ប្រកបដោយចិត្ត ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយចិត្ត
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ បេ ។

[១០៦] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នបិត្តសំសដ្ឋទកៈ បិត្តសំសដ្ឋទកៈ

[១០៧] ធម៌ ច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន ចិត្តសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិសំសដ្ឋោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច
 ចិត្តសំសដ្ឋោ ឆ ចិត្តវិសំសដ្ឋោ ឆ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៨] ហេតុយា នវ ។

នបិគ្គសមុដ្ឋានទុកេ បិគ្គសមុដ្ឋានទុកំ^(១)

[១០៩] ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ធម្មំ
 បដិច្ច នោចិត្តសមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសមុដ្ឋានោ ឆ
 នោចិត្តសមុដ្ឋានោ ឆ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១០] ហេតុយា នវ ។

នបិគ្គសហភទុកេ បិគ្គសហភទុកំ^(២)

[១១១] ន ចិត្តសហភំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តស-
 ហភ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ចិត្តសហភំ
 ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តសហភ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

១ ម. នបិគ្គសមុដ្ឋានទុកេ បិគ្គសមុដ្ឋានទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិគ្គសហភទុកេ បិគ្គសហភទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណីក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ធម៌ ប្រាសចាកការច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនច្រឡំ
ច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ច្រឡំ
ដោយចិត្ត ប្រាសចាកការច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៩ ។

និព្វិតសមដ្ឋានទុកៈ បិព្វិតសមដ្ឋានទុកៈ

[១០៩] ធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនតាំងឡើង
ដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនតាំងឡើង
ដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត មិនមែនតាំងឡើង
ដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៩ ។

និព្វិតសហភិទុកៈ បិព្វិតសហភិទុកៈ

[១១១] ធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនកើត
ជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមែនកើត
ជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តសហកំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសហក្ខ
 ច នោចិត្តសហក្ខ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១២] ហេតុយា នវ ។

នបិគ្គានុបរិវត្តិទុកេ បិគ្គានុបរិវត្តិទុកំ^(១)

[១១៣] ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តានុប-
 រិវត្តិ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន ចិត្តានុបរិវត្តិ
 ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តានុបរិវត្តិ ច
 នោចិត្តានុបរិវត្តិ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៤] ហេតុយា នវ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទុកេ បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទុកំ^(២)

[១១៥] ន ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្ត-
 សំសជ្ឈសមុដ្ឋានោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៦] ហេតុយា នវ ។

១ ម. នបិគ្គានុបរិវត្តិទុកេ បិគ្គានុបរិវត្តិទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិគ្គសំសជ្ឈស-
 មុដ្ឋានទុកេ បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចេកវិទ្យាសមាសទុកប្បដិសន្ធិ

ព្រោះហេតុប្បដិសន្ធិ ធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្តក្តី មិនមែនកើតជាមួយនឹង
ចិត្តក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដិសន្ធិ ។

[១១២] ក្នុងហេតុប្បដិសន្ធិ មានវារៈ ៩ ។

និបិដ្ឋានបរិវិធិទុកៈ បិដ្ឋានបរិវិធិទុកៈ

[១១៣] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិសន្ធិ ធម៌ មិនមែន
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិសន្ធិ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្តី មិនមែន
ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដិសន្ធិ ។

[១១៤] ក្នុងហេតុប្បដិសន្ធិ មានវារៈ ៩ ។

និបិដ្ឋានសមាសទុកៈ បិដ្ឋានសមាសទុកៈ

[១១៥] ធម៌ ច្រឡំច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនច្រឡំច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដិសន្ធិ ។

[១១៦] ក្នុងហេតុប្បដិសន្ធិ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ
 នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទុកេ
 បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទុកំ

[១១៧] ន ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភំ ធម្មំ
 បដិច្ច ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៨] ហេតុយា នវ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកេ
 បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ^(១)

[១១៩] ន ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មំ
 បដិច្ច ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២០] ហេតុយា នវ ។

នអជ្ឈត្តិកទុកេ អជ្ឈត្តិកទុកំ^(២)

[១២១] ន អជ្ឈត្តិកំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈត្តិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។ ន ពាហិរំ
 ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 តីណិ ។

១ ម. នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកេ បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។
 ២ ម. នអជ្ឈត្តិកទុកេ អជ្ឈត្តិកទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័ន្តយោនុលោមប្បដ្ឋាន

នបិត្តសំសជ្ឈសមជ្ឈានសហភទ្កកៈ

បិត្តសំសជ្ឈសមជ្ឈានសហភទ្កកៈ

[១១៧] ធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នបិត្តសំសជ្ឈសមជ្ឈានាសបរិវិត្តិទ្កកៈ

បិត្តសំសជ្ឈសមជ្ឈានាសបរិវិត្តិទ្កកៈ

[១១៩] ធម៌ ប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នអង្សតិកទ្កកៈ អង្សតិកទ្កកៈ

[១២១] ធម៌ ជាខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្នុង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាខាងក្រៅ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុសោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១២២] ហេតុយា នវ ។

នឧបាទាទុកេ ឧបាទាទុកំ^(១)

[១២៣] ន ឧទានា ធម្មំ បដិច្ច ឧទានា ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៤] ហេតុយា បញ្ច ។

នឧបាទិន្នទុកេ ឧបាទិន្នទុកំ^(២)

[១២៥] ន ឧទានិន្នំ ធម្មំ បដិច្ច អនុទានិន្នោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៦] ហេតុយា បញ្ច ។

នឧបាទានគោប្បកទុកេ ឧបាទានគោប្បកទុកំ^(៣)

[១២៧] ន ឧទានានំ ធម្មំ បដិច្ច ឧទានានោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។

នកិលេសគោប្បកទុកេ កិលេសគោប្បកទុកំ^(៤)

[១២៨] ន កិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច កិលេសោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សង្ខតំ ។

១ ម. នឧបាទាទុកេ ឧបាទាទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នឧបាទិន្នទុកេ ឧបាទិន្នទុកត្ថិ
ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នឧបាទានគោប្បកទុកេ ឧបាទានគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. ន-
កិលេសគោប្បកទុកេ កិលេសគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។

នឧបាទាទុកៈ ឧបាទាទុកៈ

[១២៣] ធម៌ ជាឧបាទា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៥ ។

នឧបាទិន្នទុកៈ ឧបាទិន្នទុកៈ

[១២៥] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើមមិន កាន់យក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន តណ្ហាជាដើមកាន់យក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៥ ។

នឧបាទានគោប្បកទុកៈ ឧបាទានគោប្បកទុកៈ

[១២៧] ធម៌ ជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាឧបា- ទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

នកិលេសគោប្បកទុកៈ កិលេសគោប្បកទុកៈ

[១២៨] ធម៌ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

និទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ ទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ^(១)

[១២៩] ន និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 យា ឯកំ ។ ន និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច
 និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ន និទស្សនេន ប-
 ហាតព្វំ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន និទស្ស-
 នេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ
 និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 តីណី ។ ន និទស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ ន និទស្សនេន
 បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ន និទស្សនេន បហាតព្វំ
 ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៣០] ហេតុយា បញ្ច ។

នភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ ភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ^(២)

[១៣១] ន ភាវិនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច ភាវ-
 ិនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. និទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ ទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នភាវិនាយ-
 បហាតព្វទុក្ខំ ភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

និទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ ទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ

[១២៩] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ។ ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែល
 មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
 ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែន
 ជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈក្តី អាស្រ័យ
 នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈផង មិនមែនជាមិន
 ត្រូវលះដោយទស្សនៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៣០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

និការវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ ការវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ

[១៣១] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ជីឈ្មោះមនុស្សស្លាប់

[១៣២] ហេតុយា បញ្ច ។

និស្សនេសបហាតព្វហេតុកុក្ក

និស្សនេសបហាតព្វហេតុកុក្ក^(១)

[១៣៣] ន និស្សនេស បហាតព្វហេតុកុក្ក ធម្ម
បដិច្ច និស្សនេស បហាតព្វហេតុកុក្ក ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤] ហេតុយា នវ ។

និវាសនបហាតព្វហេតុកុក្ក

និវាសនបហាតព្វហេតុកុក្ក^(២)

[១៣៥] ន និវាសន បហាតព្វហេតុកុក្ក ធម្ម
បដិច្ច និវាសន បហាតព្វហេតុកុក្ក ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៦] ហេតុយា នវ ។

និស្សនេសកុក្ក សិវត្តកុក្ក^(៣)

[១៣៧] ន សិវត្តកុក្ក ធម្ម បដិច្ច សិវត្តកុក្ក
ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សិវត្តកុក្ក ធម្ម

១ ម. និស្សនេសបហាតព្វ . . . ហេតុកុក្ក ន និស្សតិ ។ ២ ម. និវាសន-
បហាតព្វ . . . ហេតុកុក្ក ន និស្សតិ ។ ៣ ម. និស្សនេសកុក្ក សិវត្តកុក្ក ន និស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

[១៣២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៥ ។

និទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្កៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្កៈ

[១៣៣] ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។

នភាវិនាយបហាតព្វហេតុកុក្កៈ

ភាវិនាយបហាតព្វហេតុកុក្កៈ

[១៣៥] ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៧ ។

នសវិតក្កកុក្កៈ សវិតក្កកុក្កៈ

[១៣៧] ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រ-
កបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

បដិច្ច អវិភក្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តោ ធម្មា អវិភក្តោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណំ ។ ន អវិភក្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន អវិភក្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ន អវិភក្តំ ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តោ ធម្មា
 អវិភក្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន ស-
 វិតក្កញ្ច ន អវិភក្កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តោ ធម្មា
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សវិតក្កញ្ច ន អវិភក្កញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អវិភក្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន សវិតក្កញ្ច ន អវិភក្កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សវិតក្តោ
 ធម្មា អវិភក្តោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨] ហេតុយា នវ ។

នសវីហារទុកេ សវីហារទុកំ^(១)

[១៣៩] ន សវីហារំ ធម្មំ បដិច្ច សវីហារេ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ប. នសវីហារទុកេ សវីហារទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈក្តី មិនមានវិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 មិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយ
 វិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈក្តី មិនមានវិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈផង
 មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌
 មិនមានវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈផង មិនមែនជា
 មិនមានវិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយ
 វិតក្កៈក្តី មិនមានវិតក្កៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយវិតក្កៈផង
 មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

និសីទិកៈ សិវិទ្យាទិកៈ

[១៣៩] ធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
 ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៤០] ហេតុយា នវ ។

នសប្បីតិកទុកេ សប្បីតិកទុកំ^(១)

[១៤១] ន សប្បីតិកំ ធម្មំ បដិច្ច សប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤២] ហេតុយា នវ ។

នបីតិសហគតទុកេ បីតិសហគតទុកំ^(២)

[១៤៣] ន បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច បីតិសហ-
គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៤] ហេតុយា នវ ។

នសុខសហគតទុកេ សុខសហគតទុកំ^(៣)

[១៤៥] ន សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច សុខ-
សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៦] ហេតុយា នវ ។

១ ម. នសប្បីតិកទុកេ សប្បីតិកទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបីតិសហគតទុកេ បីតិសហ-
គតទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសុខសហគតទុកេ សុខសហគតទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

[១៤០] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នសប្បីតិកទុក្ខៈ សប្បីតិកទុក្ខៈ

[១៤១] ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤២] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នបីតិសហគតទុក្ខៈ បីតិសហគតទុក្ខៈ

[១៤៣] ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកប
ដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៤] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នសុខសហគតទុក្ខៈ សុខសហគតទុក្ខៈ

[១៤៥] ធម៌ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
ប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៦] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នឧបេក្ខាសហគតទុកេ ឧបេក្ខាសហគតទុកំ^(១)

[១៤៧] ន ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ឧបេក្ខា-
 សហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
 បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មំ ន ឧបេក្ខាសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។ ន ន-
 ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ឧបេក្ខាសហគតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។ ន ឧបេក្ខា-
 សហគតញ្ច ន ន ឧបេក្ខាសហគតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន ឧបេក្ខាសហគតញ្ច ន ន ឧបេក្ខាសហគតញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច ន ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ន ឧបេក្ខាសហគតញ្ច ន ន ឧបេក្ខាសហគ-
 តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មំ ន ឧបេក្ខា-
 សហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។

[១៤៨] ហេតុយា នវ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

និឡៃក្លាសហគតិទុក្ខំ ឧប្បៃក្លាសហគតិទុក្ខំ

[១៤៧] ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មិនមែនជាមិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មិនមែនជាមិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង មិនមែនជាមិនប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៤៨] ភិនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

នកាមាវចរក្រ កាមាវចរក្រ(១)

[១៤៩] ន កាមាវចរ ធម៌ បដិច្ច កាមាវចរ
 ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កាមាវចរ ធម៌
 បដិច្ច ន កាមាវចរ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន កាមាវចរ ធម៌ បដិច្ច កាមាវចរ ធម៌ ន កាមាវចរ
 ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន នកាមាវចរ
 ធម៌ បដិច្ច ន កាមាវចរ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា តិណ្ឌ ។ ន កាមាវចរ ធម៌ ន កាមាវចរ
 ធម៌ បដិច្ច ន កាមាវចរ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា តិណ្ឌ ។

[១៥០] ហេតុយា នវ ។

នរូបាវចរក្រ រូបាវចរក្រ(២)

[១៥១] ន រូបាវចរ ធម៌ បដិច្ច រូបាវចរ ធម៌
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៥២] ហេតុយា នវ ។

១ ម. នកាមាវចរក្រ កាមាវចរក្រ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ។ ២ ម. នរូបាវចរក្រ រូបាវចរ-
 ក្រ ធម៌ ឧប្បជ្ជតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ឥកាមាវចរទុកៈ កាមាវចរទុកៈ

[១៤៩] ធម៌ ជាតាមាវចរ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ជាតាមាវចរក្តី មិនមែនជាតាមាវចរក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាតាមាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាតាមាវចរផង មិនមែនជាមិនមែនជាតាមាវចរផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ៣ ។

[១៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ៩ ។

នរុបាវចរទុកៈ រុបាវចរទុកៈ

[១៥១] ធម៌ ជានរុបាវចរ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជានរុបាវចរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[១៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នអរូបារិច្ឆកេ អរូបារិច្ឆកំ^(១)

[១៥៣] ន អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច ន អរូចាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៥៤] ហេតុយា បញ្ច ។

នបរិយាបន្នទកេ បរិយាបន្នទកំ^(២)

[១៥៥] ន បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច បរិយាបន្នោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ន បរិយាបន្នំ
ធម្មំ បដិច្ច បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឯកំ ។ ន បរិយាបន្នញ្ច ន អបរិយាបន្នញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១៥៦] ហេតុយា បញ្ច ។

ននិយ្យានិកទកេ និយ្យានិកទកំ^(៣)

[១៥៧] ន និយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យា-
និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
ន អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ

១ ម. នអរូបារិច្ឆកេ អរូបារិច្ឆកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបរិយាបន្នទកេ
បរិយាបន្នទកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ននិយ្យានិកទកេ និយ្យានិកទកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នអរុប្បវិបរទុក្ខៈ អរុប្បវិបរទុក្ខៈ

[១៥៣] ធម៌ មិនមែនជាអរុប្បវិបរ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាអរុប្បវិបរ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។

នបរិយាបន្នទុក្ខ បរិយាបន្នទុក្ខៈ

[១៥៥] ធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាបរិយា-
បន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាបរិ-
យាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាបរិយាបន្នៈផង មិនមែនជាអបរិយាបន្នៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៥៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

ននិយ្យានិកទុក្ខៈ និយ្យានិកទុក្ខៈ

[១៥៧] ធម៌ មិនមែនជានិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជានិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌
មិនមែនជានិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជានិយ្យានិកៈ

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វីណំ ។ ន និយ្យានិកកញ្ច
 ន អនិយ្យានិកកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៥៨] ហេតុយា បញ្ច ។

និយតទុកេ និយតទុកំ^(១)

[១៥៩] ន និយតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា វីណំ ។
 ន និយតកញ្ច ន អនិយតកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិយតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៦០] ហេតុយា បញ្ច ។

និសឧត្តរទុកេ និសឧត្តរទុកំ^(២)

[១៦១] ន សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច សឧត្តរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច
 អនុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សឧត្តរំ
 ធម្មំ បដិច្ច សឧត្តរោ ច អនុត្តរោ ច ធម្មោ

២ ម. និយតទុកេ និយតទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. និសឧត្តរទុកេ និសឧត្តរទុក្ខំ
 ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជា
និយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជានិយ្យានិកៈផង មិនមែនជាមិនមែន
ជានិយ្យានិកៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[១៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។

និយ្យតទុក្ខិកៈ និយ្យតទុក្ខិកៈ

[១៥៩] ធម៌ ជាអនិយតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជានិយតៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអនិយតៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអនិយតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអនិយតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជានិយតៈផង មិនមែនជាអនិយតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[១៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៥ ។

និសឧត្តរទុក្ខិកៈ សឧត្តរទុក្ខិកៈ

[១៦១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌
មិនមែនជាឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈក្តី
មិនជាឧត្តរៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។ ន អនុត្តរំ ធម្មំ
 បដិច្ច សឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឯកំ ។ ន សឧត្តរញ្ច ន អនុត្តរញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 សឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៦២] ហេតុយា បញ្ច ។

និសរណទុក្ខេ សរណទុក្ខំ^(១)

[១៦៣] ន សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អរណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។
 ន សរណញ្ច ន អរណញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៦៤] ហេតុយា បញ្ច អារម្មណេ ទ្វេ អវិគតេ
 បញ្ច ។

[១៦៥] ន សរណំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អរណំ ធម្មំ បដិច្ច
 សរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈន្តិ នហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឃ. និសរណទុក្ខេ សរណទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈផង មិនមែនជាមិន
មែនជាឧត្តរៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

(១៦២) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

និស្សរណទុក្ខៈ ស្សរណទុក្ខៈ

(១៦៣) ធម៌ មិនមែនជាវណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយនឹងវណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។
ធម៌ មិនមែនជាវណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានវណៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាវណៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណៈផង មិនមែនជា
មិនមានវណៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

(១៦៤) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ក្នុងការម្ស្នាលប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

(១៦៥) ធម៌ មិនមែនជាវណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រ-
ព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានវណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ

[១៦៦] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ តីណិ
 ឆោវគតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្យំ សម្បយុត្តវារម្យំ បដិច្ចវាសនិសំ ។

[១៦៧] នសរណោ ធម្មោ អរណស្សំ ធម្មស្សំ
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ នអរណោ ធម្មោ អរ-
 ណស្សំ ធម្មស្សំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ នអរ-
 ណោ ធម្មោ សរណស្សំ ធម្មស្សំ ហេតុប្បដ្ឋយេន
 បច្ចយោ នអរណោ ធម្មោ សរណស្សំ ឆ អរណស្សំ
 ឆ ធម្មស្សំ ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១៦៨] នសរណោ ធម្មោ សរណស្សំ ធម្មស្សំ
 អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ នសរណោ ធម្មោ អរ-
 ណស្សំ ធម្មស្សំ អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ន-
 អរណោ ធម្មោ អរណស្សំ ធម្មស្សំ អារម្មណប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ នអរណោ ធម្មោ សរណស្សំ ធម្មស្សំ
 អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខប្បដិដ្ឋាន

[១៦៦] ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនភារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៦៧] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមាន
រណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិន
មែនជាមិនមានរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈផង មិនមានរណៈផង ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៦៨] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ដោយភារម្មណប្បច្ច័យ ធម៌ មិន
មែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ដោយ
ភារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
មិនមានរណៈ ដោយភារម្មណប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរណៈ ដោយភារម្មណប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៦៩] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ចត្តារិ អវិ-
កតេ សត្ត ។

[១៧០] ន សរណោ ធម្មោ សរណស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៧១] នហេតុយា សត្ត នអារម្មណេ សត្ត
នោវិកតេ ចត្តារិ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាសស្ស អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ក្នុងការម្សណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

[១៧០] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណៈ ជាបច្ច័យ នៃ
ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណៈ ដោយការម្សណប្បដ្ឋយ ... ជាបច្ច័យ
ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ជាបច្ច័យ ... ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។

[១៧១] ក្នុងនហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ក្នុងនការម្សណប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ៧ ក្នុងនោវិតតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៤ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ លោកបានរាប់
ហើយ យ៉ាងណា គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

និហោតទុក្ខនកុសលត្ថិកេ ហោតទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[១៧២] ន ហេតុំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ
ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា ន ហេតុ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា ហេតុ កុសលោ ច ន ហេតុ កុសលោ ច
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៧៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១៧៤] ន ហេតុំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
តីណិ ។

[១៧៥] ន ហេតុំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
ន ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ន ន ហេតុំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន ហេតុំ
ន អព្យាកតញ្ច ន ន ហេតុំ ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
ន ហេតុ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. និហោតទុក្ខនកុសលត្ថិកេ ហោតទុក្ខកុសលត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បឋមនិយាមទុក្ខតិកប្បជ្ជាន

និហោតទុក្ខកុសលតិកៈ ហោតទុក្ខកុសលតិកៈ

[១៧២] ធម៌ ជាហេតុ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិន
មែនជាហេតុ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
កុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុ ជាកុសលក្តី
មិនមែនជាហេតុ ជាកុសលក្តី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិន
មែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៧៤] ធម៌ ជាហេតុ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
មានវារៈ ៣ ។

[១៧៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៧៦] ហេតុយា តីណី ។

នសហេតុកុកុសលត្ថិកេ

សហេតុកុកុសលត្ថិកំ^(១)

[១៧៧] ន សហេតុកំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១៧៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៧៩] ន សហេតុកំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សហេតុកោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ តីណី ។

[១៨០] ន សហេតុកំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ ន អហេតុកំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ ន សហេតុកំ ន អព្យាកតញ្ច ន អហេតុ-
កំ ន អព្យាកតញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អហេតុកោ អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសហេតុកុកុសលត្ថិកេ សហេតុកុកុសលត្ថិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចន្តយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និសហោត្តកិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

សហោត្តកិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[១៧៧] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៧៩] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

[១៨០] ធម៌ មិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈផង
មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនជាអព្យាកតៈផង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

[១៨១] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្ថិកេ

ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[១៨២] ន ហេតុសម្បយុត្ត ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា ។ បេ ។

នហេតុសហេតុកុក្កកុសលត្ថិកេ

ហេតុសហេតុកុក្កកុសលត្ថិកំ^(២)

[១៨៣] ន ហេតុ ចេវ ន អហេតុកោ ច^(៣) ន កុ-
សលោ ធម្មោ ហេតុស្ស ចេវ សហេតុកស្ស ច កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ...
សហេតុកស្ស ចេវ ន ច ហេតុស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណ ... ហេតុស្ស ចេវ សហេតុកស្ស ច កុ-
សលស្ស ច សហេតុកស្ស ចេវ ន ច ហេតុស្ស
កុសលស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ
តីណិ ។ ន អហេតុកោ ចេវ ន នហេតុ ច ន កុស-
លោ ធម្មោ ហេតុស្ស ចេវ សហេតុកស្ស ច កុ-
សលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ

១ ម. នហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នហេតុសហេតុ-
កុក្ក ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ន ហេតុ ចេវ ន អហេតុកោ ន កុសលោ ធម្មោ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

[១៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុសម្បយុត្តិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

ហោតុសម្បយុត្តិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[១៨២] ភីនិវេសនំ នីតិធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែន
ជាគុសល ។ បេ ។

នហោតុសហោតុកុកុសលត្ថិកៈ

ហោតុសហោតុកុកុសលត្ថិកៈ

[១៨៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាគុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ
ជាគុសល ដោយការមូលប្បច្ច័យ ... នៃធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង
ហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាគុសល ដោយការមូលប្បច្ច័យ ...
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាគុសលផង
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ជាគុសលផង ដោយ
ការមូលប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាគុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ
ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជាគុសល ដោយការមូលប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តានំ

តីណី ។ ន ហេតុនេវ ន អហេតុកោច ន កុសលោ
 ច ន អហេតុកោចេវ ន នហេតុច ន កុសលោ ច
 ធម្មា ហេតុស្សនេវ សហេតុកស្សច កុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណី ។
 សទ្ធិត្ថំ នវ បញ្ញា ។

(១៨៤) ន ហេតុនេវ ន អហេតុកោច ន អកុសលោ
 ធម្មា ហេតុស្សនេវ សហេតុកស្សច អកុសលស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ សទ្ធិត្ថំ ។
 នវ បញ្ញា ។

(១៨៥) ន ហេតុនេវ ន អហេតុកោច ន អព្យា-
 កតោ ធម្មា ហេតុស្សនេវ សហេតុកស្សច អព្យា-
 កតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
 សទ្ធិត្ថំ ។ តីណី ។ នវ បញ្ញា ។

នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្ថិកេ

ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្ថិកេ^(១)

(១៨៦) ន ហេតុនេវ ន ហេតុវិប្បយុត្តោច ន
 កុសលោ ធម្មា ហេតុស្សនេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច

១ ២ នហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សត្ថំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាអកុសលក្តី មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាអកុសលក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជា
មួយនឹងហេតុ ជាអកុសល ដោយការម្សោយប្រច័យ មានវារៈ ៣ ។
ក្នុងបទទាំងអស់ មានបញ្ហា ៧ ។

[១៨៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ ជាអកុសល ដោយការម្សោយប្រច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។
បញ្ហា ៧ ។

[១៨៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ ជាអព្យាកតៈ ដោយការម្សោយប្រច័យ ។ សេចក្តី
បំប្រញ ។ មានវារៈ ៣ ។ មានបញ្ហា ៧ ។

និហោតិហោតុសម្បយុត្តិទកនិកុសលតិកៈ

ហោតុហោតុសម្បយុត្តិទកកុសលតិកៈ

[១៨៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សង្ខតំ ។ នវ បញ្ញា កាតញ្ច ។

[១៨៧] ន ហេតុនេវ ន ហេតុវិប្បយុត្តោច ន-
អកុសលោ ធម្មោ ហេតុស្សនេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច
អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។
សង្ខតំ ។ នវ បញ្ញា កាតញ្ច ។

[១៨៨] ន ហេតុនេវ ន ហេតុវិប្បយុត្តោច ន-
អព្យាកតោ ធម្មោ ហេតុស្សនេវ ហេតុសម្បយុត្តស្សច
អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ
តីណិ ។ នវ បញ្ញា កាតញ្ច ។

នហេតុនសហេតុកុកុសលត្ថិកេ

នហេតុសហេតុកុកុសលត្ថិកំ (១)

[១៨៩] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយោ នហេតុ សហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[១៩០] ហេតុយា ឯកំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

ជាកុសល ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បញ្ញា ៩
ប្រការ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។

[១៨៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាអកុសល ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ ជា
អកុសល ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ បញ្ញា ៩
ប្រការ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។

[១៨៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាអព្យាកតៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ទាំងប្រកបដោយហេតុ ជា
អព្យាកតៈ ដោយអារម្មណ៍ប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បញ្ញា ៩ ប្រការ
បណ្ឌិត គប្បីធ្វើចុះ ។

នហោត្តនសហោត្តកទុក្ខនកុសលត្ថិកៈ

នហោត្តសហោត្តកទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[១៨៩] ធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជា
អកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុមិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៩១] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ន អកុសលំ
 ធម្មំ បច្ចយា នហេតុ សហេតុកោ អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៩២] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៩៣] ន នហេតុំ ន អហេតុកំ ន អព្យាកតំ
 ធម្មំ បច្ចយា នហេតុ អហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៩៤] ហេតុយា ឯកំ ។

នសប្បច្ចយទុកកុសលត្ថិកេ

សប្បច្ចយទុកកុសលត្ថិកំ^(១)

[១៩៥] ន អប្បច្ចយំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 សប្បច្ចយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៩៦] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៩៧] ន អប្បច្ចយំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 សប្បច្ចយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[១៩៨] ហេតុយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៩១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុតែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ជា
អកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុមិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងហេតុ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៩២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៩៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុមិនមានហេតុ ជាអព្យាកតៈ ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិន
មែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៩៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសប្បប្បយទុក្ខនកុសលត្ថិកៈ

សប្បប្បយទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[១៩៥] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៩៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៩៧] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៩៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[១៩៩] ន អប្បច្ចយំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បច្ចយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយ, ។

[២០០] ហេតុយា ឯកំ ។

នសង្ខតទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សង្ខតទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[២០១] ន អសង្ខតំ ។ បេ ។

នសនិទស្សនទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សនិទស្សនទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

[២០២] ន សនិទស្សនំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អនិទស្សនោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២០៣] ហេតុយា ឯកំ ។

[២០៤] ន សនិទស្សនំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា អនិទស្សនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[២០៥] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. នសង្ខតទុក្ខ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន សនិទស្សនទុក្ខ
កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[១៩៩] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបច្ច័យ ជាអព្យាក្ខតៈ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ មិនមែនជាអព្យាក្ខតៈ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

និសង្ខតទុក្ខកុសលតិកៈ

សង្ខតទុក្ខកុសលតិកៈ

[២០១] មិនមែនជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។

និសនិទស្សនទុក្ខកុសលតិកៈ

សនិទស្សនទុក្ខកុសលតិកៈ

[២០២] ធម៌ មិនមានការឃើញ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
 ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២០៤] ធម៌ មិនមានការឃើញ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
 ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆន្តិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(២០៦) ន សនិទស្សនំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
សនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ... អនិទស្សនោ អព្យាកតោ ធម្មោ ... ។ តីណិ ។

នសប្បជ្ឈិយទុក្ខកុសលត្តិកេ

សប្បជ្ឈិយទុក្ខកុសលត្តិកំ^(១)

(២០៧) ន សប្បជ្ឈិយំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អប្បជ្ឈិយោ កុសលោ ។ បេ ។

នរូបិទុក្ខកុសលត្តិកេ

រូបិទុក្ខកុសលត្តិកំ^(២)

(២០៨) ន អរូបំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អរូបំ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២០៩) ហេតុយា ឯតំ ។

(២១០) ន អរូបំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អរូបំ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២១១) ហេតុយា ឯតំ ។

(២១២) ន រូបំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច រូបំ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ឃ. នសប្បជ្ឈិយទុក្ខ ... កុសលត្តិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នរូបិទុក្ខ ... កុស-
លត្តិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[២០៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ . . . ធម៌ មិនមានការឃើញ ជាអព្យាកតៈ . . . ។ មានវរៈ ៣ ។

នសប្បដិយទុក្ខកុសលត្តិកៈ

សប្បដិយទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២០៧] ធម៌ មិនមានការប៉ះពាល់ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាកុសល ។ បេ ។

នវបីទុក្ខកុសលត្តិកៈ

វបីទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២០៨] ធម៌ មិនមានរូប ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានរូប មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។

[២១០] ធម៌ មិនមានរូប ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានរូប មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២១១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។

[២១២] ធម៌ មានរូប ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានរូប មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

[២០៣] ហេតុយា ឯកំ ។

នលោកិយទុក្ខកុសលត្ថិកេ

លោកិយទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[២០៤] នលោកុត្តរំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
លោកិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
... លោកុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទ្វេ ។

[២០៥] នលោកុត្តរំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
លោកិយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[២០៦] ហេតុយា ឯកំ ។

[២០៧] នលោកិយំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ នលោកុត្តរំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[២០៨] ហេតុយា ទ្វេ ។

១ ម. នលោកិយទុក្ខ ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[២១៣] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នលោកិយទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

លោកិយទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[២១៤] ធម៌ ជាលោកិយ ជាគុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាគុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាគុសល ... ។ មានវារៈ ២ ។

[២១៥] ធម៌ ជាលោកិយ ជាអគុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាអគុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១៦] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២១៧] ធម៌ ជាលោកិយ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាលោកិយ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាលោកិយ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
លោកុត្តរៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២១៨] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

នកេសបិរិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកេ

កេសបិរិញ្ញេយ្យទុកកុសលត្តិកំ^(១)

(២១៩) ន កេសបិរិញ្ញេយ្យំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា កេសបិរិញ្ញេយ្យោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា តីណំ ។ ន កេសបិរិញ្ញេយ្យំ ន-
កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា កេសបិរិញ្ញេយ្យោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណំ ។ ន កេ-
សបិរិញ្ញេយ្យំ ន កុសលញ្ច ន កេសបិរិញ្ញេយ្យំ ន-
កុសលញ្ច ធម្មំ បច្ចយា កេសបិរិញ្ញេយ្យោ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណំ ។ សព្វត្ថ នវ ។

(២២០) ន កេសបិរិញ្ញេយ្យំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា កេសបិរិញ្ញេយ្យោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ ន កេសបិរិញ្ញេយ្យំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា កេសបិរិញ្ញេយ្យោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នកេសបិរិញ្ញេយ្យទុក ... កុសលត្តិកន្តំ ន ទិស្សត្តិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យនិយមប្បដ្ឋាន
 នកោសលីវិញ្ញាណក្កដាទុក្ខកុសលតិកៈ
 កោសលីវិញ្ញាណក្កដាទុក្ខកុសលតិកៈ

[២២៩] ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជា
 កុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
 នីមួយ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ
 ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
 នីមួយ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ៣ ។ ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជា
 កុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
 នីមួយ មិនមែនជាកុសលផង មិនមែនជាមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
 ណានីមួយ មិនមែនជាកុសលផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងបទទាំងអស់ មានវារៈ ៩ ។

[២៣០] ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជា
 អកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
 នីមួយ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌
 ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ មិន
 មែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

បញ្ជីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

[២២១] ហេតុយា នវ ។

[២២២] ន កេនចិវិញ្ញោយ្យំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច កេនចិវិញ្ញោយ្យោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៣] ហេតុយា នវ ។

និរាសវិទុកកុសលត្ថិកេ

និរាសវិទុកកុសលត្ថិកំ^(១)

[២២៤] ន អាសវំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
នោអាសវោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[២២៥] ហេតុយា ឯកំ ។

[២២៦] ន អាសវំ ន អកុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
អាសវោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២២៧] ហេតុយា តីណិ ។

[២២៨] ន អាសវំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
នោអាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ ន នោអាសវំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ឋ. និរាសវិទុក ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[២២១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[២២២] ធម៌ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ជា
អព្យាក្ខតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណា
នីមួយ មិនមែនជាអព្យាក្ខតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

និរាសវិទុកកុសលត្តិកៈ

អាសវិទុកកុសលត្តិកៈ

[២២៤] ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២២៦] ធម៌ ជាអាសវៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២៨] ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាអព្យាក្ខតៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាអព្យាក្ខតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ជាអព្យាក្ខតៈ អាស្រ័យ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដិយានុលោមប្បវត្តានំ

នោអាសវេ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។ ធុកម្ធុលកំ ឯកំ ។ តីណំ ។ បេ ។

នសាសវិទុកកុសលត្ថិកេ

សាសវិទុកកុសលត្ថិកំ^(១)

[២២៩] ន អនាសវំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
អនាសវេ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣០] ហេតុយា ទេ ។

[២៣១] ន អនាសវំ ន អកុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
អាសវេ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៣២] ហេតុយា ឯកំ ។

នអាសវិសម្បយុត្តិទុកកុសលត្ថិកេ

អាសវិសម្បយុត្តិទុកកុសលត្ថិកំ^(២)

[២៣៣] ន អាសវិសម្បយុត្តំ ន កុសលំ ធម្មំ
បដ្ឋយា អាសវិសម្បយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

១ ម. នសាសវិទុក... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នអាសវិសម្បយុត្តិទុក
... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុន័យានុលោមប្បវត្តាន

នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ទុកមូលកៈ១ ។ មានវារៈ៣ ។ បេ។

នសាសវិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

សាសវិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[២២៩] ធម៌ មិនមែនអាសវៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាមិនមែនអាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ២ ។

[២៣១] ធម៌ ជាអាសវៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាមិនមែនអាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ១ ។

នអាសវិសម្មយុត្តិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

អាសវិសម្មយុត្តិទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[២៣៣] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[២៣៤] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៣៥] ន អាសវសម្បយុត្តំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា អាសវសម្បយុត្តោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៣៦] ហេតុយា តីណិ ។

[២៣៧] ន អាសវសម្បយុត្តំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច អាសវសម្បយុត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៣៨] ហេតុយា តីណិ ។

នអាសវិសាសវិទុក្ខកុសលត្តិកេ

អាសវិសាសវិទុក្ខកុសលត្តិកំ^(១)

[២៣៩] ន អាសវញ្ចេវ ន អនាសវញ្ចេវ^(២) ន-
កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា សាសវេចេវ នោច អាសវេ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៤០] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៤១] ន អាសវញ្ចេវ ន អនាសវញ្ចេវ ន អកុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា អាសវេចេវ សាសវេចេវ អកុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នអាសវិសាសវិទុក្ខ ... កុសលត្តិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន អនាសវេវ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[២៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២៣៥] ធម៌ ប្រកបដោយភាសវៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២៣៧] ធម៌ ប្រាសចាកភាសវៈ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយភាសវៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៣៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និរាសវិសាសវិទុក្ខកុសលតិកៈ

អាសវិសាសវិទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៣៩] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង ភាសវៈ ទាំងមិនមែនជា
ភាសវៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ទាំង
មិនមែនជាមិនមានភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២៤១] ធម៌ ជាភាសវៈ ទាំងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង ភាសវៈ ជា
អកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភាសវៈ ទាំងមិនមែនជាមិនមាន
ភាសវៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បញ្ញតំ

[២៤២] ហេតុយា តីណិ ។

[២៤៣] ន អាសវព្វោ ន អនាសវព្វោ ន អព្យា-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវេនេវ នោច អាសវេ អព្យា-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៤៤] ហេតុយា តីណិ ។

អាសវព្វោ អាសវសម្បយុត្តន្តកំ នត្ថិ ។

អាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុកកុសលត្តិកេ

អាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុកកុសលត្តិកំ^(១)

[២៤៥] អាសវីប្បយុត្តំ ន អនាសវំ ន កុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវេ កុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា អាសវីប្បយុត្តំ ន-
អនាសវំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អាសវីប្បយុត្តោ-
សាសវេ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៤៦] ហេតុយា ទេ ។

[២៤៧] អាសវីប្បយុត្តំ ន អនាសវំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា អាសវីប្បយុត្តោ សាសវេ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. អាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុក . . . កុសលត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

[២២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[២២៣] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង អាសវៈ ទាំងមិនមែនជា
អាសវៈ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ទាំង
មិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អាសវៈក្តី អាសវៈសម្បយុត្តទុក្តក្តី មិនមានទេ ។

អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខកុសលតិកៈ

អាសវិប្បយុត្តសាសវិទុក្ខកុសលតិកៈ

[២២៥] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈមិនមានអាសវៈ ជាកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែន
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ
ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង អាសវៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ប្រាសចាក
អាសវៈមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[២២៧] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹង អាសវៈ
ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈមិនមែនជាមិនមាន
អាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិកប្បដ្ឋានំ

[២៤៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៤៩] អាសវវិប្បយុត្តំ ន សាសវំ ន អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច អាសវវិប្បយុត្តោ សាសវោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ អាសវវិប្បយុត្តំ ន-
អនាសវំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវវិប្បយុត្តោ-
សាសវោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៥០] ហេតុយា ទ្វេ ។

សញ្ញោជនគោបកទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សញ្ញោជនគោបកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[២៥១] ន សញ្ញោជនំ ន^(២) អកុសលំ ធម្មំ
បដ្ឋយា សញ្ញោជនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៥២] ហេតុយា តីណិ ។

គន្ធគោបកទុក្ខកុសលត្ថិកេ

គន្ធគោបកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(៣)

[២៥៣] ន គន្ធី ន អកុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
គន្ធ�ោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. សញ្ញោជនគោបកទុក្ខ កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសញ្ញោជនំ
អកុសលំ ធម្មំ ។ ៣ ម. គន្ធគោបកទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[២៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២៤៩] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ
ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ
នឹងអាសវៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាអព្យាកតៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ ជា
អព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

សញ្ញាជនគោបកទុក្ខនកុសលតិកៈ

សញ្ញាជនគោបកទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៥១] ធម៌ ជាសញ្ញាជនៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

គន្ថគោបកទុក្ខនកុសលតិកៈ

គន្ថគោបកទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៥៣] ធម៌ ជាគន្ថៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាគន្ថៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បវត្តានំ

(២៥៤) ហេតុយា តីណិ ។

ឱយគោប្បកទុក្ខនកុសលត្ថិកេ

ឱយគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

(២៥៥) ន ឱយំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

ឱយោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
តីណិ ។

យោគគោប្បកទុក្ខនកុសលត្ថិកេ

យោគគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

(២៥៦) ន យោគំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

យោគោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៥៧) ហេតុយា តីណិ ។

នីវរណគោប្បកទុក្ខនកុសលត្ថិកេ

នីវរណគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(៣)

(២៥៨) ន នីវរណំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

នីវរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ តីណិ ។

១ ម. ឱយគោប្បកទុក្ខ កុសលត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. យោគគោប្បកទុក្ខ...
កុសលត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នីវរណគោប្បកទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណិត បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[២៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

ឱ្យគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

ឱ្យគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២៥៥] ធម៌ ជាឧបាយៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាឧបាយៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
មានវារៈ ៣ ។

យោគគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

យោគគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២៥៦] ធម៌ ជាយោគៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាយោគៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[២៥៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នីវរណគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

នីវរណគោប្បកទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២៥៨] ធម៌ ជានីវរណៈ ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជានីវរណៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិកប្បដ្ឋានំ

បរាមាសគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកេ

បរាមាសគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[២៥៩] ន បរាមាសំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
បរាមាសោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[២៦០] ហេតុយា តីណិ ។

និសារម្មណទុក្ខកុសលត្ថិកេ

និសារម្មណទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

[២៦១] ន សារម្មណំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[២៦២] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៦៣] ន សារម្មណំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា សារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៦៤] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. បរាមាសគោប្បកទុក្ខ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និសារម្មណទុក្ខ . . .
កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិក្យប្បដ្ឋាន

បរាមាសគោប្បកទុក្ខកុសលតិកៈ

បរាមាសគោប្បកទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៥៩] ធម៌ ជាបរាមាស ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាបរាមាសៈ មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[២៦០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សារម្មណ៍ទុក្ខកុសលតិកៈ

សារម្មណ៍ទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៦១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ជាអកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៦២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[២៦៣] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ ជាអកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអារម្មណ៍ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៦៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៦៥] ន អនាម្បណំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច អនាម្បណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៦៦] ហេតុយា ឯកំ ។

នបិត្តទុក្ខកុសលត្តិកេ

បិត្តទុក្ខកុសលត្តិកំ^(១)

[២៦៧] ន ចិត្តំ^(២) ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៦៨] ហេតុយា តីណី ។ ន អកុសលេ
តីណី ។ ន អព្យាកតេ តីណី ។ សង្ខតំ ។

នបេតសិក្ខទុក្ខកុសលត្តិកេ

បេតសិក្ខទុក្ខកុសលត្តិកំ^(៣)

[២៦៩] ន ទេតសិកំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ទេតសិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[២៧០] ហេតុយា តីណី ។

១ ម. នបិត្តទុក . . . កុសលត្តិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នោបិត្តំ ។ ៣ ម. នបេត-
សិកទុក . . . កុសលត្តិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យនិយមន្ត្រី

[២៦៥] ធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ជាអព្យាក្កតៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាមិនមានអារម្មណ៍ មិនមែនជាអព្យាក្កតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

និព្វិទក្កនិក្កសលត្ថិកៈ

បិព្វិទក្កនិក្កសលត្ថិកៈ

[២៦៧] ធម៌ ជាចិត្ត ជាភូសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាចិត្ត មិនមែនជាភូសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៦៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងធម៌មិនមែនជា
អភូសល មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងធម៌មិនមែនជាអព្យាក្កតៈ មានវារៈ ៣ ។
សេចក្តីបំប្រញ ។

និព្វិទក្កនិក្កសលត្ថិកៈ

បិព្វិទក្កនិក្កសលត្ថិកៈ

[២៦៩] ធម៌ ជាចេតសិក ជាភូសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាចេតសិក មិនមែនជាភូសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[២៧០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិក្សដ្ឋានំ

នបិគ្គសម្មយុត្តទុក្ខកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសម្មយុត្តទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

(២៧១) ន ចិត្តសម្មយុត្តំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា ចិត្តសម្មយុត្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

(២៧២) ហេតុយា តីណិ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈទុក្ខកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសំសជ្ឈទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

(២៧៣) ន ចិត្តសំសជ្ឈំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ចិត្តសំសជ្ឈោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

(២៧៤) ហេតុយា តីណិ ។

នបិគ្គសមដ្ឋានទុក្ខកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសមដ្ឋានទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(៣)

(២៧៥) ន ចិត្តសមដ្ឋានំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ចិត្តសមដ្ឋានោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

១ ម. នបិគ្គសម្មយុត្តទុក្ខ... កុសលត្រិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិគ្គសំសជ្ឈទុក្ខ... កុសលត្រិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នបិគ្គសមដ្ឋានទុក្ខ... កុសលត្រិក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុន័យានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នបិគ្គសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកៈ

បិគ្គសម្បយុត្តទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២៧១] ធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ជាគុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត មិនមែនជាគុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គសំសង្កទុក្ខកុសលត្តិកៈ

បិគ្គសំសង្កទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២៧៣] ធម៌ ច្រឡំច្រឡំដោយចិត្ត ជាគុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនច្រឡំច្រឡំដោយចិត្ត មិនមែនជាគុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គសមដ្ឋានទុក្ខកុសលត្តិកៈ

បិគ្គសមដ្ឋានទុក្ខកុសលត្តិកៈ

[២៧៥] ធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ជាគុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត មិនមែនជាគុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[២៧៦] ហេតុយា ភីណិ ។

នបិគ្គសហភទ្កកកុសលត្តិកេ

បិគ្គសហភទ្កកកុសលត្តិកំ^(១)

[២៧៧] ន ចិត្តសហភំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

ចិត្តសហភ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៧៨] ហេតុយា ភីណិ ។

នបិគ្គានុបរិវិទ្ធិទ្កកកុសលត្តិកេ

បិគ្គានុបរិវិទ្ធិទ្កកកុសលត្តិកំ^(២)

[២៧៩] ន ចិត្តានុបរិវិទ្ធិ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

ចិត្តានុបរិវិទ្ធិ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ភីណិ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទ្កកកុសលត្តិកេ

បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទ្កកកុសលត្តិកំ^(៣)

[២៨០] ន ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានំ ន កុសលំ

ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នបិគ្គសហភទ្កក... កុសលត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិគ្គានុបរិវិទ្ធិទ្កក... កុសលត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទ្កក... កុសលត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[២៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គសហភទ្កកុសលត្ថិកៈ

បិគ្គសហភទ្កកុសលត្ថិកៈ

[២៧៧] ធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាភូសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត មិនមែនជាភូសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គានុបរិវិធិទ្កកុសលត្ថិកៈ

បិគ្គានុបរិវិធិទ្កកុសលត្ថិកៈ

[២៧៩] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ជាភូសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត មិនមែនជាភូសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានទ្កកុសលត្ថិកៈ

បិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានទ្កកុសលត្ថិកៈ

[២៨០] ធម៌ ច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ជាភូសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត មិនមែនជាភូសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[២៨១] ហេតុយា តីណិ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទ្កកកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទ្កកកុសលត្ថិកំ^(១)

[២៨២] ន ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភំ ន កុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភ កុ-
សលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៨៣] ហេតុយា តីណិ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានាបរិវិគ្គិទ្កកកុសលត្ថិកេ

បិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានាបរិវិគ្គិទ្កកកុសលត្ថិកំ^(២)

[២៨៤] ន ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តំ ន កុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវត្តំ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៨៥] ហេតុយា តីណិ ។

នអជ្ឈតិកទ្កកកុសលត្ថិកេ

អជ្ឈតិកទ្កកកុសលត្ថិកំ^(៣)

[២៨៦] ន អជ្ឈតិកំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា

១ ម. នបិគ្គសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទ្កក . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិគ្គ-
សំសជ្ឈសមុដ្ឋានាបរិវិគ្គិទ្កក . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នអជ្ឈតិកទ្កក . . .
កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[២៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុក្ខកុសលតិកៈ

បិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៨២] ធម៌ ច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ជាកុសល
ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត មិនមែន
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋាននបរិវិធិទុក្ខកុសលតិកៈ

បិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋាននបរិវិធិទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៨៤] ធម៌ ច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ជាកុសល
ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត មិនមែន
ជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[២៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នអជ្ឈតិកទុក្ខកុសលតិកៈ

អជ្ឈតិកទុក្ខកុសលតិកៈ

[២៨៦] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌

អរាធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

អដ្ឋត្ថិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(២៨៧) ហេតុយា តីណិ ។

នឧបាទាទកុកុសលត្ថិកេ

ឧបាទាទកុកុសលត្ថិកំ^(១)

(២៨៨) ន នោឧទានា ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
នោឧទានា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ឯកំ ។

នឧបាទិន្នកុកុសលត្ថិកេ

ឧបាទិន្នកុកុសលត្ថិកំ^(២)

(២៨៩) ន អនុទានិន្នំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
អនុទានិន្នោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ឯកំ ។

ឧបាទានគោប្បកុកុសលត្ថិកេ

ឧបាទានគោប្បកុកុសលត្ថិកំ^(៣)

(២៩០) ន ឧទានានំ ន អកុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា

១ ម. នឧបាទាទក . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នឧបាទិន្នក . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នឧបាទានគោប្បកុក . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចន្តយានុលោមប្បដ្ឋាន

មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

(២៨៧) ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៣ ។

នឌុបាទាទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

ឌុបាទាទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[២៨៨] ធម៌ មិនមែនជាឌុបាទា ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាឌុបាទា មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវាវៈ ១ ។

នឌុបាទិន្នទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

ឌុបាទិន្នទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[២៨៩] ធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជា
ដើមកាន់យក ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក មិនមែនជាកុសល ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវាវៈ ១ ។

ឌុបាទានគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

ឌុបាទានគោប្បកទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[២៩០] ធម៌ ជាឌុបាទាន ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាមកុត្តិកប្បវត្តនំ

ឧបាសានោ អកុសលោ ឆមោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[២៩១] ហេតុយា តីណិ ។

កិលេសគោប្បកុកុសលត្ថិកេ

កិលេសគោប្បកុកុសលត្ថិកំ^(១)

[២៩២] នោ កិលេសំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា កិលេសោ អកុសលោ ឆមោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៩៣] ហេតុយា តីណិ ។

និស្សនេសបហាតត្វកុកុសលត្ថិកេ

និស្សនេសបហាតត្វកុកុសលត្ថិកំ^(២)

[២៩៤] ន និស្សនេន បហាតត្វំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា ន និស្សនេន បហាតត្វោ កុសលោ ឆមោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[២៩៥] ហេតុយា ឯកំ ។

[២៩៦] ន និស្សនេន បហាតត្វំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា និស្សនេន បហាតត្វោ អកុសលោ ឆមោ

១ ម. កិលេសគោប្បកុកុ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និស្សនេសបហា-
តត្វកុកុ . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុន័យានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

មិនមែនជាឧបាទាន មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

កិលេសគោប្បកិទកុសលតិកៈ

កិលេសគោប្បកិទកុសលតិកៈ

[២៩២] ធម៌ ជាកិលេស ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាកិលេស មិនមែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និទស្សនេនបហាតព្វទុកុសលតិកៈ

និទស្សនេនបហាតព្វទុកុសលតិកៈ

[២៩៤] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[២៩៦] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាអកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាអកុសល

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន និស្សនេន បហាតតំ ន
 អកុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា ន និស្សនេន បហាតតោ
 អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៩៧] ហេតុយា ទេ ។

[២៩៨] ន និស្សនេន បហាតតំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច ន និស្សនេន បហាតតោ អព្យាកតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន និស្សនេន បហាតតំ
 ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច ន និស្សនេន បហាតតោ
 អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[២៩៩] ហេតុយា ទេ ។

នភាវិនាយបហាតត្វទុកកុសលត្ថិកេ

ភាវិនាយបហាតត្វទុកកុសលត្ថិកំ^(១)

[៣០០] ន ភាវិនាយ បហាតតំ ន កុសលំ ធម្មំ
 បដ្ឋយា ន ភាវិនាយ បហាតតោ កុសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣០១] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ឋ. នភាវិនាយបហាតត្វទុក . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សនំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ជាអកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិន
មែនជាអកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២ ។

[២៩៨] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជាអព្យាកតៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[២៩៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២ ។

នរោវិនាយបហាតព្វទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

នរោវិនាយបហាតព្វទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣០០] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា ជាកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា មិនមែនជាកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុក្ខកុសលត្ថិកេ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[៣០២] ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៣] ហេតុយា ឯកំ ។

នភាវិនាយបហាតព្វហេតុកទុក្ខកុសលត្ថិកេ

ភាវិនាយបហាតព្វហេតុកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

[៣០៤] ន ភាវិនាយ បហាតព្វហេតុកំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា ន ភាវិនាយ បហាតព្វហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៥] ហេតុយា ឯកំ ។

នសវីតក្កទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សវីតក្កទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(៣)

[៣០៦] ន សវីតក្កំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា សវីតក្កោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកទុក្ខ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នភាវិនាយបហាតព្វហេតុកទុក្ខ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសវីតក្កទុក្ខ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុសលតិកៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកុសលតិកៈ

[៣០២] ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ជា
កុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នភាវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសលតិកៈ

ភាវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសលតិកៈ

[៣០៤] ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា ជា
កុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយភាវនា
មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣០៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសីតកុកុសលតិកៈ

សីតកុកុសលតិកៈ

[៣០៦] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតកៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិតកៈ មិនមែនជាកុសល ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣០៧] ហេតុយា ភីណំ ។

នសវីហរទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សវីហរទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[៣០៨] ន សវីហរំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សវីហរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣០៩] ហេតុយា ភីណំ ។

នសប្បីតិកទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សប្បីតិកទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

[៣១០] ន សប្បីតិកំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សប្បីតិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។

[៣១១] ហេតុយា ភីណំ ។

នបីតិសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកេ

បីតិសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(៣)

[៣១២] ន បីតិសហគតំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា បីតិសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសវីហរទុក្ខ . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសប្បីតិកទុក្ខ . . កុ-
សលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នបីតិសហគតទុក្ខ . . . កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៣០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នសវិចារទុក្ខកុសលតិកៈ

សវិចារទុក្ខកុសលតិកៈ

[៣០៨] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវិចារៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នសប្បីតិកទុក្ខកុសលតិកៈ

សប្បីតិកទុក្ខកុសលតិកៈ

[៣១០] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបីតិសហគតទុក្ខកុសលតិកៈ

បីតិសហគតទុក្ខកុសលតិកៈ

[៣១២] ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខក្នុងប្បដ្ឋានំ

[៣១៣] ហេតុយា តីណិ ។

នសុខសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកេ

សុខសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[៣១៤] ន សុខសហគតំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា សុខសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចុយា ។

[៣១៥] ហេតុយា តីណិ ។

នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកេ

ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

[៣១៦] ន ឧបេក្ខាសហគតំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា ឧបេក្ខាសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[៣១៧] ហេតុយា តីណិ ។

នកាមាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកេ

កាមាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(៣)

[៣១៨] ន នកាមាវចរំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា

១ ម. នសុខសហគតទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នកាមាវចរទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៣១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នសុខសហគតទុក្ខនកុសលត្ថិកៈ

សុខសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣១៤] ធម៌ ប្រកបដោយសុខ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនប្រកបដោយសុខ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខនកុសលត្ថិកៈ

ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣១៦] ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នកាមាវចរទុក្ខនកុសលត្ថិកៈ

កាមាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣១៨] ធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកាមាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ន នកាមាវចរំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
កាមាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៣១៩] ហេតុយា ទេ ។

នរូបាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកេ

រូបាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(១)

[៣២០] នរូបាវចរំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
រូបាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
... នរូបាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទេ ។

នអរូបាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកេ

អរូបាវចរទុក្ខកុសលត្ថិកំ^(២)

[៣២១] ន អរូបាវចរំ ន កុសលំ ធម្មំ បដ្ឋយា
អរូបាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
... ន អរូបាវចរោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទេ ។

១ ម. នរូបាវចរទុក្ខ... កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នអរូបាវចរទុក្ខ...
កុសលត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

មិនមែនជាមិនមែនជាកាមាវចរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាកាមាវចរៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាកាមាវចរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ២ ។

សូប្បាវិបរទកកុសលត្ថិកៈ

រូប្បាវិបរទកកុសលត្ថិកៈ

[៣២០] ធម៌ ជាវូប្បាវចរៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាវូប្បាវចរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ធម៌ មិនមែនជាវូប្បាវចរៈ ជាកុសល ... ។ មានវារៈ២ ។

នស្សូប្បាវិបរទកនកុសលត្ថិកៈ

អរូប្បាវិបរទកកុសលត្ថិកៈ

[៣២១] ធម៌ ជាអរូប្បាវចរៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាអរូប្បាវចរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
... ធម៌ មិនមែនជាអរូប្បាវចរៈ ជាកុសល ... ។ មានវារៈ២ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិកប្បដ្ឋានំ
 នបរិយាបន្តទុក្ខកុសលត្រិកេ
 បរិយាបន្តទុក្ខកុសលត្រិកំ^(១)

[៣២២] ន អបរិយាបន្តំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 អបរិយាបន្តោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ... បរិយាបន្តោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទ្វេ ។

ននិយ្យានិកទុក្ខកុសលត្រិកេ
 និយ្យានិកទុក្ខកុសលត្រិកំ^(២)

[៣២៣] ន និយ្យានិកំ ន កុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា និយ្យានិកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ... អនិយ្យានិកោ កុសលោ ធម្មោ
 ... ។ ទ្វេ ។

ននិយតទុក្ខកុសលត្រិកេ
 និយតទុក្ខកុសលត្រិកំ^(៣)

[៣២៤] ន និយតំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 និយតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ...
 អនិយតោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទ្វេ ។

១ ម នបរិយាបន្តទុក្ខ... កុសលត្រិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ននិយ្យានិកទុក្ខ ...
 កុសលត្រិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ននិយតទុក្ខ ... កុសលត្រិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្រិកប្បដ្ឋាន

សបរិយាបន្តទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

បរិយាបន្តទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣២២] ធម៌ ជាអបរិយាបន្តៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាអបរិយាបន្តៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ . . . ធម៌ ជាបរិយាបន្តៈ . . . ជាកុសល . . . ។ មានវារៈ ២ ។

ននិយ្យានិកទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

និយ្យានិកទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣២៣] ធម៌ ជានិយ្យានិកៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជានិយ្យានិកៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ . . . ធម៌ ជានិយ្យានិកៈ ជាកុសល . . . ។ មានវារៈ ២ ។

ននិយតទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

និយតទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣២៤] ធម៌ ជានិយតៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជានិយតៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ . . .
ធម៌ ជានិយតៈ ជាកុសល . . . ។ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

និសឧត្តរទក្កនិកុសលត្ថិកេ

សឧត្តរទក្កកុសលត្ថិកំ^(១)

[៣២៥] ន អនុត្តរំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អនុត្តរោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ...
សឧត្តរោ កុសលោ ធម្មោ ... ។ ទ្វេ ។

និសរណទក្កនិកុសលត្ថិកេ

សរណទក្កកុសលត្ថិកំ^(២)

[៣២៦] ន សរណំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
អរណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣២៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[៣២៨] ន សរណំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
សរណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣២៩] ហេតុហេ ឯកំ ។

[៣៣០] ន សរណំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសឧត្តរទុក ... កុសលត្ថិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសរណទុក ...
កុសលត្ថិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តាន

នសឧត្តរទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

សឧត្តរទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣២៥] ធម៌ មិនមែនជាឧត្តរៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាឧត្តរៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ . . . ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងឧត្តរៈ ជាកុសល . . . ។
មានវារៈ ២ ។

នសវណ្ណទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

សណ្ឋវណ្ណទុក្ខកុសលត្ថិកៈ

[៣២៦] ធម៌ មិនមានវណ្ណៈ ជាកុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណ្ណៈ មិនមែនជាកុសល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៣២៨] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណ្ណៈ ជាអកុសល ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណ្ណៈ មិនមែនជាអកុសល
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៣៣០] ធម៌ មិនមានវណ្ណៈ ជាអព្យាកតៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងវណ្ណៈ មិនមែនជាអព្យាកតៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

[៣៣០] ហេតុ ទ្វេ ។

នហេតុទុក្ខនវេទនាត្ថិកេ

ហេតុទុក្ខនវេទនាត្ថិកំ^(១)

[៣៣២] ន ហេតុំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ ន-
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ
 ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តោ ច ន ហេតុ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ច
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៣៣] ហេតុយា ភីណិ ។

នហេតុ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ-

សម្មយុត្តម្ធុលំ ភីណិយេវ ។

[៣៣៤] ន ហេតុំ ន អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អទុក្ខមសុខាយ វេទនា-
 យ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នហេតុទុក្ខ... វេទនាត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

[៣៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យមានវារៈ ២ ។

នហោត្តទុក្ខនវេទនាត្ថិកៈ

ហោត្តទុក្ខនវេទនាត្ថិកៈ

[៣៣២] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនា អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនា
ក្តី ធម៌មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយសុខវេទនាក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុនទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តម្ភ មានវារៈ ៣ ។

[៣៣៤] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៣៥] ហេតុយា ភីណិ ។

នហេតុទុក្ខវិបាកត្ថិកេ

ហេតុទុក្ខវិបាកត្ថិកំ^(១)

[៣៣៦] ន ហេតុំ ន វិទាគំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
វិទាកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៣៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៣៨] ន ហេតុំ ន វិទាកធម្មធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
វិទាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៣៩] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៤០] ន ហេតុំ ន នេវវិទាកនវិទាកធម្មធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នេវវិទាកនវិទាកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣៤១] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ម. នហេតុទុក្ខ . . . វិបាកត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច្រាសិក្ខាបិដក

[៣៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

និហេតុទុក្ខវិបាកត្ថិកៈ

ហេតុទុក្ខវិបាកត្ថិកៈ

[៣៣៦] ធម៌ ជាហេតុ ជាវិបាក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[៣៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

[៣៣៨] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាហេតុ ពឹងផ្អែកនឹង
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[៣៣៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

[៣៤០] ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនជាមិនមានវិបាកជា
ប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិន
មែនជាមិនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើងព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋាន ។

[៣៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុក្ខនឌុបាទិន្ទបាទានិយត្តិកេ

ហោតុទុក្ខនឌុបាទិន្ទបាទានិយត្តិកំ^(១)

[៣៤២] នហោតុ នឌុបាទិន្ទបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . នហោតុស្ស ឌុបាទិន្ទបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ហោតុស្ស ឌុបាទិន្ទបាទានិយស្ស ច នហោតុស្ស ឌុបាទិន្ទបាទានិយស្ស ច ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ននហោតុ នឌុបាទិន្ទបាទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ តីណិ ។

១ ម. នហោតុទុក្ខ . . . ឌុបាទិន្ទបាទានិយត្តិកត្តំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខត្តិកប្បដ្ឋាន

នហោត្តទុក្ខនឌុបាទិនុបាទានិយត្តិកៈ

ហោត្តទុក្ខនឌុបាទិនុបាទានិយត្តិកៈ

[៣៤២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
 កិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជា
 បច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើម
 កាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ . . .
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
 តណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
 តណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង មិនមែនជា
 ហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកទាំងជាប្រ-
 យោជន៍ដល់ឧបាទានផង ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជា
 មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើម
 កាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិន
 មែនជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើមកាន់យក
 ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តានំ

ន ហេតុ ន ឧទាទិទ្ធនាទានិយោ ច ន ហេតុ ន ឧ-
 ទាទិទ្ធនាទានិយោ ច ធម្មា ហេតុស្ស ឧទាទិទ្ធនា-
 ទានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បដ្ឋយោ
 តីណី ។ នវ បញ្ញា ។ សង្ខតំ ។

[៣៤៣] ន ហេតុ ន អនុទាទិទ្ធនាទានិយំ ធម្មំ
 បដ្ឋយោ ហេតុ អនុទាទិទ្ធនាទានិយោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៣៤៤] ហេតុយា តីណី ។

[៣៤៥] ន ហេតុ ន អនុទាទិទ្ធអនុទាទានិយំ
 ធម្មំ បដ្ឋយោ ហេតុ^(១) អនុទាទិទ្ធអនុទាទានិយោ
 ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយោ ។

[៣៤៦] ហេតុយា តីណី ។

១ ម. ហេតុ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យានុលោមប្បដ្ឋាន

ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយការមូលាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ បញ្ញាទាំង ៩ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

[៣៤៣] ធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៤៥] ធម៌ ជាហេតុ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក ទាំងមិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

នហោតុទុក្ខនសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកត្តិកេ

ហោតុទុក្ខនសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកត្តិកំ^(១)

[៣៤៧] ន ហេតុំ ន សង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកំ
 ធម្មំ បច្ចយា ហេតុ សង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៤៨] ហេតុយា តីណិ ។

[៣៤៩] ន ហេតុំ ន អសង្កិលីដ្ឋអសង្កិលេសិកំ
 ធម្មំ បច្ចយា ហេតុ អសង្កិលីដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៥០] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខនវិចក្កត្តិកេ

ហោតុទុក្ខនវិចក្កត្តិកំ^(២)

[៣៥១] ន ហេតុំ ន សវិតក្កសវិទារំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ សវិតក្កសវិទារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នហោតុទុក្ខ... សង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នហោតុទុក្ខ...
 វិចក្កត្តិកត្តិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចន័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

នហោតទុក្ខនសង្ខិលិដ្ឋសង្ខិលេសិកត្ថិកៈ

ហោតទុក្ខសង្ខិលិដ្ឋសង្ខិលេសិកត្ថិកៈ

[៣៤៧] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទាំងគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកប
ដោយសេចក្តីសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៤៩] ធម៌ ជាហេតុ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិន
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មងទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុក្ខវិតក្កត្ថិកៈ

ហោតទុក្ខវិតក្កត្ថិកៈ

[៣៥១] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
ភាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចដយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៥២] ហេតុយា តីណិ ។

[៣៥៣] ន ហេតុំ ន អវិតក្កវិចារមត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ អវិតក្កវិចារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៥៤] ហេតុយា តីណិ ។

[៣៥៥] ន ហេតុំ ន អវិតក្កអវិចារំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អវិតក្កអវិចារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៥៦] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតទុកនបីតិគ្គិកេ

ហោតទុកបីតិគ្គិកំ^(១)

[៣៥៧] ន ហេតុំ ន បីតិសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ បីតិសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៥៨] ហេតុយា តីណិ ។

[៣៥៩] ន ហេតុំ ន សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

១ ម. នហោតទុក ... បីតិគ្គិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៣៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៥៣] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៥៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៥៥] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៥៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខបីតិច្ឆិកៈ

ហោតទុក្ខបីតិច្ឆិកៈ

[៣៥៧] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៥៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៥៩] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៣ ៦ ០] ហេតុយា តីណិ ។

[៣ ៦ ១] ន ហេតុំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣ ៦ ២] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុកនទស្សនត្ថិកេ

ហោតុទុកនទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៣ ៦ ៣] ន ហេតុំ ន ទស្សនេន បហាតតំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ហេតុ ទស្សនេន បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣ ៦ ៤] ហេតុយា តីណិ ។

[៣ ៦ ៥] ន ហេតុំ ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ហេតុ ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៣ ៦ ៦] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នហោតុទុក . . . ទស្សនត្ថិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

[៣៦០] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៦១] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ភាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៦២] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និរោត្តទុក្ខនិស្សន្ទិកៈ

ហោត្តទុក្ខនិស្សន្ទិកៈ

[៣៦៣] ធម៌ ជាហេតុ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៦៤] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៦៥] ធម៌ ជាហេតុ ដែលត្រូវលះដោយការវិនា ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៦៦] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៦៧] ន ហេតុំ ន នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ
 បហាតតំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្សនេន ន
 ភាវនាយ បហាតតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន នហេតុំ ន នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតតំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
 តតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ធុកម្ធុលំ
 ឯកំ ។ សព្វត្ថ តីណិ ។

នហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកេ

ហេតុទុក្ខទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកំ^(១)

[៣៦៨] ន នហេតុំ ន ទស្សនេន បហាតត្វហេ-
 តុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ទស្សនេន បហាតត្វហេ-
 តុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៦៩] ហេតុយា ឯកំ ។

[៣៧០] ន នហេតុំ ន ភាវនាយ បហាតត្វហេតុ-
 កំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ភាវនាយ បហាតត្វហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៧១] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. នហេតុទុក្ខ... ទស្សនេនបហាតត្វហេតុកត្តិកំ ន ទស្សនេន ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យានុលោមប្បដ្ឋាន

[៣៦៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
 ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិន
 មែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែន
 ត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
 ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ទុកមូល មានវារៈ ១ ។ ក្នុងបទទាំងអស់ មានវារៈ ៣ ។

និហោតុទុកនិទស្សនេនបហាតព្វហោតុកត្តិកៈ

ហោតុទុកនិទស្សនេនបហាតព្វហោតុកត្តិកៈ

[៣៦៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវលះ
 ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៣៧០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានហេតុត្រូវលះដោយការវិនា
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវ
 លះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៣៧២] ន ហេតុំ ន នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ-
 បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវ ទស្ស-
 នេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ ន នហេតុំ ន នេវ ទស្សនេន ន ភាវ-
 នាយ បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវ-
 ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កណ៌តកេន ភីណិ ។

នហេតុទុក្ខនិរោធគម្ពីកំ

ហេតុទុក្ខនិរោធគម្ពីកំ^(១)

[៣៧៣] ន ហេតុំ ន អាចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា
 ហេតុ អាចយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៧៤] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៧៥] ន ហេតុំ ន អបចយតាមី ធម្មំ បច្ចយា
 ហេតុ អបចយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៧៦] ហេតុយា ភីណិ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៣៧២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវលះដោយ
 ទស្សនៈ ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 ហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនមែនត្រូវលះ
 ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជា
 ហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយ
 ភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិន
 មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ដោយការរាប់ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុក្ខនិរោធិយ គាមិភិក្កិកៈ

ហោតុទុក្ខនិរោធិយ គាមិភិក្កិកៈ

[៣៧៣] ធម៌ ជាហេតុ ដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៧៥] ធម៌ ជាហេតុ មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៣៧៧] ន ហេតុំ ន នេវាចយកាមីនាបចយ-
 កាមី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវាចយកាមីនាបចយកាមី
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន នហេតុំ
 ន នេវាចយកាមីនាបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 នេវាចយកាមីនាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ តណ្ហិតកេន តីណី ។

សហេតុទុក្ខសេក្ខតិកេ

ហេតុទុក្ខសេក្ខតិកំ^(១)

[៣៧៨] ន ហេតុំ នសេក្ខំ ធម្មំ បច្ចយា ហេតុ
 សេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៧៩] ហេតុយា តីណី ។

[៣៨០] ន ហេតុំ នអសេក្ខំ ធម្មំ បច្ចយា ហេតុ
 អសេក្ខោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៨១] ហេតុយា តីណី ។

១ ឃ. សហេតុទុក្ខ . . . សេក្ខតិកត្ថំ ន វិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៣៧៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវការសន្សំក្នុង
 ឡើង ទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំក្នុងឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនដល់នូវការសន្សំក្នុងឡើង ទាំងមិន
 មែនជាមិនដល់ នូវការសន្សំក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវការសន្សំក្នុងឡើង
 ទាំងមិនមែនជាមិនដល់ នូវការសន្សំក្នុងឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាដល់នូវការសន្សំក្នុងឡើង
 ទាំងមិនមែនជាមិនដល់ នូវការសន្សំក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ដោយការរាប់ មានវារៈ ៣ ។

និហោត្តទុក្ខសេក្ខតិកៈ

ហោត្តទុក្ខសេក្ខតិកៈ

[៣៧៨] ធម៌ ជាហេតុ ជាសេក្ខៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
 ជាហេតុ មិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៧៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៣៨០] ធម៌ ជាហេតុ ជាសេក្ខៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
 ជាហេតុ មិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៣៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្តិកប្បដ្ឋានំ

(៣៨២) ន ហេតុំ ន នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មំ
 បដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។ ន នហេតុំ ន នេវសេក្ខានាសេក្ខំ
 ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នេវសេក្ខានាសេក្ខំ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កណ៌តកេន ភីណី ។

សហេតុទុក្ខបរិត្តតិកេ

ហេតុទុក្ខបរិត្តតិកំ^(១)

(៣៨៣) ន ហេតុំ ន បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
 បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន នហេតុំ
 ន បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កណ៌តកេន ភីណី ។

(៣៨៤) ន ហេតុំ ន មហាគ្គតំ ធម្មំ បច្ចយា
 ហេតុ មហាគ្គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៣៨៥) ហេតុយា ភីណី ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៣៨២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ទាំងមិនមែនជា
អសេដ្ឋកិច្ច អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច
ទាំងមិនមែនជាអសេដ្ឋកិច្ច ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ទាំងមិនមែនជាអសេដ្ឋកិច្ច អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ច ទាំងមិនមែន
ជាសេដ្ឋកិច្ច ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ដោយការរាប់ មាន
វារៈ ៣ ។

សហោតទុក្ខនិបិវត្តិកៈ

ហោតទុក្ខនិបិវត្តិកៈ

[៣៨៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានអារម្មណ៍តូចធ្មារ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មាន
អារម្មណ៍តូចធ្មារ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិន
មែនមានអារម្មណ៍តូចធ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ដោយការរាប់ មានវារៈ ៣ ។

[៣៨៤] ធម៌ ជាហេតុ ដល់នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៣៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

- [៣៨៦] ន ហេតុំ ន អប្បមាណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ អប្បមាលោក ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
- [៣៨៧] ហេតុយា ភីណិ ។

នហេតុទុក្ខកសប្បិក្ការម្មណត្ថិកេ

ហេតុទុក្ខកសប្បិក្ការម្មណត្ថិកំ^(១)

- [៣៨៨] ន ហេតុំ ន បរិក្ការម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ បរិក្ការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
- [៣៨៩] ហេតុយា ភីណិ ។

- [៣៩០] ន ហេតុំ ន មហាគុតារម្មណំ ធម្មំ បច្ច-
យា ហេតុ មហាគុតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៣៩១] ហេតុយា ភីណិ ។

- [៣៩២] ន ហេតុំ ន អប្បមាលារម្មណំ ធម្មំ
បច្ចយា ហេតុ អប្បមាលារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៣] ហេតុយា ភីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៣៨៦] ធម៌ ជាហេតុ ប្រមាណមិនបាន ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

នហេតុទុក្ខនបរិត្តារម្មណត្ថិកៈ

ហេតុទុក្ខនបរិត្តារម្មណត្ថិកៈ

[៣៨៨] ធម៌ ជាហេតុ មានអារម្មណ៍តូចធ្លាវ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានអារម្មណ៍តូចធ្លាវ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៣៩០] ធម៌ ជាហេតុ មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៣៩២] ធម៌ ជាហេតុ មានអារម្មណ៍រកប្រមាណមិនបាន ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានអារម្មណ៍រកប្រមាណមិនបាន
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាមកុក្កិកប្បដ្ឋានំ

សហោតុទុក្កាសីសត្តិកេ

ហោតុទុក្កាសីសត្តិកំ^(១)

[៣៩៤] ន ហេតុំ ន ហីនំ ធម្មំ បច្ចយា ហេតុ
ហីនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៥] ហេតុយា ភីណិ ។

[៣៩៦] ន ហេតុំ ន មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ
មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន ន ហេតុំ
ន មជ្ឈិមំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ភណីតកេន ភីណិ ។

[៣៩៧] ន ហេតុំ ន បណីតំ ធម្មំ បច្ចយា ហេតុ
បណីតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៣៩៨] ហេតុយា ភីណិ ។

សហោតុទុក្កាសីប្បត្តិកេ

ហោតុទុក្កាសីប្បត្តិកំ^(២)

[៣៩៩] ន ហេតុំ ន មិច្ឆត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ មិច្ឆត្តនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. សហោតុទុក្កាសីសត្តិកេ ហោតុទុក្កាសីសត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សហោតុទុក្កា-
សីប្បត្តិកេ ហោតុទុក្កាសីប្បត្តិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

និហោតទុក្ខនិហិស្តិកៈ

ហោតទុក្ខនិហិស្តិកៈ

[៣៩៤] ធម៌ ជាហេតុ ថោកទាប ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៣៩៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៣ ដោយបទដែលគួររាប់ ។

[៣៩៧] ធម៌ ជាហេតុ ដ៏ឧត្តម ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនឧត្តម ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៣៩៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិមិប្បត្តិកៈ

ហោតទុក្ខនិមិប្បត្តិកៈ

[៣៩៩] ធម៌ ជាហេតុ មានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៤០០] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០១] ន ហេតុំ ន សម្មត្ថនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ សម្មត្ថនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០២] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០៣] ន ហេតុំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ន ន ហេតុំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ អនិយតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ តណីតកេន
តីណិ ។

នហេតុទុក្ខមគ្គារម្មណត្ថិកេ

ហេតុទុក្ខមគ្គារម្មណត្ថិកំ^(១)

[៤០៤] ន ហេតុំ ន មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០៦] ន ហេតុំ ន មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ មគ្គហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤០១] ធម៌ ជាហេតុ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤០២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤០៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ដោយបទគួររាប់ ។

នហោតទុក្ខមគ្គារម្មណតិកៈ

ហោតទុក្ខមគ្គារម្មណតិកៈ

[៤០៤] ធម៌ ជាហេតុ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤០៦] ធម៌ ជាហេតុ មានមគ្គជាហេតុ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៤០៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៤០៨] ន ហេតុំ ន មត្តាធិបតី ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ មត្តាធិបតី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤០៩] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតទុក្ខនិទ្ទេសតិកេ

ហោតទុក្ខនិទ្ទេសតិកំ^(១)

[៤១០] ន ហេតុ ន ឧប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស
ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤១១] អារម្មណេ នវ ។

នហោតទុក្ខនិរតីតិកេ

ហោតទុក្ខនិរតីតិកំ^(២)

[៤១២] ន ហេតុ ន បច្ចប្បន្នោ ធម្មោ ហេតុស្ស
បច្ចប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៤១៣] អារម្មណេ នវ ។

១ ម. នហោតទុក្ខនិទ្ទេសតិកេ ហោតទុក្ខនិទ្ទេសតិកំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នហោតទុក្ខ
... និរតីតិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៤០៧] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤០៨] ធម៌ ជាហេតុ មានមគ្គជាអធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤០៩] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិប្បន្នតិកៈ

ហោតទុក្ខនិប្បន្នតិកៈ

[៤១០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនកើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាហេតុ ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការមូលាប្បច្ច័យ ។

[៤១១] ភ្នំការមូលាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

និហោតទុក្ខនិរតិវិគីកៈ

ហោតទុក្ខនិរតិវិគីកៈ

[៤១២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាហេតុ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយការមូលាប្បច្ច័យ ។

[៤១៣] ភ្នំការមូលាប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ
 នហោតុទុក្ខនិរតីតារម្មណាតិកេ
 ហោតុទុក្ខនិរតីតារម្មណាតិកំ^(១)

[៤១៤] ន ហេតុំ ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤១៥] ហេតុយា តីណំ ។

[៤១៦] ន ហេតុំ ន អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បច្ចុ-
 យា ហេតុ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៤១៧] ហេតុយា តីណំ ។

[៤១៨] ន ហេតុំ ន បច្ចុប្បដ្ឋារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 ហេតុ បច្ចុប្បដ្ឋារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៤១៩] ហេតុយា តីណំ ។

អជ្ឈតិកោ ន លត្តតិ ។

នហោតុទុក្ខនិរតីតារម្មណាតិកេ
 ហោតុទុក្ខនិរតីតារម្មណាតិកំ^(២)

[៤២០] ន ហេតុំ ន អជ្ឈតារម្មណំ ធម្មំ បច្ចុយា

១ ម នហោតុទុក្ខ... អជ្ឈតារម្មណាតិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នហោតុទុក្ខ...
 អតីតារម្មណាតិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន

នហោតុទុក្ខនអតីតារម្មណតិកៈ

ហោតុទុក្ខនអតីតារម្មណតិកៈ

[៤១៤] ធម៌ ជាហេតុ មានការម្នាក់ជាអតីត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្នាក់ជាអតីត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៤១៦] ធម៌ ជាហេតុ មានការម្នាក់ជាអនាគត ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្នាក់ជាអនាគត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៤១៨] ធម៌ ជាហេតុ មានការម្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
ខាងក្នុង បណ្ឌិត មិនបានសំដៅយកទេ ។

នហោតុទុក្ខនអជ្ឈតារម្មណតិកៈ

ហោតុទុក្ខនអជ្ឈតារម្មណតិកៈ

[៤២០] ធម៌ ជាហេតុ មានការម្នាក់ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

ហេតុ អដ្ឋត្តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៤២១] ហេតុយា តីណិ ។

[៤២២] ន ហេតុំ ន តហិទ្ធការម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហេតុ តហិទ្ធការម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៤២៣] ហេតុយា តីណិ ។

អដ្ឋត្តតហិទ្ធការម្មណំ នត្ថិ ។

នហោតុទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

ហោតុទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤២៤] ន ហេតុំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន ហេតុំ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
កណ៌តកេន តីណិ បញ្ញា ។ នហេតុ ន អនិទស្ស-
នសប្បដិយម្បលេបិ តីណិយេវ ។

១ ម.នហោតុទុក្ខ សនិទស្សនត្ថិកេ ហោតុទុក្ខ សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្ស្នាក់ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៤២២] ធម៌ ជាហេតុ មានការម្ស្នាក់ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានការម្ស្នាក់ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

ការម្ស្នាក់ខាងក្នុង និងខាងក្រៅ មិនមានទេ ។

និហោត្តទុក្ខនិសន្ធិទស្សនត្ថិកៈ

ហោត្តទុក្ខនិសន្ធិទស្សនត្ថិកៈ

[៤២៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ប្រស្នា ៣
ដោយបទដែលគួររាប់ ។ ក្នុងនេះហេតុនអនិទស្សនសប្បដិយមូល
មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(៤២៥) ន ហេតុំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៤២៦) ហេតុយា ឯកំ ។

នសហេតុកកុកនសនិទស្សនត្ថិកេ

សហេតុកកុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

(៤២៧) ន សហេតុកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អហេតុកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន អហេតុកំ
ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អហេតុកោ
សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ឯកំ ។ កណ៌តកេន តីណិ បញ្ញា ។ ន ស-
ហេតុកេនអនិទស្សនសប្បដិយម្បលេបិ តីណិយេវ ។

(៤២៨) ន សហេតុកំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អហេតុកោ អនិទស្សនអប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤២៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញនិងមិនមានប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

និសហោតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកៈ

សហោតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤២៧] ធម៌ មិនមានហេតុ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានហេតុ ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ តាមន័យ
ដែលបានរាប់ហើយ មានប្រស្នា ៣ ។ ក្នុងសហោតុកុកុសនិទស្សន-
សប្បដិយមូល មានវារៈ ៣ ។

[៤២៨] ធម៌ មិនមានហេតុ មិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែន
ជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បជ្ជាដំ

[៤២៩] ហេតុយា ឯកំ ។

ន ហេតុសម្បយុត្តំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
សហេតុកុកុសនិសំ ភីណិ បញ្ញា ។

ហេតុចេវសហេតុកុកុសហេតុចេវហេតុសម្ប-
យុត្តទុកុមត្តញ្ញំ បញ្ញា^(១) នោ លត្តតិ ។

និហោតុសហោតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកេ

និហោតុសហោតុកុកុសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៤៣០] នហេតុំ ន សហេតុកំ ន សនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុអហេតុកោ សនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា^(៣)
ឯកំ ។ នហេតុំ ន អហេតុកំ ន សនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុអហេតុកោ សនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
កណ៌តកេន ភីណិ ។

[៤៣១] នហេតុំ ន សហេតុកំ ន អនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ ភីណិយេវ ។

១ ម. បញ្ញា ។ ២ ម. ន ហេតុនិហោតុកុកុ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ និទស្សតិ ។

២ ម. ហេតុប្បច្ចយា ហេតុយា ឯកំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋាន

[៤២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នហេតុសម្បយុត្តនសនិទស្សនសប្បដ័យៈ ប្រហែលគ្នានឹងសហេតុ-
កទុកៈ មានប្រស្នា ៣ ។

ហេតុចេវសហេតុកទុកៈ ហេតុចេវហេតុសម្បយុត្តទុកៈ បណ្ឌិត
មិនបានសំដៅយកក្នុងប្រស្នាទេ ។

នហោតុសហោតុកទុកៈនសនិទស្សនត្ថិកៈ

នហោតុសហោតុកទុកៈនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៣០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុទាំងមិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ។ តាមន័យដែលបានរាប់ហើយ មានវារៈ ៣ ។

[៤៣១] អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែន
ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនៃប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ . . . ។ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បព្វន្តយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៤៣២] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ន អនិទស្ស-
នអប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុអហេតុកោ អនិ-
ទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៣] ហេតុយា ឯកំ ។

នសប្បច្ចយទុក្ខនិទស្សនត្ថិកេ

សប្បច្ចយទុក្ខនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៣៤] ន អប្បច្ចយំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច សប្បច្ចយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៥] ហេតុយា ឯកំ ។

[៤៣៦] ន អប្បច្ចយំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច សប្បច្ចយោ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៧] ហេតុយា ឯកំ ។

នអប្បច្ចយនអនិទស្សនអប្បដិយមូលេបិ
ឯកមេវ ។ ន សង្ខតំ ន សប្បច្ចយសនិសំ ។

១- ម. នសប្បច្ចយទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤៣២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ មិនមាន
ការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ
ទាំងមិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសប្បប្បយទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

សប្បប្បយទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៣៤] ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[៤៣៦] ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ មិនមានការឃើញតែប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ សូម្បីក្នុងនអប្បច្ច-
យនអនិទស្សនអប្បដិយមូល មានវារៈ ១ ។ នសង្ខតធម៌ ប្រហែល
គ្នានឹងនសប្បប្បយធម៌ដែរ ។

នសនិទស្សនទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
 សនិទស្សនទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៣៨] ន សនិទស្សនំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៣៩] ហេតុយា ឯកំ ។

[៤៤០] ន សនិទស្សនំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ អនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤១] ហេតុយា ឯកំ ។

[៤៤២] ន សនិទស្សនំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤៣] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម.ន សនិទស្សនទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យនុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

សនិទស្សនទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៣៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៣៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៤៤០] ធម៌ មិនមានការឃើញ មិនមានការឃើញតែប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៤៤២] ធម៌ មិនមានការឃើញ មិនមានការឃើញនិងមិន
មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៤៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នសប្បដិយទុកនសនិទស្សនត្ថិកេ
 សប្បដិយទុកនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៤៤] ន សប្បដិយំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន អប្បដិយំ
 ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិយោ
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ឯកំ ។ ន សប្បដិយំ ន សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 ន អប្បដិយំ ន សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 សប្បដិយោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ សព្វត្ថ តីណិ ។

[៤៤៥] ន សប្បដិយំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច សប្បដិយោ អនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ នសប្បដិយទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន
 សប្បដ្ឋិយទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ
 សប្បដ្ឋិយទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៤៤] ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានការប៉ះ
 ពាល់ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន
 វារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយការឃើញនិង
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង
 មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។
 ក្នុងបទទាំងពួង មានវារៈ ៣ ។

[៤៤៥] ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមានការឃើញ
 តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៤៤៦] ហេតុយា ឯកំ ។

[៤៤៧] ន អប្បដិឃំ ន អនិទស្សនអប្បដិឃំ
 ធម្មំ បដិច្ច អប្បដិឃោ អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៤៨] ហេតុយា ឯកំ ។

នរូបីទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកោ

រូបីទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៤៩] ន រូបី ន សនិទស្សនសប្បដិឃំ ធម្មំ
 បដិច្ច រូបី សនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៥០] ហេតុយា តីណិ ។

[៤៥១] ន រូបី ន អនិទស្សនសប្បដិឃំ ធម្មំ
 បដិច្ច រូបី អនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៥២] ហេតុយា តីណិ ។

[៤៥៣] ន អរូបី ន អនិទស្សនអប្បដិឃំ ធម្មំ
 បដិច្ច រូបី អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នរូបីទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យឃានុលោមទុក្ខតិក្កប្បដ្ឋាន

[៤៤៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៤៤៧] ធម៌ មិនមានការប៉ះពាល់ មិនមានការឃើញនិងមិន
មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ មិន
មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នរូបីទុក្ខសនិទស្សនតិកៈ

រូបីទុក្ខសនិទស្សនតិកៈ

[៤៤៩] ធម៌ មានរូប ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានរូប មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៥១] ធម៌ មានរូប មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានរូប មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៤៥៣] ធម៌ មានរូប មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ
ពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរូប មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៤៥៤] ហេតុយា ឯកំ ។

នលោកីយទុក្ខសនិទស្សនត្ថិតិកេ

លោកីយទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៥៥] ន លោកីយំ ន សនិទស្សនសប្បដិឃំ
 ធម្មំ បដិច្ច លោកីយោ សនិទស្សនសប្បដិឃោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន ន-
 លោក្យត្ថរំ^(២) ន សនិទស្សនសប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច
 លោកីយោ សនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ កណ៌តកេន កណោតព្វា
 តីណិ បញ្ញា ។

[៤៥៦] ន លោកីយំ ន អនិទស្សនសប្បដិឃំ
 ធម្មំ បដិច្ច លោកីយោ អនិទស្សនសប្បដិឃោ... ។
 តីណិយេវ^(៣) បញ្ញា កាតព្វា ។

[៤៥៧] ន លោក្យត្ថរំ ន អនិទស្សនសប្បដិឃំ
 ធម្មំ បដិច្ច លោកីយោ អនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នលោកីយទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន លោក្យត្ថរំ ។
 ៣ ម. តីណិយេវ បញ្ញា កាតព្វា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នលោកិយទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

លោកិយទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៥៥] ធម៌ ជាលោកិយ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាលោកិយ ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែន
ជាលោកុត្តរៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ប្រសា ៣ បណ្ឌិត
គប្បីរាប់ ដោយបទដែលគួររាប់ផងចុះ ។

[៤៥៦] ធម៌ ជាលោកិយ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនជាមិន
មានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ . . . ។ ប្រសា ៣ បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើផងចុះ ។

[៤៥៧] ធម៌ ជាលោកិយ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការ
ប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាមិនមាន
ការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៥៨] ហេតុយា ឯកំ ។

នកេនបិវិញ្ញាយ្យទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
កេនបិវិញ្ញាយ្យទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៥៩] នកេនចិនវិញ្ញាយ្យំ នសនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច កេនចិនវិញ្ញាយ្យោ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនតិ ហេតុប្បច្ចយា . . . កេន-
ចិនវិញ្ញាយ្យោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនតិ
ហេតុប្បច្ចយា . . . កេនចិនវិញ្ញាយ្យោ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ច កេនចិនវិញ្ញាយ្យោ^(២) សនិទស្សនស-
ប្បដិយោ ច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈនតិ ហេតុប្បច្ចយា^(៣) តីណិ ។
នកេនចិនវិញ្ញាយ្យំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច . . . តីណិយេវ ។ នកេនចិនវិញ្ញាយ្យំ នសនិ-
ទស្សនសប្បដិយញ្ច នកេនចិនវិញ្ញាយ្យំ នសនិ-
ទស្សនសប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច . . . តីណិយេវ ។

១ ម. នកេនបិវិញ្ញាយ្យទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. កេនចិ-
វិញ្ញាយ្យោ ។ ៣ ម. ហេតុប្បច្ចយា ហេតុយា តីណិ ។

បក្ខន្តិយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៤៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នកោសលីវិញ្ញាណប្បទកសនិទស្សនតិកៈ

កោសលីវិញ្ញាណប្បទកសនិទស្សនតិកៈ

[៤៥៩] ធម៌ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
 ដែលមិនមែនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ មិនមែនប្រកបដោយ
 ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បច្ច័យ . . . ធម៌ ដែលមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ប្រកប
 ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ . . . ធម៌ ដែលគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី ដែលមិនគួរដឹង
 ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ក្តី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនជាមិនគួរដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណណា
 នីមួយ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ . . .
 មានវារៈ ៣ ។ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
 ណានីមួយ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ផង មិនមែនជាមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ មិនមែនប្រកប
 ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង . . . មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

សព្វត្ថ នវំ ។ នកេនចិវិញ្ញាយ្យ ន អនិទស្សនសប្ប-
ដិយស្ស បុរិមសទិសំ នវបញ្ចំ កាតព្វា^(១) ។ នកេន-
ចិវិញ្ញាយ្យ ន អនិទស្សនអប្បដិយម្ភលស្ស នវបញ្ចមេវ។

នោអាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

អាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៤៦០] នោ អាសវំ^(៣) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច នោអាសវោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ននោអាសវំ
ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោអាសវោ
សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ឯកំ ។ តណិកកេន តីណិ ។

[៤៦១] នោ អាសវំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច . . . ។ បុរិមនយេន តីណិ បញ្ញា ។

[៤៦២] នោ អាសវំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នោអាសវោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. កាតព្វ ។ ២ ម. នោអាសវិទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។
៣ ម. ន អាសវំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន

ក្នុងបទទាំងឡាយ មានវរៈ៧ ។ នកេនចិវិញ្ញាយនអនិទស្សនសប្បដិយៈ
មានប្រស្នា ៧ ប្រហែលគ្នានឹងលើកមុនដែរ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើផងចុះ ។
នកេនចិវិញ្ញាយនអនិទស្សនសប្បដិយមូល មានប្រស្នា ៧ ។

សោអាសវិទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

អាសវិទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៦០] ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវរៈ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ ប្រកប
ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ មានវរៈ១ ។ វរៈ៣
ដោយបទដែលគួររាប់ ។

[៤៦១] អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជា
មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ . . . ។ ប្រស្នា ៣
ដោយន័យដូចមុន ។

[៤៦២] ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាមិនមាន
ការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋិយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

(៤៦៣) ហេតុយា ឯតំ ។

នសាសវិទុកនសនិទស្សនត្ថិកេ

សាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

(៤៦៤) នសាសវំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច សាសវេ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯតំ ។ នអនាសវំ ន
 សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវេ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឯតំ ។ កណ៌តកេន តីណិ ។ នសាសវនអនិ-
 ទស្សនសប្បដិយម្បលស្ស បុរិមនយេន តីណិ បញ្ញា ។

(៤៦៥) នអនាសវំ នអនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
 បដិច្ច សាសវេ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៤៦៦) ហេតុយា ឯតំ ។

១ ឆ. នសាសវិទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកន្តិ ន ទីស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៤៦៣] ភិក្ខុហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

សាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៦៤] ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ អាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន មែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ វារៈ ៣ ដោយបទដែលគួររាប់ ។ នសាសវនអនិទស្សនអប្បជ័យមូល មាន ប្រសា ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

[៤៦៥] ធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ មិនមានការឃើញនិង មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិន មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៦៦] ភិក្ខុហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នអាសវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកេ
អាសវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៦៧] ន អាសវសម្បយុត្តំ ន សនិទស្សន-
សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវវិប្បយុត្តោ សនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
ន អាសវវិប្បយុត្តំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អាសវវិប្បយុត្តោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ភណ្ឌតកេន
តីណិ ។ ន អាសវសម្បយុត្តនអនិទស្សនសប្បដិយ-
មូលេ តីណិយេវ^(២) ។

[៤៦៨] ន អាសវសម្បយុត្តំ ន អនិទស្សនអប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវវិប្បយុត្តោ អនិទស្សនអប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៦៩] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. នអាសវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកេ អាសវិសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកំ
នទិស្សតិ ។ ២ ម. តីណិមេវ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នអាសវិសម្បយុត្តទក្កសនិទស្សនត្ថិកៈ

អាសវិសម្បយុត្តទក្កសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៦៧] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ
 មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ
 ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនប្រាសចាកអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។
 វារៈ ៣ ដោយបទដែលគួររាប់ ។ ក្នុងនអាសវិសម្បយុត្តនអនិទស្សន-
 សប្បជ័យមូល មានវារៈ ៣ ។

[៤៦៨] ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ មិនមានការឃើញ និងមិន
 មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ មិន
 មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នអាសវិសាសវិទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

អាសវិសាសវិទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៧០] ន អាសវត្ថោ ន អនាសវត្ថោ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវេនេវនោច-
អាសវេ សនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អនាសវត្ថោ ន នោចអាសវំ ន-
សនិទស្សនសប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវេនេវ-
នោចអាសវេ សនិទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ កណ៌តកេន តីណិ ។ នអនា-
សវត្ថោ នអនាសវនអនិទស្សនសប្បដិឃម្ភលេបិ បុរិម-
នយេន តីណិយេវ ។

[៤៧១] ន អាសវត្ថោ ន អនាសវត្ថោ ន អនិទស្ស-
នអប្បដិឃំ ធម្មំ បដិច្ច សាសវេនេវនោចអាសវេ
អនិទស្សនអប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[៤៧២] ហេតុយា ឯកំ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខតិក្យដ្ឋាន

នអាសវិសាសវិទុក្ខនិទស្សនតិក្កៈ

អាសវិសាសវិទុក្ខនិទស្សនតិក្កៈ

[៤៧០] ធម៌ ប្រកបដោយ អាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ ប្រកប
 ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនជាអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
 ធម៌ ប្រកបដោយ អាសវៈតែមិនមែនជាអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានអាសវៈ
 ទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
 កបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ តាមន័យ
 ដែលបានរាប់ហើយ មានវរៈ ៣ ។ ក្នុងនក្ខន្ធាសវិញ្ញាណក្ខន្ធាសវិនក្ខ-
 និទស្សនសប្បដិឃមូល មានវរៈ ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

[៤៧១] ធម៌ ប្រកបដោយ អាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ មិន
 មានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
 ជាអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
 និងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៧២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ន អាសវៈញ្ចវ ន អាសវៈសម្បយុត្តនុកមត្តញ្ច

បញ្ចេ ន លត្តតិ ។

អាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកេ(១)

អាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកំ

[៤៧៣] អាសវីប្បយុត្ត ន សាសវំ ន សនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ
សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ឯកំ ។ អាសវីប្បយុត្ត ន អនាសវំ នសនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវីប្បយុត្តោ-
សាសវោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ កណ៌តកេន តីណិ ។ អា-
សវីប្បយុត្តសាសវំអនិទស្សនសប្បដិយម្ភលេចិ បុរិម-
នយេនេវ តីណិ បញ្ញា។

[៤៧៤] អាសវីប្បយុត្ត ន អនាសវំ ន អនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ
អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា។

[៤៧៥] ហេតុយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ន អាសវៈញោន អាសវៈសម្បយុត្តទុកៈ បណ្ឌិត មិនបានសំដៅយក

ក្នុងប្រសាទ ។

អាសវិវិប្បយុត្តនសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

អាសវិវិប្បយុត្តនសាសវិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

(៤៧៣) ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ តាមន័យដែលបានរាប់ហើយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងអាសវិវិប្បយុត្តនសាសវិទុកសនិទស្សនអប្បដិយមូល មានប្រសាទ ៣ ដោយន័យដូចមុន ។

(៤៧៤) ធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

(៤៧៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាបុគ្គលិកប្បដ្ឋាន

សោសញ្ញាជនគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

សញ្ញាជនគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៧៦] នោ សញ្ញាជនំ ន សនិទស្សនសប្បដិប័ន្ធ
បដិច្ច នោសញ្ញាជនោ សនិទស្សនសប្បដិបេយា
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ភីណិ បញ្ញា ។

សោគន្ធគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

គន្ធគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៤៧៧] នោ គន្ធ�ំ ន សនិទស្សនសប្បដិប័ន្ធ
បដិច្ច នោគន្ធ�ោ សនិទស្សនសប្បដិបេយា ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៧៨] ហេតុយា ភីណិ ។

សោឱយគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

ឱយគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[៤៧៩] នោ ឱយំ ន សនិទស្សនសប្បដិប័ន្ធ
បដិច្ច នោឱយោ សនិទស្សនសប្បដិបេយា ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. សញ្ញាជនគោប្បកទុកសនិទស្សនត្ថិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នោគន្ធគោប្បកទុក
...សនិទស្សនត្ថិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នោឱយគោប្បកទុក ... សនិទស្សនត្ថិកន្តិ
ន ទិស្សតិ ។

សោសញ្ញោជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

សញ្ញោជនគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៧៦] ធម៌ មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ប្រសា ៣ ។

សោគន្ធគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

គន្ធគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៧៧] ធម៌ មិនមែនជាគន្ធៈ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាគន្ធៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៧៨] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សោឡយគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

ឡយគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៧៩] ធម៌ មិនមែនជាឡយៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាឡយៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បក្ខនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៤៨០] ហេតុយា តីណិ ។

នោយោគគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

យោគគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៨១] នោ យោគំ ន សនិទស្សនសច្ចដិប័
 ធម្មំ បដិច្ច នោ យោគោ សនិទស្សនសច្ចដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៨២] ហេតុយា តីណិ ។

នោនីវរណគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

នីវរណគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៤៨៣] នោ នីវរណំ ន សនិទស្សនសច្ចដិប័
 ធម្មំ បដិច្ច នោ នីវរណោ សនិទស្សនសច្ចដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៨៤] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នោយោគគោប្បកទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នោនីវរណ-
 គោប្បកទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៤៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នោយោគគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

យោគគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៨១] ធម៌ មិនមែនជាយោគៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាយោគៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នោនីវរណគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

នីវរណគោប្បកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៨៣] ធម៌ មិនមែនជានីវរណៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជានីវរណៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៨៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

គោបរាមាសគោប្បកុកុនសនិទស្សនត្ថិកេ^(១)

បរាមាសគោប្បកុកុនសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៤៨៥] គោ បរាមាសំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច គោបរាមាសោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៨៦] ហេតុយា តីណិ ។

នសារម្មណទុកុនសនិទស្សនត្ថិកេ

សារម្មណទុកុនសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[៤៨៧] ន សារម្មណំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនារម្មណោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន អនារម្ម-
 ណំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនារម្មណោ
 សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ឯកំ ។ តណិកកេន តីណិ ។ អនិទស្សន-
 សប្បដិយេ តីណិយេ^(៤) ។

១ ម. គោបរាមាសគោប្បកុកុន សនិទស្សនត្ថិកេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. បរាមាសគោ-
 ប្បកុកុន សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសារម្មណទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន
 ទិស្សតិ ។ ៤ ម តីណិមេវ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខត្តិកប្បដ្ឋាន

តោបរាមាសគោប្បកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

បរាមាសគោប្បកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៨៥] ធម៌ មិនមែនជាបរាមាសៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាបរាមាសៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៨៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

និសារម្មណ៍ទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

សារម្មណ៍ទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៨៧] ធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយអារម្មណ៍
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ប្រកបដោយ
ការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាមិនមានអារម្មណ៍ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។ តាម
ន័យដែលបានរាប់ហើយ មានវរៈ ៣ ។ ក្នុងអនិទស្សនសប្បដិឃៈ
មានវរៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បជ្ឈានំ

[៤៨៨] ន សារម្មណំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនាម្បណោ អនិទស្សនអប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៤៨៩] ហេតុយា ឯកំ ។

នោបិក្កទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

បិក្កទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៩០] នោ ចិត្តំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច នោចិត្តោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន នោចិត្តំ ន សនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោចិត្តោ សនិទស្ស-
នសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា^(២) ឯកំ ។
កណ៌តកេន តីណិ ។

នបេតសិក្ខទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

បេតសិក្ខទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[៤៩១] ន ចេតសិកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ចេតសិកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នោបិក្កទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ហេតុប្បច្ចយា ហេតុយា
ឯកំ ។ ៣ ម. នបេតសិក្ខទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

[៤៨៨] ធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ មិនមានការឃើញនិងមិន
 មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយអារម្មណ៍ មិន
 មែនជាមិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៤៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។

សោបិត្តទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

បិត្តទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៩០] ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចិត្ត មិនមែនប្រកប
 ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
 កបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត មិនមែន
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។ តាមន័យដែលបានរាប់ហើយ មានវរៈ ៣ ។

នបេតសិកទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

បេតសិកទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៩១] ធម៌ ជាចេតសិក ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាចេតសិក មិនមែនប្រកបដោយ
 ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

(៤៧២) ហេតុយា តីណិ ។

នបិគ្គសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

បិគ្គសម្បយុត្តទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

(៤៧៣) ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ន សនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តវិប្បយុត្តោ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៤៧៤) ហេតុយា តីណិ ។

នបិគ្គសំសដ្ឋិទុកសនិទស្សនត្ថិកេ

បិគ្គសំសដ្ឋិទុកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

(៤៧៥) ន ចិត្តសំសដ្ឋំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសំសដ្ឋោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៤៧៦) ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នបិគ្គសម្បយុត្តទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិគ្គសំសដ្ឋិទុក
. . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋាន

[៤៩២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និព្វិតសម្បយុត្តទុក្ខនិសង្ខស្សនត្ថិកៈ

បិព្វិតសម្បយុត្តទុក្ខនិសង្ខស្សនត្ថិកៈ

[៤៩៣] ធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៩៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និព្វិតសិសដ្ឋទុក្ខនិសង្ខស្សនត្ថិកៈ

បិព្វិតសិសដ្ឋទុក្ខនិសង្ខស្សនត្ថិកៈ

[៤៩៥] ធម៌ ច្រឡកច្រឡំដោយចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនច្រឡកច្រឡំ
ដោយចិត្ត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៤៩៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នៅបិត្តសមុជ្ឈានទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

បិត្តសមុជ្ឈានទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៤៩៧] នោ ចិត្តសមុជ្ជានំ ន សនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ចិត្តសមុជ្ជានោ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ចិត្តស-
មុជ្ជានទ្របេនេវ ភីណិ ។

នៅបិត្តសហភទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

បិត្តសហភទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៤៩៨] នោ ចិត្តសហភំ ន សនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោ ចិត្តសហភូ សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៤៩៩] ហេតុយា ភីណិ ។

នៅបិត្តានុបរិវិត្តិទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

បិត្តានុបរិវិត្តិទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[៥០០] នោ ចិត្តានុបរិវត្តី ន សនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោ ចិត្តានុបរិវត្តី សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. នៅបិត្តសមុជ្ឈានទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នៅបិត្តសហ-
ភទុក . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នៅបិត្តានុបរិវិត្តិទុក . . . សនិទស្ស-
នត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

នៅបិត្តសមដ្ឋានទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

បិត្តសមដ្ឋានទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៩៧] ធម៌ តាំងឡើងដោយចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។ ដោយចិត្តសមុជ្ជានុរូប មានវារៈ ៣ ។

នៅបិត្តសហភទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

បិត្តសហភទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៤៩៨] ធម៌ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនកើតជា
មួយនឹងចិត្ត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។

[៤៩៩] ក្នុងហេតុប្បថ្នយ មានវារៈ ៣ ។

នៅបិត្តានុបរិវត្តិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

បិត្តានុបរិវត្តិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥០០] ធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមចិត្ត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

[៥០១] ហេតុយា ភីណិ ។

នោបិក្ខសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ
បិក្ខសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥០២] នោ ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានំ ន សនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោ ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានោ
សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៥០៣] ហេតុយា ភីណិ ។

នបិក្ខសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ
បិក្ខសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥០៤] នោ ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានសហភំ ន-
សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោ ចិត្តសំសជ្ឈ-
សមុដ្ឋានសហភំ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៥] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ម. នោបិក្ខសំសជ្ឈសមុដ្ឋានទុក្ខ... សនិទស្សនត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបិក្ខសំ-
សជ្ឈសមុដ្ឋានសហភទុក្ខ... សនិទស្សនត្ថិកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៥០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នៅបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានទុក្ខសនិទស្សនតិកៈ

បិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានទុក្ខសនិទស្សនតិកៈ

[៥០២] ធម៌ មិនមែនច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុក្ខសនិទស្សនតិកៈ

បិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុក្ខសនិទស្សនតិកៈ

[៥០៤] ធម៌ មិនមែនច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹង
ចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នបិក្ខុសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវិក្ខិទកសនិទស្សនត្ថិកេ

បិក្ខុសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវិក្ខិទកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥០៦] នោ ចិត្តសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវិក្ខិ ន-
សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោ ចិត្តសំសជ្ឈ-
សមុដ្ឋានានុបរិវិក្ខិ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៧] ហេតុយា តីណិ ។

នអជ្ឈតិកទកសនិទស្សនត្ថិកេ

អជ្ឈតិកទកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥០៨] ន អជ្ឈតិកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច ពាហិរោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន ពាហិរំ ន សនិទស្សនស-
ប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ពាហិរោ សនិទស្សនសប្បដិ-
យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ កណ៌ត-
កេន តីណិ ។

១ ម. នបិក្ខុសំសជ្ឈសមុដ្ឋានានុបរិវិក្ខិទក . . . សនិទស្សនត្ថិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន-
អជ្ឈតិកទក . . . សនិទស្សនត្ថិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

បិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥០៦] ធម៌ មិនមែនច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្ត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនច្រឡកច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នអជ្ឈតិកទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

អជ្ឈតិកទុកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥០៨] ធម៌ ជាខាងក្រៅ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្នុង មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាខាងក្រៅ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្រៅ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ តាមន័យដែលបានរាប់ហើយ
មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នឧបាទាទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

ឧបាទាទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥០៧] ន ឧចាទា^(២) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ឧចាទា សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៨] ហេតុយា ឯកំ ។

នឧបាទិន្នទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

ឧបាទិន្នទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[៥០៩] ន ឧចាទិន្នំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អនុចាទិន្នោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥១០] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នឧបាទាទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. តោឧបាទា ។

៣ ម. ន ឧបាទិន្នទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នឧបាទាទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

ឧបាទាទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥០៩] ធម៌ ជាឧបាទា ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាឧបាទា មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥១០] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ១ ។

នឧបាទិន្នទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

ឧបាទិន្នទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥១១] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
មិនកាន់យកហើយ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
កាន់យកហើយ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥១២] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នោឧបាទានគោប្បកុកុសសនិទស្សនត្ថិកេ

ឧបាទានគោប្បកុកុសសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥០៣] នោ ឧបាទានំ^(២) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោឧបាទានោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៤] ហេតុយា តីណិ ។

នោកិលេសគោប្បកុកុសសនិទស្សនត្ថិកេ

កិលេសគោប្បកុកុសសនិទស្សនត្ថិកំ^(៣)

[៥០៥] នោ តិលេសំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច នោតិលេសោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥០៦] ហេតុយា តីណិ ។

នទស្សនេនបហាតព្វកុកុសសនិទស្សនត្ថិកេ

ទស្សនេនបហាតព្វកុកុសសនិទស្សនត្ថិកំ^(៤)

[៥០៧] ន នស្សនេន បហាតព្វំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ន នស្សនេន បហាតព្វោ

១ ម. នោឧបាទានគោប្បកុកុ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នោឧបាទានំ សនិទស្សនសប្បដិយំ ។ ៣ ម. នោកិលេសគោប្បកុកុ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. នទស្សនេនបហាតព្វកុកុ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នោឧបាទានគោប្បកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

ឧបាទានគោប្បកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥១៣] ធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាឧបាទាន
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥១៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នោកិលេសគោប្បកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

កិលេសគោប្បកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥១៥] ធម៌ មិនមែនជាកិលេស ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកិលេស មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥១៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

ទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥១៧] ធម៌ មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ

បច្ចុប្បន្នយុគមនុស្សធម៌

សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។

[៥១៨] ហេតុយា ភីណិ ។

នភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

ភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥១៩] ន ភាវិនាយ បហាតព្វ ន សនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ន ភាវិនាយ បហាតព្វោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២០] ហេតុយា ភីណិ ។

នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២១] ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ន សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ន ទស្សនេន បហាតព្វ-
 ហេតុកោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២២] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ម នភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នទស្ស-
 នេនបហាតព្វហេតុកុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យនៃធម៌ទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

មិនមែនប្រកបដោយការរើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និរតិវិធានបហាតព្វទុក្ខនិរតិវិធានៈ

និរតិវិធានបហាតព្វទុក្ខនិរតិវិធានៈ

[៥១៩] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយការនា ប្រកបដោយការរើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយការនា មិនមែនប្រកបដោយការរើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និរតិវិធានបហាតព្វហេតុទុក្ខនិរតិវិធានៈ

និរតិវិធានបហាតព្វហេតុទុក្ខនិរតិវិធានៈ

[៥២១] ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ប្រកបដោយការរើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនប្រកបដោយការរើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកេ
ការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥២៣] ន ការវិនាយ បហាតព្វហេតុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកេ
និទស្សនសប្បដិប័នំ ធម្មំ បដិច្ច ន ការវិនាយ បហា-
តព្វហេតុកុកុសលនិទស្សនសប្បដិប័នំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥២៤] ហេតុយា តីណិ ។

សវិតកុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកេ
សវិតកុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២៥] ន សវិតកុកុកុសលនិទស្សនសប្បដិប័នំ
ធម្មំ បដិច្ច អវិតកុកុកុសលនិទស្សនសប្បដិប័នំ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥២៦] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នការវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នស-
វិតកុកុកុ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នភាវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកៈ

ភាវិនាយបហាតព្វហេតុកុកុសលនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥២៣] ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា ប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មាន
ហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសវិតក្កកុកុសលនិទស្សនត្ថិកៈ

សវិតក្កកុកុសលនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥២៥] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចដិយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នសវិហារទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកោ
សវិហារទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥២៧] ន សវិហារំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អវិចារោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥២៨] ហេតុយា តីណិ ។

នសប្បីតិកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកោ
សប្បីតិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥២៩] ន សប្បីតិកំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អប្បីតិកោ^(៣) សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៣០] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នសវិហារទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសប្បីតិកទុក្ខ . . .
សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម ន សប្បីតិកោ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នសវិចារទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

សវិចារទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥២៧] ធម៌ មិនមានវិចារៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយវិចារៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

នសប្បីតិកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

សប្បីតិកទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥២៩] ធម៌ មិនមានបីតិ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ព ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នបីតិសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
បីតិសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៣០] ន បីតិសហគតំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ន បីតិសហគតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៣២] ហេតុយា តីណី ។

នសុខសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ
សុខសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥៣៣] ន សុខសហគតំ ន សនិទស្សនសប្ប-
ដិយំ ធម្មំ បដិច្ច ន សុខសហគតោ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៣៤] ហេតុយា តីណី ។

១ ម. នបីតិសហគតទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសុខសហគ-
តទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

នបីតិសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

បីតិសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣១] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសុខសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

សុខសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣៣] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយសុខ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៣៥] ន ឧបេក្ខាសហគតំ ន សនិទស្សន-
សប្បដិប័ ធម្មំ បដិច្ច នឧបេក្ខាសហគតោ សនិ-
ទស្សនសប្បដិឃោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៣៦] ហេតុយា តីណី ។

នកាមាវចរទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

កាមាវចរទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥៣៧] ន កាមាវចរំ ន សនិទស្សនសប្បដិប័
ធម្មំ បដិច្ច នកាមាវចរោ សនិទស្សនសប្បដិឃោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៣៨] ហេតុយា តីណី ។

១ ម. នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខ... សនិទស្សនត្ថិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកាមាវចរទុក្ខ
... សនិទស្សនត្ថិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នឧបេក្ខាសហគតទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

ឧបេក្ខាសហគតទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣៥] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយឧបេក្ខា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៦] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នកាមាវចរទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

កាមាវចរទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣៧] ធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកាមាវចរៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៣៨] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បក្ខនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នរោបារិបរទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

រូបារិបរទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៣៩] ន រូបាវចរំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច នរូបាវចរោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៤០] ហេតុយា តីណិ ។

នអរូបារិបរទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

អរូបារិបរទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥៤១] ន អរូបាវចរំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច នអរូបាវចរោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៤២] ហេតុយា តីណិ

១ ម. នរូបារិបរទុក្ខ ... សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នអរូបារិបរទុក្ខ ...
សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នរុប្បាវចនទុក្ខនិសង្ខទស្សនត្ថិកៈ

រុប្បាវចនទុក្ខនិសង្ខទស្សនត្ថិកៈ

[៥៣៩] ធម៌ មិនមែនជារុប្បាវចនៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជារុប្បាវចនៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នអរុប្បាវចនទុក្ខនិសង្ខទស្សនត្ថិកៈ

អរុប្បាវចនទុក្ខនិសង្ខទស្សនត្ថិកៈ

[៥៤១] ធម៌ មិនមែនជាអរុប្បាវចនៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអរុប្បាវចនៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បដ្ឋេន្ទរិយានុសោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

សបរិយាបន្តទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

បរិយាបន្តទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៤៣] ន បរិយាបន្តំ ន សនិទស្សនសប្បដិប័
ធម្មំ បដិច្ច អបរិយាបន្តោ សនិទស្សនសប្បដិប័
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៤៤] ហេតុយា តីណិ ។

ននិយ្យានិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកេ

និយ្យានិកទុក្ខសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥៤៥] ន និយ្យានិកំ ន សនិទស្សនសប្បដិប័
ធម្មំ បដិច្ច អនិយ្យានិកោ សនិទស្សនសប្បដិប័
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. សបរិយាបន្តទុក្ខ . . . សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សត្ថិ ។ ២ ម. ននិយ្យានិកទុក្ខ . . .
សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិក្ខុវិជ្ជា

និបរិយាប្បន្នទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

បរិយាប្បន្នទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៤៣] ធម៌ ជាអបរិយាប្បន្នៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអបរិយាប្បន្នៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និយ្យានិកទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

និយ្យានិកទុក្ខនិសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៤៥] ធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអនិយ្យានិកៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មចំដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ននិយតទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកេ

និយតទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៤៧] ន និយតំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិយតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៤៨] ហេតុយា តីណី ។

នសឧត្តរទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកេ

សឧត្តរទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកំ^(២)

[៥៤៩] ន សឧត្តរំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច សឧត្តរោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៥០] ហេតុយា តីណី ។

១ ប. ននិយតទុក... សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. នសឧត្តរទុក...
សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មចំណីក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

និយត្តទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកៈ

និយត្តទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៤៧] ធម៌ ជាអនិយតៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអនិយតៈ មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៤៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និស្សត្តទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកៈ

និស្សត្តទុក្ខកសនិទស្សនត្ថិកៈ

[៥៤៩] ធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
ឧត្តរៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នសរណទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកេ

សរណទុក្ខនសនិទស្សនត្ថិកំ^(១)

[៥៥១] ន សរណំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯតំ ។ ន អរណំ ន អនិទស្សន-
សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អនិទស្សនសប្បដិ-
យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯតំ ។ ន ស-
រណំ ន អនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ន អរណំ ន អនិ-
ទស្សនសប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អនិទស្សន-
សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៥២] ហេតុយា តីណិ ។ អនិទស្សនសប្ប-
ដិយេ តីណិយេវ ។

[៥៥៣] ន សរណំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ^(២)
ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ^(៣)
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសរណទុក្ខ... សនិទស្សនត្ថិកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នអនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច ។ ៣ ម. អនិទស្សនសប្បដិយោ ។

និស្សវណ្ណទុក្ខនិស្សនិទស្សន្តិកៈ

សវណ្ណទុក្ខនិស្សនិទស្សន្តិកៈ

[៥៥១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិន
 មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយ
 ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិន
 មានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមាន
 រណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកប
 ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៥៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ក្នុងអនិទស្ស-
 នសប្បដ្ឋយៈ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៣] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ
 ពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានការ
 ឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៥៥៤] ហេតុយា ឯកំ អធិបតិយា ឯកំ អវិ-
កតេ ឯកំ ។

[៥៥៥] នសរណំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[៥៥៦] នសរណំ នសនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ នអារម្មណប្បច្ចយា ... តីណី។

[៥៥៧] នហេតុយា ឯកំ នអារម្មណេ^(១) តីណី
នអធិបតិយា តីណី នោអវិកតេ តីណី ។

[៥៥៨] ហេតុប្បច្ចយា នអារម្មណេ តីណី ។

[៥៥៩] នអារម្មណប្បច្ចយា^(២) ហេតុយា តីណី។
សហជាតវារម្មី^(៣) បច្ចយវារម្មី និស្សយវារម្មី
សំសជ្ឈវារម្មី សម្បយុត្តវារម្មី វិត្តារេតតំ ។

១ ម. នារម្មណេ តីណី ។ ២ ម. នារម្មណប្បច្ចយា ។ ៣ ម. សហជាតវារម្មី ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៥៥៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មាន
វារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៥៥៥] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[៥៥៦] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៧] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ក្នុងនអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ក្នុងនោអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៣ ។

[៥៥៨] ក្នុងនការម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៥៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ព្រោះនការម្មណប្បច្ច័យ ។

សហជានវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈ

ក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៥៦០] ន កុសលោ ន សនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ អរណស្ស សនិទស្សនសប្បដិយស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។ ន អរណោ ន សនិទស្ស-
 នសប្បដិយោ ធម្មោ អរណស្ស សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ... ។

[៥៦១] ហេតុយា ទ្វេ អធិបតិយា ទ្វេ អវិកតេ ទ្វេ ។
 យថា កុសលត្ថិតេ បញ្ញាវាស្ស អនុលោ-
 មម្បិ^(១) បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ
 បច្ចនីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ កណោតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ(២) និដ្ឋិតំ ។

នកុសលត្ថិតិកហោតុទុកេ

កុសលត្ថិតិកហោតុទុកំ^(៣)

[៥៦២] ន កុសលំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន-
 កុសលំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អកុសលំ^(៤) ន-
 ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ

១ ម. អនុលោមិបិ ។ ២ ម. និដ្ឋិតំ បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ ។ ៣ ម. កុស-
 លត្ថិត ... ហេតុទុក្ខតិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ម. នកុសលំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៥៦០] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ ។
ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយហេតុប្បដ្ឋ័យ . . . ។

[៥៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ក្នុងអធិបតីប្បដ្ឋ័យ មាន
វារៈ ២ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ២ ។

អនុលោមក្តី បច្ចនីយៈក្តី អនុលោមប្បច្ចនីយៈក្តី បច្ចនីយា-
នុលោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលតិកៈ បណ្ឌិត រាប់
ហើយ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះឯង ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន ។

នកុសលតិកហោតិទុកៈ

កុសលតិហោតិទុកៈ

[៥៦២] ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ធម៌
ជាអព្យាក្រឹត ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជា
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុស្តយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋយា ន អកុសលំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 ន អព្យាកតំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ន ហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។ ន កុសលំ ន ហេតុញ្ច ន អព្យាកតំ
 ន ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អកុសលំ ន ហេតុញ្ច
 ន អព្យាកតំ ន ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ
 ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន កុសលំ
 ន ហេតុញ្ច^(១) ន អកុសលំ ន ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៦៣] ហេតុយា នវ ។

[៥៦៤] ន កុសលំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ន កុសលំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ន-
 ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណិ ។
 ន អកុសលំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បវត្តាន

ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 អព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌
 ជាអកុសល ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជា
 អព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិន
 មែនជាហេតុផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាអកុសល
 មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៦៤] ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

កុសលោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន អកុសលំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។
 ន អព្យាកតំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា បញ្ច ។ ន-
 កុសលំ ន នហេតុញ្ច ន អព្យាកតំ ន នហេតុញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ ហេ-
 តុប្បច្ចយា ភីណិ ។ ន អកុសលំ ន នហេតុញ្ច ន-
 អព្យាកតំ ន នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច . . . ភីណិ ។
 ន កុសលំ ន នហេតុញ្ច ន អកុសលំ ន នហេតុញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[៥៦៥] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

នកុសលតិកសហោតុកទុក្ខំ

កុសលតិកសហោតុកទុក្ខំ^(១)

[៥៦៦] ន កុសលំ ន សហោតុកំ ធម្មំ បដិច្ច

បច្ច័យនុលោមទុក្ខក្ខិកប្បដ្ឋាន

នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជា
 ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមែនជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។ ធម៌ ជា
 អកុសល មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិន
 មែនជាមិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមែន
 ជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផង
 មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផង ... មានវារៈ ៣ ។
 ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 អកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជា
 មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

(៥៦៥) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។

នកុសលត្ថិកនសហោតុកុក្កុរៈ

កុសលត្ថិកនសហោតុកុក្កុរៈ

(៥៦៦) ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

អកុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ន កុសលំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ ន អកុសលំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ ន អព្យាកតំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 តុប្បច្ចយា ។ ន កុសលំ ន សហេតុកញ្ច ន អព្យា-
 កតំ ន សហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ស-
 ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន កុ-
 សលំ ន សហេតុកញ្ច ន អកុសលំ ន សហេតុកញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៦៧] ហេតុយា ន ។

[៥៦៨] ន កុសលំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ ន អកុសលំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ ន អព្យាកតំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តន

មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាភុស្តល ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាភុស្តល ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនប្រកបដោយហេតុផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
 មិនមែនប្រកបដោយហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌
 ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុស្តល
 មិនមែនប្រកបដោយហេតុផង មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនប្រកបដោយ
 ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៥៦៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាភុស្តល មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ ន កុសលំ^(១) ន អហេតុកញ្ច ន
 អព្យាកតំ ន អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន-
 អកុសលំ ន អហេតុកញ្ច ន អព្យាកតំ ន អហេតុ-
 កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន កុសលំ ន អហេតុ-
 កញ្ច ន អកុសលំ ន អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា . . . ។

[៥៦៩] ហេតុយា ធម ។

នកុសលត្ថិកនិហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ

កុសលត្ថិកហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ^(២)

[៥៧០] ន កុសលំ ន ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ន កុសលំ ន ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្ម
 បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ

១ ឋ. នអកុសលំ ។ ២ ឋ. នកុសលត្ថិក . . . ហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានហេតុផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
 មិនមែនជាមិនមានហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
 ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល
 មិនមែនជាមិនមានហេតុផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាមិនមាន
 ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
 មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិន
 មានហេតុផង មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានហេតុផង ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ . . . ។

[៥៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលតិកនហោតុសម្បយុត្តទុកៈ

កុសលតិកហោតុសម្បយុត្តទុកៈ

[៥៧០] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុន័យានុលោមប្បដ្ឋានំ

ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អកុសលំ ន ហេតុសម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ សហេតុកសទិសំ ។

[៥៧១] ហេតុយា ធម៌ ។

[៥៧២] ន កុសលំ ន ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា អហេតុកសទិសំ ។ ធម៌ ។

នកុសលត្ថិកហេតុសហេតុកទុកេ

កុសលត្ថិកហេតុសហេតុកទុកំ^(១)

[៥៧៣] ន កុសលំ ន ហេតុញ្ចេវ ន អហេតុ-
កញ្ច^(២) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុនេវ សហេតុ-
កោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលំ ន-
ហេតុញ្ចេវ ន អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ហេ-
តុនេវ សហេតុកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ន អកុសលេ ទ្វេ ។ ន អព្យាកតេ ទ្វេ ។ បឋមំ
គណិតកេន ឯកំ ។ ទុតិយំ គណិតកេន ឯកំ ។
តតិយំ គណិតកេន ឯកំ ។ សព្វត្ថ នវបញ្ញា ។

១ ម. នកុសលត្ថិក . . . ហេតុសហេតុកទុក្ខំ ន ទីស្សតិ ។ ២ ម. ន អហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ (បទនេះ) ប្រហែលគ្នានឹងសហេតុកៈដែរ ។

[៥៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[៥៧២] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ប្រហែលគ្នានឹងសហេតុកៈដែរ ។ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនិហោតុសហោតុកិទុកៈ

កុសលត្ថិកនិហោតុសហោតុកិទុកៈ

[៥៧៣] ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុផល ប្រកបដោយហេតុ
ផល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
ជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត
ជាហេតុផល ប្រកបដោយហេតុផល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល
មិនមែនជាហេតុផល មិនមែនជាមិនមានហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ក្នុងធម៌មិនមែនជាអកុសល មានវារៈ ២ ។ ក្នុងធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មានវារៈ ២ ។ លើកទី ១ មានវារៈ ២ តាមន័យ
ដែលបានរាប់ហើយ ។ លើកទី ២ មានវារៈ ១ តាមន័យដែលបានរាប់
ហើយ ។ លើកទី ៣ មានវារៈ ១ តាមន័យដែលបានរាប់ហើយ ។
ប្រសា ៩ មានក្នុងបទតាំងឡើង ។

បច្ចនយានុលោកុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៥៧៤] ន កុសលំ ន អហេតុកញ្ចោ ន-
នហេតុញ្ច^(១) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សហេតុកា-
នេវ ននហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ហេតុ-
នេវសហេតុកសទិសំ ។ នវ ។

នកុសលត្ថិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ
កុសលត្ថិកហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ^(២)

[៥៧៥] ន កុសលំ ន ហេតុញ្ចោ ន ហេតុវិប្ប-
យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុនេវ ហេតុ-
សម្បយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៧៦] ហេតុយា នវ ។

[៥៧៧] ន កុសលំ ន ហេតុវិប្បយុត្តញ្ចោ ន ន-
ហេតុញ្ច^(៣) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ហេតុសម្បយុត្តោ-
នេវ ននហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៥៧៨] ហេតុយា នវ ។

១ ម. នសហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ។ ២ ម. នកុសលត្ថិក . . . ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខំ
នទិស្សន្តិ ។ ៣ ម. នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ។

បច្ចនិយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

[៥៧៤] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជា
ហេតុផល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមាន
ហេតុផល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ប្រហែលគ្នានឹងហេតុចេវសហេតុកៈដែរ ។ មានវារៈ ៩ ។

នកុសលត្តិកនិហោតហោតសម្បយុត្តិទុកៈ

កុសលត្តិកហោតហោតសម្បយុត្តិទុកៈ

[៥៧៥] ធម៌ ជាអកុសល ជាហេតុផល ប្រកបដោយហេតុផល
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
ប្រាសចាកហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៥៧៧] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយហេតុផល មិនមែនជា
ហេតុផល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រាសចាក
ហេតុផល មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[៥៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកនហោតុនសហោតុកុកុកេ

កុសលត្ថិកនហោតុសហោតុកុកុកំ^(១)

[៥៧៩] ន កុសលំ នហោតុំ ន សហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អស្សាកតោ នហោតុ សហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៥៨០] ហោតុយា តីណិ ។

[៥៨១] ន កុសលំ នហោតុំ ន អហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ នហោតុ អហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។ កណ៌តកំ ឯកំ ។
តីណិ បញ្ញា ។ ន អកុសលំ^(២) នហោតុំ ន អហោតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អស្សាកតោ នហោតុ អហោតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[៥៨២] ហោតុយា ធ ។

នកុសលត្ថិកនសប្បច្ចយកុកេ

កុសលត្ថិកនសប្បច្ចយកុកំ^(៣)

[៥៨៣] ន កុសលោ ន សប្បច្ចយោ ធម្មោ

១ ម. នកុសលត្ថិក . . . នហោតុសហោតុកុកុកុត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកុសលំ ។

៣ ម. នកុសលត្ថិក . . . សប្បច្ចយកុកុត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នកុសលត្ថិកនិហោតុនិសហោតុកុទុកៈ

កុសលត្ថិកនិហោតុនិសហោតុកុទុកៈ

[៥៧៩] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយ
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហេតុទាំងមិន
មែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៥៨១] ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិន
មានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ តាមន័យដែលបាន
រាប់ហើយ មានវារៈ ១ ។ ប្រសា ៣ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែន
ជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិន
មែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនិសប្បប្បយកុទុកៈ

កុសលត្ថិកនិសប្បប្បយកុទុកៈ

[៥៨៣] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយបច្ច័យ

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

កុសលស្ស សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ ឆ ។ សង្ខតំ សប្បច្ចយសទិសំ ។

នកុសលត្ថិកនសនិទស្សនទុកេ

កុសលត្ថិកសនិទស្សនទុកំ^(១)

[៥៨៤] ន កុសលំ ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ សនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៥៨៥] ហេតុយា ឆ ។

[៥៨៦] ន កុសលោ ន អនិទស្សនោ ធម្មោ
កុសលស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។ នវបញ្ញា កាតត្វា ។

នកុសលត្ថិកនសប្បដិយទុកេ

កុសលត្ថិកសប្បដិយទុកំ^(២)

[៥៨៧] ន កុសលំ ន សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

១ ម នកុសលត្ថិក . . . សនិទស្សនត្ថិកន្តំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន កុសលត្ថិក . . . សប្បដិយត្ថិក ន ទិស្សតិ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនក្នុងក្បួនដ្ឋាន

ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយការម្ស្នោបច្ច័យ ។
មានវារៈ ៦ ។ សង្ខតធម៌ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ច័យធម៌ដែរ ។

នកុសលត្តិកនិស្សន្ទទុកៈ

កុសលត្តិកនិស្សន្ទទុកៈ

[៥៨៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយការឃើញ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

[៥៨៥] ក្នុងហេតុបច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៥៨៦] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាកុសល មិនមានការឃើញ ដោយការម្ស្នោបច្ច័យ ។
ប្រសា ៩ បណ្ឌិត គប្បីធ្វើ ។

នកុសលត្តិកនិស្សន្ទដ៏យទុកៈ

កុសលត្តិកនិស្សន្ទដ៏យទុកៈ

[៥៨៧] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

[៥៨៨] ហេតុយា ន ។

[៥៨៩] ន កុសលំ ន អប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៥៩០] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកន្ធវិប្បដិទកេ
កុសលត្ថិកវិប្បដិទកំ^(១)

[៥៩១] ន កុសលំ ន វ្វបី ធម្មំ បដិច្ច អព្យាក-
តោ វ្វបី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៩២] ហេតុយា ន ។

[៥៩៣] ន កុសលំ ន អវ្វបី ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ អវ្វបី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៩៤] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកនលោកិយទកេ
កុសលត្ថិកនលោកិយទកំ^(២)

[៥៩៥] ន កុសលំ ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

១ ប. នកុសលត្ថិក . . . វ្វបីទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ប. នកុសលត្ថិក . . . លោកិយ
ទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៥៨៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៥៨៩] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នក្កសលត្ថិកនិរុប័ទ្ភកៈ

កុសលត្ថិកនិរុប័ទ្ភកៈ

[៥៩១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន ជាកុសល មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៩២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៥៩៣] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ ។

[៥៩៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នក្កសលត្ថិកនិរុប័ទ្ភកៈ

កុសលត្ថិកនិរុប័ទ្ភកៈ

[៥៩៥] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន មែនជាកុសល មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៥៩៦] ហេតុយា បញ្ច ។

[៥៩៧] ន កុសលំ ន លោកុត្តរំ ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា . . . ។ អព្យាកតោ លោកុត្តរោ ធម្មោ . . . ។
ធម្មញ្ញា កាតញ្ច ។

នកុសលតិកកេនចិរិព្វោយ្យទុកេ
កុសលតិកកេនចិរិព្វោយ្យទុកំ^(១)

[៥៩៨] ន កុសលំ ន កេនចិរិព្វោយ្យំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ កេនចិរិព្វោយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៥៩៩] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

[៦០០] ន កុសលំ ន កេនចិនិព្វោយ្យំ^(២) ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ កេនចិនិព្វោយ្យោ^(៣) ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦០១] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

១ ម. នកុសលតិក . . . កេនចិរិព្វោយ្យទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកេនចិរិព្វោយ្យំ ។
៣ ម. កេនចិរិព្វោយ្យោ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋាន

[៥៩៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៥៩៧] ធម៌ ជាភុសល ជាលោកុត្តរៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាភុសល មិនមែនជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
... ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាលោកុត្តរៈ . . . បញ្ញាទាំង ៦ បណ្ឌិត
គប្បីធ្វើចុះ ។

នកុសលត្ថិកកេនបិវិញ្ញាយ្យទុកៈ

កុសលត្ថិកកេនបិវិញ្ញាយ្យទុកៈ

[៥៩៨] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនត្រូវដឹង
ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៥៩៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។

[៦០០] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនត្រូវដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆន្តីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកោភោសវិទុកេ

កុសលត្ថិកាភោសវិទុកំ^(១)

[៦០២] ន កុសលំ នោ ភោសំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ ភោសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦០៣] ហេតុយា តីណំ ។

[៦០៤] ន កុសលំ ន ភោសំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ ភោសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៦០៥] ហេតុយា នវំ ។

នកុសលត្ថិកោសាសវិទុកេ

កុសលត្ថិកោសាសវិទុកំ^(២)

[៦០៦] ន កុសលំ ន សាសំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ សាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦០៧] ហេតុយា បញ្ច ។

១ ម នកុសលត្ថិក ... ភោសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកុសលត្ថិក ...
សាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុស័យានុលោមប្បដ្ឋាន

នកុសលត្តិកនោអាសវិទុកៈ

កុសលត្តិកអាសវិទុកៈ

[៦០២] ធម៌ ជាអកុសល ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦០៤] ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

នកុសលត្តិកនិសាសវិទុកៈ

កុសលត្តិក និសាសវិទុកៈ

[៦០៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកនិរាសវិសម្បយុត្តទុក្ខំ

កុសលត្ថិកនិរាសវិសម្បយុត្តទុក្ខំ^(១)

[៦០៨] ន កុសលំ ន អាសវសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ អាសវសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៩] ហេតុយា ភីណិ ។

[៦១០] ន កុសលំ ន អាសវវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ អាសវវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នវ ។

នកុសលត្ថិកនិរាសវិសាសវិទុក្ខំ

កុសលត្ថិកនិរាសវិសាសវិទុក្ខំ^(២)

[៦១១] ន កុសលំ ន អាសវញ្ចេវ ន អនាស-
វញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវេវេវ សាសវេវេ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦១២] ហេតុយា ភីណិ ។

១ ម នកុសលត្ថិក . . . អាសវិសម្បយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកុសលត្ថិក . . .
អាសវិសាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នកុសលតិកាសាសវិសម្បយុត្តទុក្ខៈ

កុសលតិកាសាសវិសម្បយុត្តទុក្ខៈ

[៦០៨] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦១០] ធម៌ ជាអកុសល ប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៩ ។

នកុសលតិកាសាសវិសាសវិទុក្ខៈ

កុសលតិកាសាសវិសាសវិទុក្ខៈ

[៦១១] ធម៌ ជាអកុសល ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាអាសវៈទាំងមិនមែនជា
មិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦០៣] ន កុសលំ ន អាសវត្ថោ ន នោច-
អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សាសវេនេវ នោ-
ចអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៤] ហេតុយា នវ ។

នកុសលត្ថិកនិអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ
កុសលត្ថិកអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(១)

[៦០៥] ន កុសលំ ន អាសវត្ថោ ន អាសវវិប្ប-
យុត្តញ្ច^(២) ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវេនេវ អា-
សវសម្មយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦០៦] ហេតុយា តីណិ ។

[៦០៧] ន កុសលំ ន អាសវវិប្បយុត្តត្ថោ ន-
នោចអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អាសវសម្ម-
យុត្តោនេវ នោចអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ដ្ឋយា ។ តីណិ ។

១ ម. នកុសលត្ថិក . . . អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. វិប្បយុត្តំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចន្តយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៦១៣] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែន
ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិន
មានអាសវៈ ទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

នកុសលត្ថិកនិរាសវិរាសវិសម្បយុត្តិកៈ

កុសលត្ថិកនិរាសវិរាសវិសម្បយុត្តិកៈ

[៦១៥] ធម៌ ជាអកុសល ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាអាសវៈទាំងមិនមែន
ប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦១៧] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែនជា
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រាសចាក
អាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិជ្ជា

នកុសលត្ថិកអាសវីប្បយុត្តសាសវិទុកេ

កុសលត្ថិកអាសវីប្បយុត្តសាសវិទុកំ^(១)

[៦១៨] ន កុសលំ អាសវីប្បយុត្តំ ន សាសវំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦១៩] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្ថិកសត្តគោប្បកទុកេ

កុសលត្ថិកសត្តគោប្បកទុកំ^(២)

[៦២០] ន កុសលំ នោសញ្ញោជនំ ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សញ្ញោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ន កុសលំ នោគន្ធី ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
 លោ កន្ធូ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន កុ-
 សលំ នោឱយំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ឱយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន កុសលំ នោយោកំ ធម្មំ
 បដិច្ច អកុសលោ យោកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ន កុសលំ នោជីវណំ ធម្មំ បដិច្ច អកុ-
 សលោ ជីវណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ម. នកុសលត្ថិក . . . អាសវីប្បយុត្តសាសវិទុក្ខំ ន ទិស្សន្តិ ។ ២ ម. នកុសលត្ថិក
 . . . សត្តគោប្បកទុក្ខំ ន ទិស្សន្តិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នកុសលតិកាអាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុកៈ

កុសលតិកាអាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុកៈ

[៦១៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រាសចាកអាសវៈទាំងប្រកបដោយ
អាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល ប្រាសចាកអាសវៈទាំង
មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវាវៈ ៥ ។

នកុសលតិកាសត្វគោប្បកទុកៈ

កុសលតិកាសត្វគោប្បកទុកៈ

[៦២០] ធម៌ ជាអកុសល ជាសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអកុសល ជាគន្លះ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនជាគន្លះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា
អកុសល ជាឧបៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជា
ឧបៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអកុសល ជាយោគៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអកុសល ជានីវរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជានីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន កុសលំ នោបរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ
 បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន កុសលំ
 ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ បេ ។

នកុសលត្ថិកកាមាវចរទុកេ

កុសលត្ថិកកាមាវចរទុកំ^(១)

[៦២០] ន កុសលំ ន កាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។

[៦២២] ហេតុយា បញ្ច ។

[៦២៣] ន កុសលំ ន នកាមាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ ន កាមាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។

[៦២៤] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកនរុបាវចរទុកេ

កុសលត្ថិកនរុបាវចរទុកំ^(២)

[៦២៥] ន កុសលំ ន រូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ឋ. នកុសលត្ថិក . . . កាមាវចរទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឋ. នកុសលត្ថិក . . . រូបាវចរ-
 ទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ធម៌ ជាអកុសល ជាបរាមាសៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល
មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាព្យា-
ក្រឹត ប្រកបដោយអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិន
មែនប្រកបដោយអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ បេ ។

នកុសលត្ថិកនិកាមាវិចារទុកៈ

កុសលត្ថិកាមាវិចារទុកៈ

[៦២១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាតាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាតាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៦២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៦២៣] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាតាមាវចរៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាតាមាវចរៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នកុសលត្ថិកនរុណាវិចារទុកៈ

កុសលត្ថិករុណាវិចារទុកៈ

[៦២៥] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជារុណាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌

បច្ចនីយានុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតោ នរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦២៦] ហេតុយា តីណិ ។

[៦២៧] ន កុសលំ ន នរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦២៨] ហេតុយា បញ្ច ។

[៦២៩] ន កុសលំ ន អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៣០] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកនអរូបាវចរទុកេ

កុសលត្ថិកអរូបាវចរទុកំ^(១)

[៦៣១] ន អកុសលំ ន អរូចាវចរំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ន អរូចាវចរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៣២] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្ថិកនបរិយាប័ន្នទុកេ

កុសលត្ថិកបរិយាប័ន្នទុកំ^(២)

[៦៣៣] ន កុសលំ ន បរិយាប័ន្នំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ម. នកុសលត្ថិក . . . អរូបាវចរទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកុសលត្ថិក . . . បរិយាប័ន្នទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអ្នកបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៦២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦២៧] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាអ្នកបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាអ្នកបាវចរៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦២៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[៦២៩] ធម៌ ជាកុសល ជាអ្នកបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាអ្នកបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នកុសលតិកាអវប្បាវចរទុកៈ

កុសលតិកាអវប្បាវចរទុកៈ

[៦៣១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាអ្នកបាវចរៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនជាអ្នកបាវចរៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

នកុសលតិកាបរិយាបន្នទុកៈ

កុសលតិកាបរិយាបន្នទុកៈ

[៦៣៣] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវធម៌

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

អព្យាកតោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។ ន អកុសលំ ន បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ ន អព្យាកតំ ន បរិយាបន្នំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
 ព្យាកតោ បរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៣៤] ហេតុយា បញ្ច ។

[៦៣៥] ន កុសលំ ន អបរិយាបន្នំ ធម្មំ បច្ចយា
 កុសលោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា . . . អព្យាកតោ អបរិយាបន្នោ ធម្មោ . . .
 ទ្វេ ។ អកុសលម្វលេ ទ្វេ ។ ធុកម្វលេ ទ្វេ ។

[៦៣៦] ហេតុយា ន ។

នកុសលត្ថិកនិយ្យានិកទុកេ

កុសលត្ថិកនិយ្យានិកទុកំ^(១)

[៦៣៧] ន កុសលំ ន និយ្យានិកំ ធម្មំ បច្ចយា
 កុសលោ និយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាអកុសល មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។
ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាបរិយាបន្នៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យា-
ក្រឹត មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៦៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ៥ ។

[៦៣៥] ធម៌ ជាកុសល ជាអបរិយាបន្នៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអបរិយាបន្នៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ . . . ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអបរិយាបន្នៈ . . . មានវារៈ២ ។

ក្នុងអកុសលមូល មានវារៈ ២ ។ ក្នុងទុក្ខមូល មានវារៈ ២ ។

[៦៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនិយ្យានិកទុកៈ

កុសលត្ថិកនិយ្យានិកទុកៈ

[៦៣៧] ធម៌ ជាកុសល ជានិយ្យានិកៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជានិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋាយ ។ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

[៦៣៨] ន អកុសលំ ន អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
 ច្ចយា ។ ន អព្យាកតំ ន អនិយ្យានិកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អនិយ្យានិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[៦៣៩] ហេតុយា តីណី ។

នកុសលត្ថិកនិយតទុកោ

កុសលត្ថិកនិយតទុកំ^(១)

[៦៤០] ន កុសលំ ន និយតំ ធម្មំ បច្ចយា
 កុសលោ និយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 អបរិយាបន្នសទិសំ ។ ន បញ្ចា ។

[៦៤១] ន កុសលំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ។ ន អកុសលំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន អព្យាកតំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤២] ហេតុយា បញ្ចា ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

[៦៣៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអនិយ្យានិកៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាអនិយ្យានិកៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៣៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

កុសលលត្តិកនិយ័តទុកៈ

កុសលលត្តិកនិយ័តទុកៈ

[៦៤០] ធម៌ ជាអកុសល ទៀង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ (បទនេះ)
មានសេចក្តីប្រហែលគ្នានឹងអបរិយាបន្តៈដែរ ។ មានបញ្ហា ៦ ។

[៦៤១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល
មិនមែនជាមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជា
អព្យាក្រឹត មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជា
មិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៤២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកនិសឌត្ថវទុកេ

កុសលត្ថិកនិសឌត្ថវទុកំ^(១)

[៦៤៣] ន កុសលំ ន សឌត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អ-
ព្យាកតោ សឌត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ន អកុសលំ ន សឌត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
សឌត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អ-
ព្យាកតំ ន សឌត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ស-
ឌត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤៤] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្ថិកនិសរណទុកេ

កុសលត្ថិកនិសរណទុកំ^(២)

[៦៤៥] ន កុសលំ ន នរណំ ធម្មំ បច្ចយា
អកុសលោ នរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

[៦៤៧] ន កុសលំ ន នរណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ នរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នកុសលត្ថិក . . . សឌត្ថវទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នកុសលត្ថិក . . . នរណ-
ទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នកុសលត្ថិកនិសង្ខត្ថវទិកៈ

កុសលត្ថិកនិសង្ខត្ថវទិកៈ

[៦៤៣] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយឧត្តរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៤៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

នកុសលត្ថិកនិសង្ខត្ថវទិកៈ

កុសលត្ថិកនិសង្ខត្ថវទិកៈ

[៦៤៥] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយរណៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៤៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៦៤៧] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ច័ន្តយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

ន អព្យាកតំ ន អរណំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន កុសលំ
 ន អរណញ្ចំ ន អព្យាកតំ ន អរណញ្ចំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 តីណិ ។

នវេទនាត្ថិកនិហេតុទុក្ខេ

វេទនាត្ថិកនិហេតុទុក្ខំ^(១)

[៦៤៨] ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុ
 ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សុខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
 អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណិ ។ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច ទុក្ខាយ វេទនាយ
 សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា

១ ឧ នវេទនាត្ថិក . . . ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
 មិនមែនជាអរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជា
 អព្យាក្រឹត ជាអរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជា
 អរណៈផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាអរណៈផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៣ ។

និវេទនាតិកាហេតុទុកៈ

វេទនាតិកាហេតុទុកៈ

[៦៤៨] ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ជាហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជា
 ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជា
 ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកប
 ដោយទុក្ខវេទនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
 ទុក្ខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចន្តយានុលោមប្បដ្ឋានំ

តីណី ។ ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
 ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 តីណី ។ ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុញ្ច^(១)
 ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ហេតុញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា តីណី. ។ ធុតិយំ
 កណ៌តកេន តីណី ។

[៦៤៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

[៦៥០] ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន-
 ន ហេតុំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ ន-
 អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ន ហេតុំ... ទ្វេ បញ្ញា-
 យេវ ។ ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
 ន ន ហេតុំ... ទ្វេយេវ^(៣) ។ បឋមំ កណ៌តកេន
 ឯកំ ។ ធុតិយំ កណ៌តកេន ឯកំ ។ តតិយំ កណ៌-
 តកេន ឯកំ ។

[៦៥១] ហេតុយា នវ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា មិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ប្រកបដោយសុខ-
វេទនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា
ទាំងមិនមែនជាហេតុផង មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាទាំងមិន
មែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។
បទទី ២ មានវារៈ ៣ តាមបទដែលបណ្ឌិត រាប់ហើយ ។

[៦៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[៦៥០] ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខ-
វេទនា មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ . . . បញ្ញា ២ ។ មិនមែនប្រកប
ដោយអទុក្ខមសុខវេទនា មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ . . . វារៈ ២ ។
បទទី ១ មានវារៈ ១ តាមបទដែលបណ្ឌិត រាប់ហើយ ។ បទទី ២
មានវារៈ ១ តាមបទដែលបណ្ឌិត រាប់ហើយ ។ បទទី ៣ មានវារៈ ១
តាមបទដែលបណ្ឌិត រាប់ហើយ ។

[៦៥១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

បច្ចេកយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋានំ

នវិបាកត្ថិកនហេតុទុកេ

វិបាកត្ថិកហេតុទុកំ^(១)

[៦៥២] នវិបាកំ នហេតុំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច
 វិបាកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន-
 វិបាកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា នវិបាកំ នហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណំ ។ នវិបាកធម្មធម្មំ
 នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា នវិបាកធម្មធម្មំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ ននេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ
 នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច វិបាកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ននេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ នហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច វិបាកធម្មធម្មោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ នវិបាកំ នហេតុត្វា

បច្ចុប្បន្នយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋាន

នវិបាកត្តិកនហេតុទុក្ខៈ

វិបាកត្តិកហេតុទុក្ខៈ

[៦៥២] ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនជាវិបាក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 វិបាក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មិនមែន
 ជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
 មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី
 ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែន
 ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ ធម៌ ជា
 វិបាក ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែន
 មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្ប-
 ដ្ឋាយ ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
 ជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២ ។ ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន នេវវិចារកនវិចារកនម្មនម្មំ ន ហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច
 វិចារកោ ហេតុ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
 ន វិចារកនម្មនម្មំ ន ហេតុញ្ច ន នេវវិចារកនវិចារកនម្ម-
 នម្មំ ន ហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច វិចារកោ ហេតុ នម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន វិចារកំ ន ហេតុញ្ច
 ន វិចារកនម្មនម្មំ ន ហេតុញ្ច នម្មំ បដិច្ច វិចារកោ
 ហេតុ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន-
 វិចារកំ ន ហេតុញ្ច ន វិចារកនម្មនម្មំ ន ហេតុញ្ច នម្មំ
 បដិច្ច នេវវិចារកនវិចារកនម្មនម្មោ ហេតុ នម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៣] ហេតុយា ឯកានស ។

[៦៥៤] ន វិចារកំ ន នហេតុំ នម្មំ បដិច្ច វិចារក-
 នម្មនម្មោ នហេតុ នម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៥] ហេតុយា អដ្ឋាស ។ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាហេតុផល នូវធម៌ មិនមែនជា
 មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផល
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាវិបាក ជា
 ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែន
 ជាហេតុផល នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌
 ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ១ ។ ធម៌ ជាវិបាក ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
 វិបាក មិនមែនជាហេតុផល នូវធម៌ មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែន
 ជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។
 ធម៌ មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ជាហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុផល មិនមែន
 មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុផល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៦៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១១ ។

[៦៩៤] ធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី មិនមែនជាហេតុ
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ
 ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៦៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១៨ ។ សេចក្តីបំប្រញ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នឧបាទិស្ថបាទានិយតិកកហោតុទុកេ

ឧបាទិស្ថបាទានិយតិកហោតុទុកំ^(១)

[៦៥៦] ន ឧបាទិស្ថបាទានិយំ^(២) ន ហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច អនុបាទិស្ថបាទានិយោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៧] ហេតុយា នវ ។

[៦៥៨] ន ឧបាទិស្ថបាទានិយំ ន ហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច អនុបាទិស្ថបាទានិយោ ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៥៩] ហេតុយា អដ្ឋាស ។

នសង្កិល្លិសង្កិលេសិកតិកកហោតុទុកេ

សង្កិល្លិសង្កិលេសិកតិកហោតុទុកំ^(៣)

[៦៦០] ន សង្កិល្លិសង្កិលេសិកំ ន ហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិល្លិសង្កិលេសិកោ ហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នឧបាទិស្ថបាទានិយតិក... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នឧបាទិស្ថ-
បាទានិយំ ។ ៣ ម. ន សង្កិល្លិសង្កិលេសិកតិក... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នឌុបាទិនុបាទានិយត្តិកនហោត្តទុក្ខៈ

ឌុបាទិនុបាទានិយត្តិកហោត្តទុក្ខៈ

[៦៥៦] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើម
មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឌុបាទាន ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើមកាន់យក
ហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឌុបាទាន មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៦៥៨] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើម
មិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឌុបាទាន មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជា
ដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឌុបាទាន មិនមែនជាមិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៨ ។

នសង្កិល្លិសង្កិលេសិកត្តិកនហោត្តទុក្ខៈ

សង្កិល្លិសង្កិលេសិកត្តិកហោត្តទុក្ខៈ

[៦៦០] ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនសៅហ្មងតែគួរដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៦១] ហេតុយា នវ ។

នវីត្តក្កត្តិកនហោត្តទុកេ

វិត្តក្កត្តិកហោត្តទុកំ

[៦៦២] ន សវិតត្តសវិតារំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សវិតត្តសវិតារោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[៦៦៣] ហេតុយា បណ្ណាស ។

នបីត្តិក្កត្តិកនហោត្តទុកេ

បីត្តិក្កត្តិកហោត្តទុកំ^(១)

[៦៦៤] ន បីតិសហគតំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
បីតិសហគតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
យា ។ អដ្ឋវីស ។

នទស្សនត្តិកនហោត្តទុកេ

ទស្សនត្តិកហោត្តទុកំ^(២)

[៦៦៥] ន ទស្សនេន បហាតត្ថំ ន ហេតុំ ធម្មំ
បដិច្ច ភាវនាយ បហាតត្ថោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នបីត្តិក . . . ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នទស្សនត្តិក . . . ហេតុ-
ទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៦៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

នវិតក្កតិកនហោតទុក្កៈ

វិតក្កតិកហោតទុក្កៈ

[៦៦២] ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ ជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៥ ។

នបីតិក្កតិកនហោតទុក្កៈ

បីតិក្កតិកហោតទុក្កៈ

[៦៦៤] ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនប្រកបដោយបីតិ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ២៨ ។

នទស្សនតិកនហោតទុក្កៈ

ទស្សនតិកហោតទុក្កៈ

[៦៦៥] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយការវា ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[៦៦៦] ហេតុយា នវ ។

និទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុត្តិកនហេតុទុកេ

ទិស្សនេនបហាតព្វហេតុកុត្តិកហេតុទុកំ^(១)

[៦៦៧] ន និស្សនេនបហាតព្វហេតុកំ ន ហេតុ
 ធម្មំ បដិច្ច ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៦៨] ហេតុយា នវ ។

[៦៦៩] ន អាចយតាមី ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច
 អបចយតាមី ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧០] ហេតុយា នវ ។

និសេក្ខកុត្តិកនហេតុទុកេ

និសេក្ខកុត្តិកហេតុទុកំ^(២)

[៦៧១] ន និសេក្ខំ ន ហេតុ ធម្មំ បដិច្ច អនិសេក្ខោ
 ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧២] ហេតុយា នវ ។

១ ម. និទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុត្តិក...ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. និសេក្ខកុត្តិក
 ...ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៦៦៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

និទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកនិហោតទុក្ខៈ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្តិកហោតទុក្ខៈ

[៦៦៧] ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែន ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៦៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៦៦៩] ធម៌ ដល់នូវការសន្សំកត្តានឡើង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកត្តានឡើង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

និសេក្ខត្តិកនិហោតទុក្ខៈ

សេក្ខត្តិកហោតទុក្ខៈ

[៦៧១] ធម៌ ជាអសេក្ខៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន ជាសេក្ខៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ បព្វន្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នបរិវត្តិកនហោតុទុកេ

បរិវត្តិកហោតុទុកំ^(១)

[៦៧៣] ន បរិវត្តំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មហាត្តតោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៧៤] ហេតុយា ឯកាទស ។

នបរិវត្តារម្មណតិកនហោតុទុកេ

បរិវត្តារម្មណតិកហោតុទុកំ^(២)

[៦៧៥] ន បរិវត្តារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
បរិវត្តារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៧៦] ហេតុយា តេស ។

នហីនតិកនហោតុទុកេ

ហីនតិកហោតុទុកំ^(៣)

[៦៧៧] ន ហីនំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច មជ្ឈិមោ
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៧៨] ហេតុយា នវ ។

១ ម. នបរិវត្តិក... ហេតុទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នបរិវត្តារម្មណតិក... ហេតុទុកន្តិ
ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នហីនតិក... ហេតុទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នបរិវត្តិកិកនហោត្តទុកៈ

បរិវត្តិកិហោត្តទុកៈ

[៦៧៣] ធម៌ ដែលដល់នូវសភាពធំ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានសភាពតូចឆ្មារ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១១ ។

នបរិវត្តិកម្មណត្តិកិកនហោត្តទុកៈ

បរិវត្តិកម្មណត្តិកិហោត្តទុកៈ

[៦៧៥] ធម៌ មានការម្មណ៍តូចឆ្មារ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានការម្មណ៍តូចឆ្មារ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៣ ។

នហីនត្តិកិកនហោត្តទុកៈ

ហីនត្តិកិហោត្តទុកៈ

[៦៧៧] ធម៌ ជាកណ្តាល ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនថាកាច មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

បច្ចុន័យានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

និមិត្តតិក្កនិហោតទុក្ខំ

និមិត្តតិក្កនិហោតទុក្ខំ^(១)

[៦៧៧] ន មិច្ឆត្ថនិយតំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សម្មត្ថនិយតោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៨០] ហេតុយា នវ ។

មគ្គារម្មណតិក្កនិហោតទុក្ខំ

មគ្គារម្មណតិក្កនិហោតទុក្ខំ^(២)

[៦៨១] ន មគ្គារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
មគ្គហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៨២] ហេតុយា នស ។

និឧប្បន្នតិក្កនិហោតទុក្ខំ

និឧប្បន្នតិក្កនិហោតទុក្ខំ^(៣)

[៦៨៣] ន អនុប្បន្នោ ន នហេតុ ធម្មោ
ឧប្បន្នស្ស នហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។ ន ឧប្បន្នំ ន នហេតុ ធម្មោ ឧប្បន្នស្ស
នហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

១ ម. និមិត្តតិក... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នមគ្គារម្មណតិក... ហេតុទុក្ខំ
ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. និឧប្បន្នតិក... ហេតុទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

នមិប្បត្តិកិកនហោតទុក្ខៈ
ង្គ១១

មិប្បត្តិកហោតទុក្ខៈ
ង្គ១១

[៦៧៩] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានសភាពខុសនឹងទៀង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

នមគ្គារម្មណតិកនហោតទុក្ខៈ

មគ្គារម្មណតិកហោតទុក្ខៈ

[៦៨១] ធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១០ ។

នឧប្បន្នតិកនហោតទុក្ខៈ
ង្គ១១

ឧប្បន្នតិកហោតទុក្ខៈ
ង្គ១១

[៦៨៣] ធម៌ មិនមែនជាមិនទាន់កើតឡើង មិនមែនជាមិនមែន ជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ មិនមែនជាហេតុ ដោយ ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនកើតឡើង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ជាបដ្ឋយ នៃធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ មិនមែនជាហេតុ ដោយហេតុ- ប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុស្តយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៦៨៤] ហេតុយា តីណំ ។

នអតីតតិកនហោតុកេ

អតីតតិកហោតុកំ^(១)

[៦៨៥] ន អតីតោ ន នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស
នហេតុស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។
ន អនាគតោ ន នហេតុ ធម្មោ បច្ចុប្បន្នស្ស នហេតុស្ស
ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចុយោ ។

[៦៨៦] ហេតុយា តីណំ ។

នអតីតារម្មណាតិកនហោតុកេ

អតីតារម្មណាតិកហោតុកំ^(២)

[៦៨៧] ន អតីតារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អនាគតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[៦៨៨] ហេតុយា សត្តរស ។

នអជ្ឈតតិកនហោតុកេ

អជ្ឈតតិកហោតុកំ

[៦៨៩] ន អជ្ឈតំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច

១ ម. ន អតីតតិក... ហេតុកុក្កិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ន អតីតារម្មណាតិក...
ហេតុកុក្កិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៦៨៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នអតីតត្ថិកនហោត្ថទុកៈ

អតីតត្ថិកហោត្ថទុកៈ

[៦៨៥] ធម៌ មិនមែនជាអតីត មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ជា
បច្ច័យ នៃធម៌ ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ មិនមែនជាអនាគត មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃធម៌
ជាបច្ចុប្បន្ន មិនមែនជាហេតុ ដោយហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នអតីតារម្មណត្ថិកនហោត្ថទុកៈ

អតីតារម្មណត្ថិកហោត្ថទុកៈ

[៦៨៧] ធម៌ មានការម្ស័យជាអនាគត ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនមានការម្ស័យជាអតីត មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៦៨៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៧ ។

នអវ្យាគតត្ថិកនហោត្ថទុកៈ

អវ្យាគតត្ថិកហោត្ថទុកៈ

[៦៨៩] ធម៌ ជាខាងក្រៅ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌

បច្ចនីហានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

តហិទ្ធា ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន-
 តហិទ្ធា ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អជ្ឈតោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧០] ហេតុយា ទ្វេ ។

នអជ្ឈតារម្មណត្ថិកនហោតុទុក្កេ

អជ្ឈតារម្មណត្ថិកហោតុទុក្កំ^(១)

[៦៧១] ន អជ្ឈតារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 អជ្ឈតារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
 ដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន តហិទ្ធារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 តហិទ្ធារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៦៧២] ហេតុយា ធ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនហោតុទុក្កេ

សនិទស្សនត្ថិកហោតុទុក្កំ^(២)

[៦៧៣] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ^(៣) ន ហេតុំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ហេតុ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ

១ ម. នអជ្ឈតារម្មណត្ថិក... ហោតុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្សនត្ថិក
 ... ហោតុទុក្កំ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសនិទស្សនសប្បដិយំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកិច្ចប្បដ្ឋាន

មិនមែនជាខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ ជាខាងក្នុង ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាខាងក្រៅ
មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៩០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

នវដ្ឋត្រាវម្មណត្ថិកនហោតុទុកៈ

វដ្ឋត្រាវម្មណត្ថិកហោតុទុកៈ

[៦៩១] ធម៌ មានការម្នាក់ជាខាងក្នុង ជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនមានការម្នាក់ជាខាងក្នុង មិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ ធម៌ មានការម្នាក់ជា
ខាងក្រៅ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានការម្នាក់ជា
ខាងក្រៅ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៩២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនហោតុទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកហោតុទុកៈ

[៦៩៣] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុប្បន្នយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៩៤] ហេតុយា តីណិ ។

[៦៩៥] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នហេតុំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន-
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ នហេតុ ននហេតុ-
ឡវត្ថា តីណិ មូលានិ ឯកវិសតិ បញ្ញា កាតត្វា ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសហេតុកុកុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសហេតុកុកុកំ^(១)

[៦៩៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ

១ ប. នសនិទស្សនត្ថិក . . . សហេតុកុកុក្កំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៩៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៦៩៥] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ច័យមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មានមូល ៣ ឯបញ្ញា ២១ បណ្ឌិត គប្បី
ធ្វើចុះ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសហោតុកទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកសហោតុកទុកៈ

[៦៩៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់

បព្វនិយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៦៩៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[៦៩៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។ ន អនិ-
ទស្សនសប្បដិយំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា សត្ត ។

[៦៩៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

និសនិទស្សនត្ថិកហេតុសម្បយុត្តទកេ
សនិទស្សនត្ថិកហេតុសម្បយុត្តទកំ^(១)

[៧០០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ហេតុសម្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ហេតុសម្ប-
យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ប. និសនិទស្សនត្ថិក... ហេតុសម្បយុត្តទកត្ថំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលាមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែ
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៦៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៦៩៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ។

[៦៩៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកហេតុសម្បយត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកហេតុសម្បយត្ថិកៈ

[៧០០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៧០១] ហេតុយា វីណិ ។

[៧០២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ហេតុវិប្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ហេតុ-
វិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០៣] ហេតុយា ឯកាវសេ ។

នសនិទស្សនត្ថិកហេតុសហេតុកុក្កេ

សនិទស្សនត្ថិកហេតុសហេតុកុក្កំ^(១)

[៧០៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ហេតុញ្ចេ-
វ ន អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិ-
យោ ហេតុនេវ សហេតុកោធន ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០៥] ហេតុយា វីណិ ។

[៧០៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អហេតុ-
កញ្ចេវ ន ហេតុញ្ច ធម្មំ^(២) បដិច្ច អនិទស្សនអប្ប-
ដិយោ សហេតុកោធនេវ ន ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០៧] ហេតុយា វីណិ ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . ហេតុសហេតុកុក្កន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ននបហេតុំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧០២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧០៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

និសន្និទ្ធស្សនត្តិកនិហោតុសហោតុកុក្កៈ

សនិទ្ធស្សនត្តិកហោតុសហោតុកុក្កៈ

[៧០៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧០៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧០៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនហោតុហោតុសម្បយុត្តទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកហោតុហោតុសម្បយុត្តទុកំ^(១)

[៧០៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុតោរ-
នហេតុវិប្បយុត្តកា^(២) ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិ-
យោ ហេតុនេវហេតុសម្បយុត្តោច^(៣) ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧០៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៧១០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុវិប្ប-
យុត្តតោរននហេតុកា ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ហេតុសម្បយុត្តោនេវនហេតុ^(៤) ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧១១] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនហោតុនសហោតុកុកេ

សនិទស្សនត្ថិកនហោតុសហោតុកុកំ^(៥)

[៧១២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុំ នស
ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នហេតុ-
សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក... ហេតុហេតុសម្បយុត្តទុក្ខិ នទិស្សតិ ។ ២ ម. នហេតុ-
វិប្បយុត្តំ ។ ៣ ម. ហេតុសម្បយុត្តោ ។ ៤ ម. ននហេតុ ។ ៥ ម. នសនិទស្សនត្ថិក...
នហេតុសហេតុកុក្ខិ នទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខៈ

[៧០៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
ហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាស
ចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧១០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាកហេតុទាំងមិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនហោតុនសហោតុកុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកនហោតុសហោតុកុក្ខៈ

[៧១២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មិន
មែនជាហេតុតែប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុទាំងមិន
មែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៧១៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៧១៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នហេតុំ ន អ-
ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន-
ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧១៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសនិទស្សនទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសនិទស្សនទុកំ^(១)

[៧១៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សនិទស្សនំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ សនិទស្សនោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧១៧] ហេតុយា ចត្វា ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសប្បដិយទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសប្បដិយទុកំ^(២)

[៧១៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ សប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក ... សនិទស្សនទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្សនត្ថិក
... សប្បដិយទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ឆ័ន្ទយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧១៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសនិទស្សនទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកសនិទស្សនទុកៈ

[៧១៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយការឃើញ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសប្បដ័យទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកសប្បដ័យទុកៈ

[៧១៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[៧១៩] ហេតុយា នវ ។

[៧២០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២១] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកវប្បីទុកោ

សនិទស្សនត្ថិកវប្បីទុកំ^(១)

[៧២២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន រូបី ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ រូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

[៧២៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរូបី ធម្មំ
 បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អរូបី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២៥] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . រូបីទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បវដ្តាន

[៧១៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៧២០] ធម៌ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និសន្និទស្សន្តិកិក្កន្ធិប្បិទុក្កៈ

សន្និទស្សន្តិកិក្កន្ធិប្បិទុក្កៈ

[៧២២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[៧២៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុទ្ទយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន សនិទស្សនត្ថិកនលោកិយទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកលោកិយទុកំ

[៧២៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន លោកិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ លោកិយោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។ ន អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយំ ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ^(១) លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 សត្ត ។

[៧២៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកកេនបិវិញ្ញាយ្យទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកកេនបិវិញ្ញាយ្យទុកំ^(២)

[៧២៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កេនចិវិ-
 ញ្ញាយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ កេន-
 ចិវិញ្ញាយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧២៩] ហេតុយា បញ្ចត្ថីស ។

១ ម. អនិទស្សនសប្បដិយោ ។ ២ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . កេនបិវិញ្ញាយ្យទុកេន្តំ ន
 ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុជ្ជយានុលោមទុក្ខក្កិប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនលោកិយទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកលោកិយទុក្ខៈ

[៧២៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានការ
ឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៧២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកកោនបិវិញ្ញាយ្យទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកកោនបិវិញ្ញាយ្យទុក្ខៈ

[៧២៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ដែលត្រូវដឹងដោយវិញ្ញាណនាមន័ម្ហយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនត្រូវដឹងដោយ
វិញ្ញាណនាមន័ម្ហយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៥ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាមហាបិដកប្បវត្តន៍

[៧៣០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កេនចិន-
វិញ្ញេយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ កេន-
ចិនវិញ្ញេយ្យា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣១] ហេតុយា បញ្ចត្ថីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោអាសវិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកអាសវិទុកំ^(១)

[៧៣២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ អាសវំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៣៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោអា-
សវំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នោអា-
សវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក... អាសវិទុកន្តិនិទិស្សតិ ។ ២ ម. នោអាសវំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៧៣០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ដែលមិនត្រូវដឹងដោយវិញ្ញាណណានីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវ
ដឹងដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣៩ ។

សនិទស្សនតិកាសាសវិទុកៈ

សនិទស្សនតិកាសាសវិទុកៈ

[៧៣២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាអា-
សវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៣៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសាសវិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសាសវិទុកំ^(១)

[៧៣៦] ន សនិទស្សនសច្ចដិយំ ន សាសវំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសច្ចដិយោ សាសវោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកអាសវិសម្មយុត្តទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកអាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(២)

[៧៣៨] ន សនិទស្សនសច្ចដិយំ ន អាសវ-
 សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសច្ចដិយោ អាសវ-
 សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤០] ន សនិទស្សនសច្ចដិយំ ន អាសវវិច្ច-
 យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសច្ចដិយោ អាសវ-
 វិច្ចយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឯកវីស ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក... សាសវិទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្សនត្ថិក...
 អាសវិសម្មយុត្តទុកន្តិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន

និសន្តិទស្សនត្ថិកនិសាសវិទុកៈ

សន្តិទស្សនត្ថិកនិសាសវិទុកៈ

[៧៣៦] ធម៌ ប្រកបដោយការរើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការរើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៧] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

និសន្តិទស្សនត្ថិកនិសាសវិសម្មយុត្តទុកៈ

សន្តិទស្សនត្ថិកនិសាសវិសម្មយុត្តទុកៈ

[៧៣៨] ធម៌ មិនមានការរើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការរើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៣៩] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៤០] ធម៌ ប្រកបដោយការរើញ និងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ ប្រាសចាកអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
ការរើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាកអាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ វារៈ ២១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនអាសវិសាសវិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកអាសវិសាសវិទុកំ^(១)

[៧៤១] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អាសវត្ថោ-
ន អនាសវត្ថោ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អា-
សវេវេនេ សាសវេច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤២] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤៣] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនាស-
វត្ថោន ឆោតអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ សាសវេវេនេ ឆោតអាសវេ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៤] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកំ^(២)

[៧៤៥] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អាសវត្ថោ-
ន អាសវិសម្មយុត្តត្ថោ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
អាសវេវេនេ អាសវិសម្មយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . អាសវិសាសវិទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្ស-
នត្ថិក . . . អាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

និស្សន្ទស្រីក្នុងអាសវិសាសវិទ្យា៖

សិស្សនិស្សន្ទក្នុងអាសវិសាសវិទ្យា៖

[៧៤១] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[៧៤២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៣ ។

[៧៤៣] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

[៧៤៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ២១ ។

និស្សន្ទស្រីក្នុងអាសវិសាសវិសម្បយុត្តិទុក្ខ៖

សិស្សនិស្សន្ទក្នុងអាសវិសាសវិសម្បយុត្តិទុក្ខ៖

[៧៤៥] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៧៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤៧] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អាសវវិប្បយុត្តនសាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អាសវសប្បយុត្តនសាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៨] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកាអាសវវិប្បយុត្តនសាសវិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកាអាសវវិប្បយុត្តនសាសវិទុកំ^(១)

[៧៤៩] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ អាសវវិប្បយុត្តនសាសវំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អាសវវិប្បយុត្តនសាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ឯកវីស ។

[៧៥០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ អាសវវិប្បយុត្តនសាសវំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អាសវវិប្បយុត្តនសាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥១] ហេតុយា តីណិ ។

១ ប. នសនិទស្សនត្ថិកា... អាសវវិប្បយុត្តនសាសវិទុកន្តំ ន វិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧៤៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៤៧] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយអាសវៈទាំងមិនមែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាកអាសវៈ
ទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និសន្សិទ្ធស្សន្តិកាអាសវីប្បយុត្តនិសាសវិទុកៈ

សន្សិទ្ធស្សន្តិកាអាសវីប្បយុត្តនិសាសវិទុកៈ

[៧៤៩] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រាសចាក
អាសវៈទាំងមិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ វារៈ ២១ ។

[៧៥០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រាស
ចាកអាសវៈទាំងមិនមានអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រាសចាកអាសវៈទាំងមិន
មែនជាមិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៥១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោសញ្ញោជនគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសញ្ញោជនគោប្បកទុកំ^(១)

[៧៥២] ន សនិទស្សនសច្ចដិយំ នោ សញ្ញោ-
ជនំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអច្ចដិយោ សញ្ញោជនោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៣] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោគន្ធគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកគន្ធគោប្បកទុកំ^(២)

[៧៥៤] ន សនិទស្សនសច្ចដិយំ នោ កន្ធ�ំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអច្ចដិយោ កន្ធ�ោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៥] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោឱយគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកឱយគោប្បកទុកំ^(៣)

[៧៥៦] ន សនិទស្សនសច្ចដិយំ នោ ឱយំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអច្ចដិយោ ឱយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . សញ្ញោជនគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្ស-
នត្ថិក . . . គន្ធគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . ឱយគោប្បកទុកត្ថិ
ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនោសញ្ញោជនគោប្បកទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកសញ្ញោជនគោប្បកទុកៈ

[៧៥២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
សញ្ញោជនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោគន្ថគោប្បកទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកគន្ថគោប្បកទុកៈ

[៧៥៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាគន្ថៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ មិនមែនជាគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោឱយគោប្បកទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកឱយគោប្បកទុកៈ

[៧៥៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាឱយៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ មិនមែនជាឱយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៧៥៧] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោយោគគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកយោគគោប្បកទុកំ^(១)

[៧៥៨] ន សនិទស្សនសម្បដិយំ នោយោគំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអម្បដិយោ យោគោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៥៩] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោនីវរណគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកនីវរណគោប្បកទុកំ^(២)

[៧៦០] ន សនិទស្សនសម្បដិយំ នោ នីវរណំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអម្បដិយោ នីវរណោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៦១] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក . . . យោគគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្សនត្ថិក
. . . នីវរណគោប្បកទុកត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សសនិទស្សនត្ថិកនោយោគគោប្បកុកុកៈ

សសនិទស្សនត្ថិកយោគគោប្បកុកុកៈ

[៧៥៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
យោគៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៧៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សសនិទស្សនត្ថិកនោនីវរណគោប្បកុកុកៈ

សសនិទស្សនត្ថិកនីវរណគោប្បកុកុកៈ

[៧៦០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
នីវរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជានីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៧៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនោបរាមាសគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកបរាមាសគោប្បកទុកំ^(១)

[៧៦២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ បរាមាសំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ បរាមាសោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៦៣] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសារម្មណទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសារម្មណទុកំ^(២)

[៧៦៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សារម្មណំ^(៣)
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សារម្មណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៦៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៦៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនាម្មណំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនាម្មណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

១ ឃ. នសនិទស្សនត្ថិក . . . បរាមាសគោប្បកទុក្ខតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឃ. នសនិ-
ទស្សនត្ថិក . . . សារម្មណទុក្ខតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឃ. សារម្មណំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

សសនិទស្សនត្ថិកគោបរាមាសគោប្បកុទុកៈ

សសនិទស្សនត្ថិកបរាមាសគោប្បកុទុកៈ

[៧៦២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
បរាមាសៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[៧៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សសនិទស្សនត្ថិកសារម្មណ៍ទុកៈ

សសនិទស្សនត្ថិកសារម្មណ៍ទុកៈ

[៧៦៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយការម្នាក់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៦៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៦៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
មិនមានការម្នាក់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានការម្នាក់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆន្តិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៧៦៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកតោបិក្កទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកបិក្កទុកំ^(១)

[៧៦៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៦៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោ ចិត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ^(២) នោ ចិត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧១] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនបេតសិកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកបេតសិកទុកំ^(៣)

[៧៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចេតសិកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ចេតសិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៣] ហេតុយា តីណិ ។

១ ម. នសនិទស្សនត្ថិក... បិក្កទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។/២ ម. អនិទស្សនសប្បដិយោ
៣ ម. នសនិទស្សនត្ថិក... បេតសិកទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៧៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២១ ។

និសន្តិទស្សនត្តិកនោបិវុទ្ធកុកៈ

សន្តិទស្សនត្តិកបិវុទ្ធកុកៈ

[៧៦៨] ធម៌ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
ចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៧៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៧៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ២១ ។

និសន្តិទស្សនត្តិកនបេតសិក្កកុកៈ

សន្តិទស្សនត្តិកបេតសិក្កកុកៈ

[៧៧២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាចេ-
តសិក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ ។

[៧៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

[៧៧៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អចេតសិកំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អចេតសិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៧៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនតិកបិគ្គសម្បយុត្តទុកេ
 សនិទស្សនតិកបិគ្គសម្បយុត្តទុកំ^(១)

[៧៧៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចិត្តសម្ប-
 យុត្តំ^(២) ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តសម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តវិប្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៧៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

១ ម. នសនិទស្សនតិក... ចិត្តសម្បយុត្តទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. ចិត្តសម្បយុត្តំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋាន

[៧៧៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមានចេតសិក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានចេតសិក ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

សនិទស្សនត្ថិកបិគ្គសម្បយុត្តទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកបិគ្គសម្បយុត្តទុកៈ

[៧៧៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រ-
កបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៧៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនតិកាបិគ្គសំសង្កេតំ

សនិទស្សនតិកាបិគ្គសំសង្កេតំ^(១)

[៧៨០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចិត្តសំ-
សង្ខំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តសំសង្ខា-
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨១] ហេតុយា តីណី ។

[៧៨២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ចិត្តវិសំ-
សង្ខំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តវិសំ-
សង្ខា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនតិកាសោបិគ្គសមុជ្ជានុកេ

សនិទស្សនតិកាបិគ្គសមុជ្ជានុកំ^(២)

[៧៨៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តស-
មុជ្ជានំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តស-
មុជ្ជានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

១ ម. នសនិទស្សនតិកា ... បិគ្គសំសង្កេតំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. នសនិទស្សនតិកា
... បិគ្គសមុជ្ជានុកំ ន ទិស្សតិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនិបិដ្ឋសំសជ្ជទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកនិបិដ្ឋសំសជ្ជទុកៈ

[៧៨០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រឡំ ច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៧៨២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ ពាល់ ប្រាសចាកការច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រាសចាក ការច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៧៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិបិដ្ឋសម្មជ្ជានទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកនិបិដ្ឋសម្មជ្ជានទុកៈ

[៧៨៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ- ពាល់ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាមហាវគ្គបិដក

[៧៨៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

[៧៨៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោចិត្ត-
សមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ នោចិត្ត-
សមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៧] ហេតុយា តីណំ ។

នសនិទស្សនតិកនោបិគ្គសហភទុកេ

សនិទស្សនតិកបិគ្គសហភទុកំ^១)

[៧៨៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោចិត្តសហកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ចិត្តសហក្ខ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៩] ហេតុយា បញ្ច ។

[៧៩០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោចិត្ត-
សហកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នោចិត្ត-
សហក្ខ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៩១] ហេតុយា ឯកវិស ។

១ ម. នសនិទស្សនតិក . . . បិគ្គសហភទុក្ខំ ន ទិស្សតិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៧៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២១ ។

[៧៨៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៨៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

សនិទស្សនតិកាសោបិវត្ថសហភទុកៈ

សនិទស្សនតិកាសោបិវត្ថសហភទុកៈ

[៧៨៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៨៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៥ ។

[៧៩០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចដិយានុលោមទុកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្តិកនោបិត្តានុបរិវត្តិទុកេ

សនិទស្សនត្តិកបិត្តានុបរិវត្តិទុកំ

[៧៩២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តានុប-
រិវត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ចិត្តានុបរិវត្តំ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៩៣] ហេតុយា បញ្ច ។

[៧៩៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោចិត្តា-
នុបរិវត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នោចិត្តា-
នុបរិវត្តំ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៩៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

នសនិទស្សនត្តិកនោបិត្តសំសដ្ឋសមដ្ឋានទុកេ

សនិទស្សនត្តិកបិត្តសំសដ្ឋសមដ្ឋានទុកំ

[៧៩៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តសំ-
សដ្ឋសមដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
ចិត្តសំសដ្ឋសមដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុនីយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន
នសនិទស្សនត្ថិកនោបិគ្គានុបរិវត្តិទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកបិគ្គានុបរិវត្តិទុក្ខៈ

[៧៩២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រព្រឹត្ត
ទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៧៩៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនប្រព្រឹត្តទៅ
តាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោបិគ្គសំសដ្ឋសមដ្ឋានទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកបិគ្គសំសដ្ឋសមដ្ឋានទុក្ខៈ

[៧៩៦] ធម៌ មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រ-
ឡូកច្រឡំ និងតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រឡូកច្រឡំនិង
តាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខិកប្បដ្ឋានំ

[៧៩៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៩៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។

[៧៩៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកោបិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភទ្កកេ

សនិទស្សនត្ថិកោបិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភទ្កកំ

[៨០០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានសហភំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្ប-
ដិយោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០១] ហេតុយា ភីណិ ។

[៨០២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោចិត្ត-
សំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយោ នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

បច្ចន័យានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋាន

[៧៩៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៧៩៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមែនច្រឡំក្រឡំនិងតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិន
ច្រឡំក្រឡំនិងតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៧៩៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

សនិទស្សនតិកាសោបិត្តសំសដ្ឋសមដ្ឋានសហភទុកៈ

សនិទស្សនតិកាសោបិត្តសំសដ្ឋសមដ្ឋានសហភទុកៈ

[៨០០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រឡំក្រឡំ
ច្រឡំតាំងឡើងនិងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រឡំក្រឡំតាំង
ឡើងនិងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨០២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ មិនមែនច្រឡំក្រឡំតាំងឡើងនិងកើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិន
មែនជាមិនច្រឡំក្រឡំតាំងឡើងនិងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៨០៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

សនិទស្សនត្ថិកនោបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវត្តិទុកំ

[៨០៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៨០៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោចិត្តសំ-
សដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ នោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

សនិទស្សនត្ថិកនអជ្ឈត្ថិកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកអជ្ឈត្ថិកទុកំ

[៨០៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អជ្ឈត្ថិកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អជ្ឈត្ថិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨០៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោបិវត្ថសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវត្ថិទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកបិវត្ថសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវត្ថិទុកៈ

[៨០៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ច្រឡំក្រឡំតាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រឡំក្រឡំតាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨០៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៨០៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនច្រឡំក្រឡំតាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនច្រឡំក្រឡំតាំងឡើងនិងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនអជ្ឈត្ថិកទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកអជ្ឈត្ថិកទុកៈ

[៨០៨] ធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ច័យវិញ្ញាណមកុក្កិកប្បដ្ឋានំ

[៨០៩] ហេតុយា ឯកានស ។

[៨១០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ពាហិរំ ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ពាហិរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨១១] ហេតុយា ឯកវិស ។

សសិទ្ធស្សនត្ថិកនិទ្ទាទកុក្ក

សសិទ្ធស្សនត្ថិកនិទ្ទាទកុក្ក

[៨១២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ឧទានា ធម្មំ
 បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ឧទានា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨១៣] ហេតុយា បញ្ចត្ថិស ។

[៨១៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នោឧទានា^(១)
 ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ឧទានា ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨១៥] ហេតុយា តិណិ ។

បច្ចនីយវណ្ណមន្តិកទុក្ខប្បដ្ឋាន

[៨០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១១ ។

[៨១០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

សន្តិទស្សនត្តិកនិមិត្តាទុក្ខៈ

សន្តិទស្សនត្តិកនិមិត្តាទុក្ខៈ

[៨១២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ជាឧបាទា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៥ ។

[៨១៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
ឧបាទា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សសនិទស្សនត្ថិកនឧបាទានទិន្នទុកេ

សសនិទស្សនត្ថិកនឧបាទានទិន្នទុកំ

[៨០៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនុនាទិន្នំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនុនាទិន្នោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៧] ហេតុយា ឯកវិស ។

សសនិទស្សនត្ថិកនោឧបាទានគោប្បកទុកេ

សសនិទស្សនត្ថិកនឧបាទានគោប្បកទុកំ

[៨០៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ ឧនាទានំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ ឧនាទានោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨០៩] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនឧបាទិស្ឋទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកឧបាទិស្ឋទុក្ខៈ

[៨១៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ដែលមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិនកាន់យកហើយ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ ដែលមិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម មិន
កាន់យកហើយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនោឧបាទានគោប្បកទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកឧបាទានគោប្បកទុក្ខៈ

[៨១៨] ធម៌ មិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨១៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនោកិលេសគោប្បកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកកិលេសគោប្បកទុកំ

[៨២០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នោ កិលេសំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ កិលេសោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨២១] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វទុកំ

[៨២២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន និទស្សនេន-
បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ និទស្ស-
នេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨២៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៨២៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន និទស្ស-
នេន បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
ន និទស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៨២៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកតោកិលេសគោប្បកុក្កៈ

សនិទស្សនត្ថិកកិលេសគោប្បកុក្កៈ

[៨២០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
កិលេស អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វកុក្កៈ

សនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វកុក្កៈ

[៨២២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ដែល
ត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨២៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនភាវិនាយបហាតព្វទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកភាវិនាយបហាតព្វទុកំ

[៨២៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ភាវិនាយ-
បហាតព្វំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ ភាវ-
នាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨២៧] ហេតុយា តីណី ។

[៨២៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នភាវិនាយ-
បហាតព្វំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន ភាវ-
នាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨២៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកេ

សនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុកំ

[៨៣០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នស្សនេន-
បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ
នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បដ្ឋន្តិយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនិកាវិនាយបហាតព្វទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកនិកាវិនាយបហាតព្វទុកៈ

[៨២៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ដែល
ត្រូវលះដោយការវិនា ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨២៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដែលមិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយ
ការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨២៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិកាវិនាយបហាតព្វហេតុកិទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកនិកាវិនាយបហាតព្វហេតុកិទុកៈ

[៨៣០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បញ្ជីនិយាសុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៣១] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៣២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ន នស្ស-
នេន បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ន នស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនភាវិនាយបហាតព្វហេតុកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកភាវិនាយបហាតព្វហេតុកទុកំ

[៨៣៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ភាវិនាយ-
បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិ-
យោ ភាវិនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៣៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ន ភាវិនា-
យ បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិ-
យោ ន ភាវិនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុក្ខប្បដ្ឋាន

[៨៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៨៣២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មានហេតុដែល
មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនការិធាយបហាតព្វហេតុកុកុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកនការិធាយបហាតព្វហេតុកុកុកៈ

[៨៣៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយ
ការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៨៣៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មានហេតុដែល
មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៨៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសវិតក្កទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសវិតក្កទុកំ

[៨៣៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសវិតក្កំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៣៩] ហេតុយា តីណំ ។

[៨៤០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអវិតក្កំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អវិតក្កោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤១] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសវិចារទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសវិចារទុកំ

[៨៤២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នសវិចារំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

និសន្តិទស្សនត្ថិកនិសន្តិក្កទុក្ខៈ

សន្តិទស្សនត្ថិកនិសន្តិក្កទុក្ខៈ

[៨៣៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៣៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨៤០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
មិនមានវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

និសន្តិទស្សនត្ថិកនិសន្តិក្កាវុក្ខៈ

សន្តិទស្សនត្ថិកនិសន្តិក្កាវុក្ខៈ

[៨៤២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៤៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៤៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អវិចារំ ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អវិចារោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសប្បីតិកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសប្បីតិកទុកំ

[៨៤៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សប្បីតិកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ សប្បីតិកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤៧] ហេតុហោ តីណិ ។

[៨៤៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សប្បីតិកំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អប្បីតិកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៤៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

[៨៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៤៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមានវិចារៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមានវិចារៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសប្បីតិកទុកៈ

សនិទស្សនត្ថិកសប្បីតិកទុកៈ

[៨៤៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៤៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ មិនមានបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៤៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនបីតិសហគតទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកបីតិសហគតទុកំ

(៨៥០) នសនិទស្សនសប្បដិយំ ន បីតិសហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ បីតិសហ-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៨៥១) ហេតុយា តីណំ ។

(៨៥២) នសនិទស្សនសប្បដិយំ ន បីតិសហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន បីតិ-
សហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(៨៥៣) ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសុខសហគតទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសុខសហគតទុកំ

(៨៥៤) នសនិទស្សនសប្បដិយំ ន សុខសហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សុខស-
ហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនីតិសហគតទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកនីតិសហគតទុក្ខៈ

[៨៥០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកប
ដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨៥២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ
ពាល់ មិនប្រកបដោយបីតិ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយបីតិ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសុខសហគតទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកនសុខសហគតទុក្ខៈ

[៨៥៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រ-
កបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៥៥] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៥៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នស្ស១សហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នស្ស១-
សហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៥៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

សនិទស្សនត្ថិកនិទប្បកាសហគតទុកេ
សនិទស្សនត្ថិកនិទប្បកាសហគតទុកំ

[៨៥៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ឧបេក្ខា-
សហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ^(១) ឧបេក្ខា-
សហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៥៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៦០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នឧបេក្ខា-
សហកតំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន-
ឧបេក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៦១] ហេតុយា ឯកវីស ។

១ ម. អនិទស្សនសប្បដិយោ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

[៨៥៥] ភ្នំហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៥៦] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៥៧] ភ្នំហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

និសន្ធិទស្សនត្ថិកនិសង្ខបេក្ខាសហគតទុកៈ

សន្ធិទស្សនត្ថិកនិសង្ខបេក្ខាសហគតទុកៈ

[៨៥៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៥៩] ភ្នំហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៦០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦១] ភ្នំហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនកាមាវចរទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកកាមាវចរទុកំ

[៨៦២] ន សនិទស្សនសម្បដិយំ ន កាមាវចរំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសម្បដិយោ កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៦៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

[៨៦៤] ន សនិទស្សនសម្បដិយំ ន នកាមាវ-
ចរំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសម្បដិយោ ន កាមាវចរោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៦៥] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនរូបាវចរទុកេ

សនិទស្សនត្ថិករូបាវចរទុកំ

[៨៦៦] ន សនិទស្សនសម្បដិយំ ន រូបាវចរំ ធម្មំ
បដិច្ច អនិទស្សនសម្បដិយោ រូបាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៦៧] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន
 នសនិទស្សនត្ថិកកាមាវិបរទុក្ខៈ
 សនិទស្សនត្ថិកកាមាវិបរទុក្ខៈ

[៨៦២] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
 ជាកាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាកាមាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

[៨៦៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មិនមែន
 ជាកាមាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាកាមាវចរៈ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនរុបាវិបរទុក្ខៈ
 សនិទស្សនត្ថិកនរុបាវិបរទុក្ខៈ

[៨៦៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជា
 រុបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ មិនមែនជារុបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បជ្ជាធំ

[៨៦៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរូទាវចរំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អរូទាវចរោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៦៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកអរូបាវចរទុក
 សនិទស្សនត្ថិកអរូបាវចរកំ

[៨៧០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរូទាវចរំ ធម្មំ
 បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អរូទាវចរោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៧១] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរូទាវចរំ
 ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរូទាវចរោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៨៧៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

[៨៦៨] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាអ្វីបាវចរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែនជាអ្វីបាវចរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

នសនីទស្សនត្ថិកអរូបារិបរទុកៈ

សនីទស្សនត្ថិកអរូបារិបរទុកៈ

[៨៧០] ធម៌ ជាអ្វីបាវចរៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអ្វីបាវចរៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៣ ។

[៨៧២] ធម៌ មិនមែនជាអ្វីបាវចរៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាអ្វីបាវចរៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនបរិយាបន្តទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកបរិយាបន្តទុកំ

[៨៧៤] ន ស និទស្សនសប្បដិយំ ន បរិយាបន្តំ
 ធម្មំ បដិច្ច ស និទស្សនសប្បដិយោ បរិយាបន្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៧៥] ហេតុយា ឯកាវីស ។

[៨៧៦] ន ស និទស្សនសប្បដិយំ ន អបរិយាបន្តំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អបរិយាបន្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិយ្យានិកទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកនិយ្យានិកទុកំ

[៨៧៨] ន ស និទស្សនសប្បដិយំ ន និយ្យានិកំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ និយ្យានិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៧៩] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យានុលោមប្បដ្ឋាន

សសិទ្ធស្សនត្តិកនិបិយាបន្នទុកៈ

សសិទ្ធស្សនត្តិកបរិយាបន្នទុកៈ

[៨៧៤] ធម៌ ជាបរិយាបន្នៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាបរិយាបន្នៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[៨៧៦] ធម៌ ជាអបរិយាបន្នៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអបរិយាបន្នៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សសិទ្ធស្សនត្តិកនិយ្យានិកទុកៈ

សសិទ្ធស្សនត្តិកនិយ្យានិកទុកៈ

[៨៧៨] ធម៌ ជានិយ្យានិកៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជានិយ្យានិកៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៨០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនិយ្យា-
និកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនិយ្យា-
និកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៨១] ហេតុយា ឯកវីស ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិយតទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកនិយតទុកំ

[៨៨២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន និយតំ ធម្មំ
បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយោ និយតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៨៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៨៨៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនិយតំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនិយតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៨៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

[៨៨០] ធម៌ ជាអនិយ្យានិកៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអនិយ្យានិកៈ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

និសន្តិទស្សនត្ថិកនិយតទុកៈ

សន្តិទស្សនត្ថិកនិយតទុកៈ

[៨៨២] ធម៌ ជានិយតៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជានិយតៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៨៨៤] ធម៌ ជាអនិយតៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអនិយតៈ មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសឧត្តរទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសឧត្តរទុកំ

[៨៨៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សឧត្តរំ ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ សឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៨៧] ហេតុយា ឯកវីស ។

[៨៨៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនុត្តរំ ធម្មំ
បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយោ អនុត្តរោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៨៩] ហេតុយា តីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសរណទុកេ

សនិទស្សនត្ថិកសរណទុកំ

[៨៩០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សរណំ ធម្មំ
បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយោ សរណោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៨៩១] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនសឧត្តរទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកសឧត្តរទុក្ខៈ

[៨៨៦] ធម៌ ប្រកបដោយឧត្តរៈ ប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយឧត្តរៈ
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[៨៨៨] ធម៌ មិនមានឧត្តរៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានឧត្តរៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនសវណទុក្ខៈ

សនិទស្សនត្ថិកសវណទុក្ខៈ

[៨៩០] ធម៌ ប្រកបដោយវណៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមាន
ការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយវណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៨៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរណំ ធម្មំ
 បច្ចយា សនិទស្សនសប្បដិយោ អរណោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។ ន អនិទស្សនសប្ប-
 ដិយំ ន អរណំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
 អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា សត្ត ។
 ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អរណាញ ន អនិទស្សន-
 សប្បដិយំ ន អរណាញ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន-
 សប្បដិយោ អរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា
 សត្ត ។

[៨៧៣] ហេតុយា ឯកវីស អវិគតេ ឯកវីស ។

សហជាតវារម្មី បដិច្ចវារសនិសំ វិត្តារេតតំ ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

[៨៩២] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
មិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមានរណៈ
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៧ ។

[៨៩៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២១ ។

ឯសហជាតវារៈ ដូចគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៨៩៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ
 ធម្មោ សនិទស្សនសប្បដិយស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស
 ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ សត្ត ។ ន អនិទស្សន-
 សប្បដិយោ ន អរណោ ធម្មោ សនិទស្សនសប្បដិ-
 យស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ
 សត្ត ។ ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ ច
 ន អនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ ច ធម្មោ សនិ-
 ទស្សនសប្បដិយស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋ-
 យេន បច្ចយោ សត្ត ។

[៨៩៥] ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន អរណោ
 ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស អរណស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ន អនិទស្សនសប្បដិ-
 យោ ន អរណោ ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស
 អរណស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័ន្ទយានុលោមប្បវត្តាន

[៨៩៤] ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការ
 ឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ
 ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយហេតុប្បច្ច័យ
 មានវារៈ ៧ ។ ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែន
 ជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ក្តី ជាបច្ច័យ នៃធម៌មិន
 មានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយ
 ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[៨៩៥] ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
 ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ
 មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។
 ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ តែប្រកប
 ដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានការឃើញ
 និងមិនមានការប៉ះពាល់ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ

[៨៧៦] ហេតុយា ឯកវីស អារម្មណេ តីណិ
អវិគតេ ឯកវីស ។

យថា តុសលត្ថិកេ បញ្ញាវាសង្ក អនុលោ-
មម្បិ បច្ចនីយម្បិ អនុលោមប្បច្ចនីយម្បិ បច្ច-
នីយានុលោមម្បិ កណ៌តំ ឯវំ គណេតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

បច្ច័ន្តិយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន

(៨៩៦) ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ក្នុងការម្មណប្បច្ច័យ

មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

អនុលោមក្តី បច្ច័ន្តិយៈក្តី អនុលោមប្បច្ច័ន្តិយៈក្តី បច្ច័ន្តិយានុ-

លោមក្តី នៃបញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្ថិកៈ ដែលលោករាប់

ហើយយ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីរាប់ យ៉ាងនោះផងចុះ ។

ចប់ បច្ច័ន្តិយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋាន ។

បច្ចដិយានុលោមតិកតិកប្បដ្ឋានំ

នកុសលតិកនវេទនាតិកេ

កុសលតិកវេទនាតិកំ

(៨៩៧) ន កុសលំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្ម-

យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សុខាយ វេទនាយ-

សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន កុសលំ

ន សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-

កតោ សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-

ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ ន អកុសលំ ន សុខាយ-

វេទនាយ សម្មយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ សុខាយ-

វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

នកុសលត្ថិកនវេទនាត្ថិកៈ

កុសលត្ថិកវេទនាត្ថិកៈ

[៨៩៧] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ

នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើត

ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខ-

វេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខ-

វេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវាៈ២ ។ ធម៌ ជាកុ-

សល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល

មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

បច្ចនីយ៍នុលោមត្ថិកតិកប្បវត្តនំ

ន អកុសលំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន អព្យាកតំ
 ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុស-
 លោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាកតំ ន សុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ សុខាយ វេទនា-
 យ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។
 ន កុសលំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ន អព្យា-
 កតំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អកុសលោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អកុសលំ ន សុខា-
 យ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ន អព្យាកតំ ន សុខាយ វេ-
 ទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ សុខាយ-
 វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឯកំ ។ ន កុសលំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច
 ន អកុសលំ ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
 ហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខ-
 វេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយសុខ-
 វេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកប
 ដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកប
 ដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។
 ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
 ជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិន
 មែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
 វារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង មិនមែនជា
 អព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
 តុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខវេទនា
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង
 មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៨៩៨] ហេតុយា នវ ។

[៨៩៩] ន កុសលំ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។
ន អព្យាកតំ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន កុសលំ
ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ន អព្យាកតំ ន
ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អកុស-
លោ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[៩០០] ហេតុយា តីណិ ។

[៩០១] ន កុសលំ ន អទុក្ខមស្សទាយ វេទនា-
យ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ អទុក្ខមស្ស-
ទាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ន កុសលំ ន អទុក្ខមស្សទាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អទុក្ខមស្សទា-
យ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តន

[៨៩៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៨៩៩] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខ-
វេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយ
ទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌
ជាអកុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិន
មែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

[៩០០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩០១] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយអទុក្ខមស្សវេទនា
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមស្ស-
វេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកប
ដោយអទុក្ខមស្សវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែន
ប្រកបដោយអទុក្ខមស្សវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ទ្វេ ។ ន អកុសលំ ន អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនុត្តមសុខា-
យ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋ-
យា ន អកុសលំ ន អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
យុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនុត្តមសុខាយ វេទ-
នាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។
ន អព្យាកតំ ន អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច កុសលោ អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អព្យាក-
តំ ន អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ន កុសលំ ន-
អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ន អព្យាកតំ
ន អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន អកុសលំ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បវដ្តន

មានវរៈ ២ ។ ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអភុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអភុសល មិនមែន
ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វរៈ ២ ។ ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាអភុសល ប្រកបដោយ
អទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រ-
កបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វរៈ ២ ។ ធម៌ ជាអភុសល ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផង
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនាផង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ១ ។ ធម៌ ជាភុសល

អភិធម្មបំណែក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ន អព្យា-
 កតំ ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ធម្មំ
 បដិច្ច កុសលោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្ប-
 យុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ ន-
 កុសលំ ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច ន-
 អកុសលំ ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ-
 សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[៩០២] ហេតុយា នវ ។

នកុសលត្ថិកវិបាកត្ថិកោ

កុសលត្ថិកវិបាកត្ថិកំ

[៩០៣] ន កុសលំ ន វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
 កតោ វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។
 ន អកុសលំ ន វិចារកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ
 វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។
 ន កុសលំ ន វិចារកញ្ច ន អកុសលំ ន វិចារកញ្ច
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ វិចារកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋានបិដក

ប្រកបដោយអទុក្ខមស្មុខវេទនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល
 មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមស្មុខវេទនាផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែន
 ប្រកបដោយអទុក្ខមស្មុខវេទនាផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ
 មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយអទុក្ខមស្មុខវេទនា
 អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមស្មុ-
 ខវេទនាផង មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយអទុក្ខមស្មុខវេទនា
 ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

[៩០២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ៩ ។

នកុសលតិកនវិបាកតិកៈ

កុសលតិកវិបាកតិកៈ

[៩០៣] វិបាកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
 ជាអកុសល មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មាន
 វារៈ ១ ។ វិបាកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុ-
 សល មិនមែនជាវិបាក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។
 វិបាកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែន
 ជាវិបាកផង មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាវិបាកផង ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាយ មានវារៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៩០៤] ហេតុយា តីណិ ។

[៩០៥] ន កុសលំ នវិចាកកដម្មដម្មំ បច្ចយា
 កុសលោ វិចាកកដម្មដម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ...
 អកុសលោ វិចាកកដម្មដម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ទ្វេ ។ ន អកុសលំ នវិចាកកដម្មដម្មំ បច្ចយា អកុ-
 សលោ វិចាកកដម្មដម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
 ទ្វេ ។ ន កុសលំ នវិចាកកដម្មដម្មញ្ច ន អកុសលំ
 នវិចាកកដម្មដម្មញ្ច ដម្មំ បច្ចយា កុសលោ វិចាក-
 កដម្មដម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

[៩០៦] ហេតុយា ឆ(១) ។

[៩០៧] ន កុសលំ ននេវវិចាកកដម្មដម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ នេវវិចាកកដម្មដម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩០៨] ហេតុយា ឆ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៩០៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

[៩០៥] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាភុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាភុសល មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ . . . ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាអភុសល ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២ ។ ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី
ជាអភុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអភុសល មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២ ។ ធម៌
មានវិបាកជាប្រក្រតី ជាភុសល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភុសល
មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតីផង មិនមែនជាអភុសល មិនមែនមានវិបាក
ជាប្រក្រតីផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ២ ។

[៩០៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៦ ។

[៩០៧] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមាន
វិបាកជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនជាមិន
មែនជាវិបាកទាំងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បច្ច័យ ។

[៩០៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកឧបាទិស្ថបាទានិយត្ថិកេ
កុសលត្ថិកឧបាទិស្ថបាទានិយត្ថិកំ

[៩០៩] ន កុសលោ ន ឧទានិទ្ធានានិយោ
ឆមោ អព្យាកតស្ស ឧទានិទ្ធានានិយស្ស ធម្មស្ស
អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[៩១០] អារម្មណេ ឆ^(១) ។

[៩១១] ន កុសលំ ន អនុទានិទ្ធានានិយំ ធម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ អនុទានិទ្ធានានិយោ ឆមោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩១២] ហេតុយា បញ្ច ។

[៩១៣] ន កុសលំ ន អនុទានិទ្ធានានិយំ ធម្មំ
បច្ចយា កុសលោ អនុទានិទ្ធានានិយោ ឆមោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន
 នកុសលត្ថិកនិទានបាទិនិទានបាទិនិទានត្ថិកៈ
 កុសលត្ថិកនិទានបាទិនិទានបាទិនិទានត្ថិកៈ

[៩០៩] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
 កិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
 ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា
 ជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយអារម្មណ-
 ប្បច្ច័យ ។

[៩១០] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៩១១] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
 តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
 តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩១២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

[៩១៣] ធម៌ ជាកុសល មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
 តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពឹងផ្អែក
 នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
 តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាអត្ថកថាប្បដ្ឋានំ

[៧០៤] ហេតុយា ឆ ។

នកុសលត្ថិកនសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកោ

កុសលត្ថិកសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកំ

[៧០៥] ន កុសលំ ន សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ
 ធម្មំ បច្ចយា អកុសលោ សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ អកុសលានេវ វិណិ ។

[៧០៦] ន កុសលំ ន សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០៧] ហេតុយា ឆ ។

[៧០៨] ន កុសលំ ន អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ
 ធម្មំ បច្ចយា កុសលោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧០៩] ហេតុយា ឆ ។

នកុសលត្ថិកវិវិកត្ថិកោ

កុសលត្ថិកវិវិកត្ថិកំ

[៧២០] ន កុសលំ ន សវិតក្កសវិទារំ ធម្មំ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៩១៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកៈ

កុសលត្ថិកសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកៈ

[៩១៥] ធម៌ ជាអកុសល ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនសៅហ្មងនិងគួរ
ដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ អកុសល
ទាំងឡាយ មានវារៈ ៣ ។

[៩១៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនសៅហ្មងនិង
គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៩១៨] ធម៌ ជាកុសលដែលមិនសៅហ្មងនិងមិនគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនសៅហ្មង
និងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩១៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនវិគ្គត្ថិក

កុសលត្ថិកវិគ្គត្ថិកៈ

[៩២០] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

បដិច្ច អកុសលោ អវិតក្កអវិចារោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២១] ហេតុយា នវ ។

[៧២២] ន កុសលំ ន អវិតក្កវិចារមត្តំ ឆម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ អវិតក្កវិចារមត្តោ ឆម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៣] ហេតុយា នវ ។

[៧២៤] ន កុសលំ ន អវិតក្កអវិចារំ ឆម្មំ
បដិច្ច អព្យាកតោ អវិតក្កអវិចារោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧២៥] ហេតុយា ធ្វានស ។

នកុសលត្ថិកនីតិកំ

កុសលត្ថិកនីតិកំ

[៧២៦] ន កុសលំ ន បីតិសហគតំ ឆម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ បីតិសហគតោ ឆម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៧២៧] ហេតុយា នវ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកប
ដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩២២] ធម៌ ជាអកុសល មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹម
តែវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩២៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានវិតក្កៈនិងមិនមានវិចារៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានវិតក្កៈនិងមិន
មានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩២៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១២ ។

នក្កសលត្ថិកនប្តីត្ថិកៈ

កុសលត្ថិកប្តីត្ថិកៈ

[៩២៦] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយប័តិ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយប័តិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩២៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧២៨] ន កុសលំ ន សុខសហគតំ ធម្មំ បដិច្ច
អកុសលោ សុខសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៧២៩] ហេតុយា នវ ។

[៧៣០] ន កុសលំ ន ឧបេក្ខាសហគតំ ធម្មំ
បដិច្ច អកុសលោ ឧបេក្ខាសហគតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣១] ហេតុយា នវ ។

ន កុសលត្ថិកនិស្សន្ទត្ថិកោ

កុសលត្ថិកនិស្សន្ទត្ថិកំ

[៧៣២] ន កុសលំ ន និស្សនេន បហាតត្ថំ ធម្មំ
បច្ចយា អកុសលោ និស្សនេន បហាតត្ថោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៣] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៣៤] ន កុសលំ ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ
បច្ចយា អកុសលោ ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៣៥] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បជ្ឈាន

[៩២៨] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយសុខ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[៩៣០] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៣១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

នកុសលត្ថិកនិទស្សនត្ថិកៈ

កុសលត្ថិកនិទស្សនត្ថិកៈ

[៩៣២] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៣៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៣៤] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយការវិនា ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៣៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៧៣៦] ន កុសលំ ន នេវ ន ស្សនេន ន ភាវនាយ
បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នេវ ន ស្សនេន ន
ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៧] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកនិទស្សនេនបហាតត្ថហេតុកត្ថិកេ

កុសលត្ថិកនិទស្សនេនបហាតត្ថហេតុកត្ថិកំ

[៧៣៨] ន កុសលំ ន ន ស្សនេន បហាតត្ថហេ-
តុកំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ន ស្សនេន បហាតត្ថ-
ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៣៩] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤០] ន កុសលំ ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេ-
តុកំ ធម្មំ បដិច្ច អកុសលោ ភាវនាយ បហាតត្ថ-
ហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៤១] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤២] ន កុសលំ ន នេវ ន ស្សនេន ន ភាវនាយ-
បហាតត្ថហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នេវ ន ស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៩៣៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិន
មែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែន
ជាមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៣៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នកុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុក្តិកៈ

កុសលត្តិកទស្សនេនបហាតព្វហេតុក្តិកៈ

[៩៣៨] ធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៣៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៤០] ធម៌ ជាអកុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះ
ដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៤១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៤២] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈ មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៤៣] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកនិអាបយគាមិទ្ធិកេ

កុសលត្ថិកនិអាបយគាមិទ្ធិកំ

[៧៤៤] ន កុសលំ ន អាធយតាមី ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ អាធយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៥] ហេតុយា ន ។

[៧៤៦] ន កុសលំ ន អបធយតាមី ធម្មំ
បច្ចយា កុសលោ អបធយតាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៧] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៤៨] ន កុសលំ ន នេវាធយតាមីនាបធយ-
តាមី ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នេវាធយតាមីនាបធយ-
តាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៤៩] ហេតុយា បញ្ច ។

បច្ច យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៩៤៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នកុសលត្ថិកនិរាបយ គាមិវត្ថិកៈ

កុសលត្ថិកនិរាបយ គាមិវត្ថិកៈ

[៩៤៤] ធម៌ ជាកុសល ដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៤៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[៩៤៦] ធម៌ ជាកុសល មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុង
ឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៤៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង
ទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទាំងមិនមែន
ជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៤៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នកុសលត្ថិកនិសេក្ខត្ថិកេ

កុសលត្ថិកនិសេក្ខត្ថិកំ

[៩៥០] ន កុសលំ ន សេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ សេត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៥១] ហេតុយា ធ ។

[៩៥២] ន កុសលំ ន អសេត្តំ ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ អសេត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៥៣] ហេតុយា តីណំ ។

[៩៥៤] ន កុសលំ ន នេវសេត្តាធាសេត្តំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ នេវសេត្តាធាសេត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៥៥] ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្ថិកបរិត្តត្ថិកេ

កុសលត្ថិកបរិត្តត្ថិកំ

[៩៥៦] ន កុសលំ ន បរិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៥៧] ហេតុយា បញ្ច ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័ន្តយានុលោមប្បដ្ឋាន

នកុសលតិកនសេក្ខតិកៈ

កុសលតិកនសេក្ខតិកៈ

[៩៥០] ធម៌ ជាកុសល ជាសេក្ខៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែន
ជាកុសល មិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[៩៥២] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាសេក្ខៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៥៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាសេក្ខៈ ទាំងមិនមែនជា
សេក្ខៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមែនជា
សេក្ខៈ ទាំងមិនមែនជាសេក្ខៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

នកុសលតិកនបរិត្តតិកៈ

កុសលតិកនបរិត្តតិកៈ

[៩៥៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានសភាពតូចធ្លាវ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានសភាពតូចធ្លាវ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[៧៥៨] ន កុសលំ ន មហាគ្គតំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ មហាគ្គតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៥៩] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៦០] ន កុសលំ ន អប្បមាណំ ធម្មំ បដិច្ច
កុសលោ អប្បមាលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៧៦១] ហេតុយា ធន ។ ឥ

នកុសលត្ថិកបរិច្ឆារម្មណត្ថិកេ

កុសលត្ថិកបរិច្ឆារម្មណត្ថិកំ

[៧៦២] ន កុសលំ ន បរិច្ឆារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ បរិច្ឆារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[៧៦៣] ហេតុយា ភីណិ ។

[៧៦៤] ន កុសលំ ន មហាគ្គតារម្មណំ ធម្មំ
បដិច្ច កុសលោ មហាគ្គតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៦៥] ហេតុយា ធន ។

បច្ច័យនុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[៩៥៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដល់នូវសភាពដ៏ធំ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនដល់នូវសភាពដ៏ធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៥៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៦០] ធម៌ ជាកុសល ប្រមាណមិនបាន អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាប្រមាណមិនបាន ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៦១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលតិកនបរិត្តារមណតិកៈ

កុសលតិកបរិត្តារមណតិកៈ

[៩៦២] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្នាក់តូចឆ្មារ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្នាក់តូចឆ្មារ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៦៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៦៤] ធម៌ ជាកុសល មានការម្ស្នាក់ដល់នូវសភាពដ៏ធំ ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្នាក់ដល់នូវសភាព
ដ៏ធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៦៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បព្វន្តិយានុលោមប្បវត្តានំ

[៩៦៦] ន កុសលំ ន អប្បមាណាវម្ពណំ ធម្មំ
បច្ចយា កុសលោ អប្បមាណាវម្ពណោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៦៧] ហេតុយា ធម៌ ។

នកុសលតិកនហីនតិកេ

កុសលតិកហីនតិកំ

[៩៦៨] ន កុសលំ ន ហីនំ ធម្មំ បច្ចយា
អកុសលោ ហីនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៦៩] ហេតុយា តីណំ ។

[៩៧០] ន កុសលំ ន មជ្ឈិមំ ធម្មំ បច្ចយា
អព្យាកតោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៧១] ហេតុយា ធម៌ ។

[៩៧២] ន កុសលំ ន បណីតំ ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ បណីតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៩៧៣] ហេតុយា ធម៌ ។

នកុសលតិកនមិប្បត្តតិកេ

កុសលតិកមិប្បត្តតិកំ

[៩៧៤] ន កុសលំ ន មិប្បត្តនិយតំ ធម្មំ បច្ចយា

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៩៦៦] ធម៌ ជាកុសល មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិន
បាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៦៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនហីនត្ថិកៈ

កុសលត្ថិកហីនត្ថិកៈ

[៩៦៨] ធម៌ ជាអកុសល ដ៏ថោកទាប ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៦៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៧០] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាកណ្តាល អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាកណ្តាល ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៧១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[៩៧២] ធម៌ ជាកុសលដ៏ឧត្តម ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជា
កុសល មិនមែនឧត្តម ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលត្ថិកនមិប្បត្តតិកៈ

កុសលត្ថិកមិប្បត្តតិកៈ

[៩៧៤] ធម៌ ជាអកុសល មានសភាពខុសនឹងឡើង អាស្រ័យ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

អកុសលោ មិច្ឆត្ថនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បដ្ឋយា ។

(៧៧៥) ហេតុយា តីណិ ។

(៧៧៦) ន កុសលំ ន សម្មត្ថនិយតំ ធម្មំ
បដ្ឋយា កុសលោ សម្មត្ថនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៧៧៧) ហេតុយា តីណិ ។

(៧៧៨) ន កុសលំ ន អនិយតំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ អនិយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(៧៧៩) ហេតុយា បញ្ច ។

នកុសលត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកោ

កុសលត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកំ

(៧៨០) ន កុសលំ ន មគ្គារម្មណំ ធម្មំ បដ្ឋយា
កុសលោ មគ្គារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

(៧៨១) ហេតុយា ធ ។

បច្ចនីយានុលោមត្តិកប្បដ្ឋាន

នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៧៦] ធម៌ ជាកុសល មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានសភាពត្រូវនឹងទៀង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៧៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បដ្ឋយ ។

[៩៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

នកុសលតិកនមគ្គាវម្មណតិកៈ

កុសលតិកមគ្គាវម្មណតិកៈ

[៩៨០] ធម៌ ជាកុសល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តានំ

[៧៨២] ន កុសលំ ន មគ្គហេតុកំ ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ មគ្គហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៧៨៣] ហេតុយា ធម ។

[៧៨៤] ន កុសលំ ន មគ្គាធិបតី ធម្មំ បច្ចយា
កុសលោ មគ្គាធិបតី ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[៧៨៥] ហេតុយា ធម ។

នកុសលត្ថិកឧប្បន្នតិកេ

កុសលត្ថិកឧប្បន្នតិកំ

[៧៨៦] ន កុសលោ ន ឧប្បន្នោ ធម្មោ កុស-
លស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ច-
យោ ។

[៧៨៧] អារម្មណោ អដ្ឋាស ។

[៧៨៨] ន កុសលោ ន បច្ចប្បន្នោ ធម្មោ កុស-
លស្ស បច្ចប្បន្នស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[៧៨៩] អារម្មណោ អដ្ឋាស ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុជ្ជយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៩៨២] ធម៌ ជាកុសល មានមគ្គជាហេតុ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បជ្ជយ ។

[៩៨៣] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៦ ។

[៩៨៤] ធម៌ ជាកុសល មានមគ្គជាអធិបតី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមគ្គជាអធិបតី ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បជ្ជយ ។

[៩៨៥] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៦ ។

នកុសលតិកាឧប្បន្នតិកាៈ

កុសលតិកាឧប្បន្នតិកាៈ

[៩៨៦] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនទាន់កើតឡើង ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការម្សណប្បជ្ជយ ។

[៩៨៧] ក្នុងការម្សណប្បជ្ជយ មានវារៈ ១៨ ។

[៩៨៨] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ
នៃធម៌ ជាកុសល ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយការម្សណប្បជ្ជយ ។

[៩៨៩] ក្នុងការម្សណប្បជ្ជយ មានវារៈ ១៨ ។

បច្ចុន័យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ
 នកុសលត្ថិកអតីតារម្មណត្ថិកេ
 កុសលត្ថិកអតីតារម្មណត្ថិកំ

[៧៧០] ន កុសលំ ន អតីតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អតីតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។

[៧៧១] ហេតុយា តីណិ ។

[៧៧២] ន កុសលំ ន អនាគតារម្មណំ ធម្មំ បច្ចុ-
 យា កុសលោ អនាគតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៣] ហេតុយា នវ ។

[៧៧៤] ន កុសលំ ន បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ធម្មំ
 បដិច្ច អព្យាកតោ បច្ចុប្បន្នារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[៧៧៥] ហេតុយា តីណិ ។

នកុសលត្ថិកអជ្ឈិតារម្មណត្ថិកេ
 កុសលត្ថិកអជ្ឈិតារម្មណត្ថិកំ

[៧៧៦] ន កុសលំ ន អជ្ឈិតារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ អជ្ឈិតារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន
 នកុសលត្ថិកនអតីតារម្មណត្ថិកៈ
 កុសលត្ថិកអតីតារម្មណត្ថិកៈ

[៩៩០] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្នាក់ជាអតីត អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្នាក់ជាអតីត ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[៩៩២] ធម៌ ជាកុសល មានការម្ស្នាក់ជាអនាគត អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្នាក់ជាអនាគត ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៩ ។

[៩៩៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[៩៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នកុសលត្ថិកនអជ្ឈិតារម្មណត្ថិកៈ
 កុសលត្ថិកអជ្ឈិតារម្មណត្ថិកៈ

[៩៩៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានការម្ស្នាក់ជាខាងក្នុង អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស្នាក់ជាខាងក្នុង ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុទ្ទេយ្យានុលោមប្បដ្ឋានំ

[៩៩៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[៩៩៨] ន កុសលំ ន ពហិទ្ធករម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
អព្យាកតោ ពហិទ្ធករម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[៩៩៩] ហេតុយា ភីណិ ។

នកុសលត្ថិកនសនិទស្សនត្ថិកេ

កុសលត្ថិកនសនិទស្សនត្ថិកំ

[១០០០] ន កុសលំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ
ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន កុស-
សលំ ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យា-
កតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន អព្យាកតំ ន សនិទស្ស-
នសប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សនិទស្សន-
សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[៩៩៧] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[៩៩៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានអារម្មណ៍ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានអារម្មណ៍ជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[៩៩៩] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នកុសលត្តិកនិទស្សន្តិកៈ

កុសលត្តិកនិទស្សន្តិកៈ

[១០០០] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

ន កុសលំ ន សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ន អព្យាកតំ
 ន សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ ស-
 និទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ច-
 យា ឯកំ ។ ន កុសលំ ន សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច
 ន អព្យាកតំ ន សនិទស្សនសប្បដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
 អព្យាកតោ សនិទស្សនសប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន កុសលំ ន សនិទស្ស-
 នសប្បដិយញ្ច ន កុសលំ ន សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ សនិទស្សនសប្ប-
 ដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១០០១] ហេតុយា ន ។

[១០០២] ន កុសលំ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
 ធម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិទស្សនសប្បដិយោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយ ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ ប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិន មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជា អព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ប្រកប ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវ ធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ ការប៉ះពាល់ផង មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ១ ។

[១០០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០០២] ធម៌ មិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនជាមិន មានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បវត្តានំ

[១០០៣] ហេតុយា ន ។

[១០០៤] ន កុសលំ ន អនិទស្សនអប្បដិយំ
នម្មំ បដិច្ច អព្យាកតោ អនិទស្សនអប្បដិយោ^(១)
នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០០៥] ហេតុយា តីណិ ។

នវេទនាត្ថិកកុសលត្ថិកេ

វេទនាត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០០៦] ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន កុ-
សលំ នម្មំ បច្ចយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ន សុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន កុសលំ នម្មំ បច្ចយា អនុត្ត-
មសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ កុសលោ នម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ-
សម្បយុត្តំ ន កុសលំ នម្មំ បច្ចយា សុខាយ វេទនា-
យ សម្បយុត្តោ កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ ន ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន កុសលំ
នម្មំ បច្ចយា អនុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
កុសលោ នម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ទ្វេ ។

១ ម. អនិវស្សនសប្បដិយោ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១០០៣] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០០៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាអព្យាក្រឹត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាមិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០០៥] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និវេទនាត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

វិវេទនាត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១០០៦] ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើត ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនា មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិន មែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មាន វារៈ ២ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ពឹងផ្អែក នឹង ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ជាកុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខ មិនមែនជាសុខ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនប្រកប ដោយទុក្ខវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បច្ចនីយានុលោមន្តិកប្បដ្ឋានំ

ន អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ក្យសលំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 ក្យសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន អនុក្ខម-
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន ក្យសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ក្យសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ទ្វេ ។ ចត្តារិ កណ៌តកេន
 ទ្វេ ទ្វេ បញ្ញា កាតញ្ច ។

[១០០៧] ហេតុយា ចុទ្ធស ។

[១០០៨] ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន អ-
 ក្យសលំ ធម្មំ បច្ចយា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
 អក្យសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន សុ-
 ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តំ ន អក្យសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 ឧក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ អក្យសលោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០០៩] ហេតុយា ឯកវិស ។

[១០១០] ន សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ន-
 អព្យាកតោ ធម្មោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តស្ស
 អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១០១១] អារម្មណោ ចុទ្ធស ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយវេទនា មិនមែនជា
ទុក្ខ មិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជា
ភុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភុសល
មិនមែនប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ បញ្ញា ពីរ ។ បណ្ឌិត អ្នក
រាប់ គប្បីធ្វើឲ្យជា ២ ។

[១០០៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៤ ។

[១០០៨] ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយសុខវេទនា ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[១០១០] ធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយសុខ-
វេទនា ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយសុខវេទនា ដោយ
ការមូលប្បដ្ឋយ ។

[១០១១] ក្នុងការមូលប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១៤ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នវិបាកត្ថិកកុសលត្ថិកេ

វិបាកត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០១២] នវិបាកំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
វិបាកធម្មធម្មោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០១៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១០១៤] នវិបាកំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
វិបាកធម្មធម្មោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០១៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១០១៦] នវិបាកំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវ-
វិបាកនវិបាកធម្មធម្មោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០១៧] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

នវិបាកត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

វិបាកត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១០១២] ធម៌ ជាភុសល មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាភុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០១៤] ធម៌ ជាអភុសល មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាអភុសល ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០១៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាវិបាកពឹងមិនមានវិបាក-
ធម៌ជាប្រក្រតី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនជាអព្យា-
ក្រឹត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០១៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នឧបាទិស្សបាទានិយត្តិកកុសលត្តិកេ

ឧបាទិស្សបាទានិយត្តិកកុសលត្តិកំ

[១០១៨] ន អនុចាទិន្ទចាទានិយំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា អនុចាទិន្ទចាទានិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០១៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១០២០] ន អនុចាទិន្ទចាទានិយំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា អនុចាទិន្ទចាទានិយោ អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២១] ហេតុយា តីណិ ។

[១០២២] ន ឧចាទិន្ទចាទានិយំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
បដិច្ច អនុចាទិន្ទចាទានិយោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

ឧបាទិស្សបាទានិយត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

ឧបាទិស្សបាទានិយត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១០១៨] ធម៌ ជាភុសល មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា
ជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០១៩] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១០២០] ធម៌ ជាអភុសល មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាអភុសល មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០២១] កងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១០២២] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមមិនកាន់យក តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមកាន់យក នឹងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០២៣] ហេតុយា បញ្ច ។

នសង្ក្ខិលីដ្ឋសង្ក្ខិលេសិកត្ថិកនកុសលត្ថិកេ

សង្ក្ខិលីដ្ឋសង្ក្ខិលេសិកត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០២៤] នសង្ក្ខិលីដ្ឋសង្ក្ខិលេសិកំ នកុសលំ
 ធម្មំ បច្ចយា អសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកោ កុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២៥] ហេតុយា ឆ ។

[១០២៦] នសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកំ នអកុសលំ
 ធម្មំ បច្ចយា សង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកោ អកុសលោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២៧] ហេតុយា តីណំ ។

[១០២៨] នសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកំ នអព្យាកតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អសង្កិលីដ្ឋសង្កិលេសិកោ អព្យាកតោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០២៩] ហេតុយា ឆ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១០២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សង្ខារិយសង្ខារិយសិកតិកានុសលតិកៈ

សង្ខារិយសង្ខារិយសិកតិកានុសលតិកៈ

[១០២៤] ធម៌ ជាភូមិ ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភូមិ ដែលមិនមែនសៅហ្មង
នឹងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០២៦] ធម៌ ជាអភូមិ ដែលសៅហ្មងទាំងគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអភូមិ ដែលមិនមែនសៅហ្មង
នឹងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

[១០២៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដែលមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត ដែលមិនមែនសៅ-
ហ្មងនឹងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ
 នវីតក្កត្ថិកនកុសលត្ថិកេ
 វីតក្កត្ថិកនកុសលត្ថិកំ

[១០៣០] ន សវិតក្កសវីចារំ ន កុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៣១] ហេតុយា បណ្ណាស ។

[១០៣២] ន សវិតក្កសវីចារំ ន អកុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា សវិតក្កសវីចារោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៣៣] ហេតុយា នវំ ។

[១០៣៤] ន សវិតក្កសវីចារំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ
 បដិច្ច អវិតក្កអវីចារោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៣៥] ហេតុយា សត្ត ។

នបីតិក្កិកនកុសលត្ថិកេ
 បីតិក្កិកនកុសលត្ថិកំ

[១០៣៦] ន បីតិសហគតំ ន កុសលំ ធម្មំ
 បច្ចយា បីតិសហគតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

នីតិកុត្តិកកុសលត្ថិកៈ

វិចិត្តកុត្តិកកុសលត្ថិកៈ

[១០៣០] ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយ
វិចារៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ
និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ១៥ ។

[១០៣២] ធម៌ ជាអភុសល ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយ
វិចារៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអភុសល មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ
និងប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៩ ។

[១០៣៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមានវិតក្កៈនិងមិនមានវិចារៈ
ពាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈនិង
ប្រកបដោយវិចារៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

[១០៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋ័យ មានវារៈ ៧ ។

នីតិកុត្តិកកុសលត្ថិកៈ

បីតិកុត្តិកកុសលត្ថិកៈ

[១០៣៦] ធម៌ ជាភុសល ប្រកបដោយបីតិ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាភុសល មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋ័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៣៧] ហេតុយា អដ្ឋវីស ។

[១០៣៨] ន បីតិស ហាតតំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា បីតិស ហាតតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៣៩] ហេតុយា អដ្ឋវីស ។

និទស្សនតិកកុសលតិកេ

ទស្សនតិកកុសលតិកំ

[១០៤០] ន នស្សនេន បហាតតំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ កុស-
លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៤១] ហេតុយា តីណី ។

[១០៤២] ន នស្សនេន បហាតតំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចយា នស្សនេន បហាតត្វោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៤៣] ហេតុយា ន ។

[១០៤៤] ន នស្សនេន បហាតតំ ន អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច នេវ នស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្វោ
អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១០៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៨ ។

[១០៣៨] ធម៌ ជាអកុសល ប្រកបដោយបីតិ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយបីតិ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៣៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២៨ ។

និស្សន្ទតិកកុសលតិកៈ

ទិស្សន្ទតិកកុសលតិកៈ

[១០៤០] ធម៌ ជាអកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល ដែល
មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៤២] ធម៌ ជាអកុសល ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០៤៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
មិនមែនត្រូវលះដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត
ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១០៤៥] ហេតុយា ន ។

នទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកកុសលត្ថិកេ

ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៤៦] នទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ន កុ-
សលំ ធម្មំ បច្ចយា នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហា-
តព្វហេតុកោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១០៤៧] ហេតុយា តីណំ ។

[១០៤៨] នទស្សនេន បហាតព្វហេតុកំ ន អ-
កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា នទស្សនេន បហាតព្វហេតុកោ
អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៤៩] ហេតុយា ន ។

[១០៥០] ននេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វ-
ហេតុកំ អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច នេវទស្សនេន ន ភា-
វនាយ បហាតព្វហេតុកោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៥១] ហេតុយា ន ។

បច្ច័យនុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១០៤៥] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

និទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

ទិស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១០៤៦] ធម៌ ជាភុសល មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជា
ភុសល មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៧] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៤៨] ធម៌ ជាអភុសល មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអភុសល មិនមែនមានហេតុ
ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៤៩] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០៥០] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះ
ដោយទស្សនៈមិនមែនត្រូវលះដោយភាវនា អាស្រ័យ នូវធម៌ ជា
អព្យាក្រឹត មិនមែនមានហេតុដែលមិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិនមែន
ត្រូវលះដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៥១] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុន័យានុលោមប្បដ្ឋានំ
 នអាបយគាមិភិក្កកុសលតិកេ
 អាបយគាមិភិក្កកុសលតិកំ

[១០៥២] ន អាចយតាមី ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុ-
 យា អាចយតាមី កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។

[១០៥៣] ហេតុយា ធ ។

[១០៥៤] ន អាចយតាមី ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចុ-
 យា អាចយតាមី អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បដ្ឋយា ។

[១០៥៥] ហេតុយា នីណិ ។

[១០៥៦] ន អាចយតាមី ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
 នេវាចយតាមីនាបចយតាមី អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៥៧] ហេតុយា បញ្ច ។

នសេក្ខតិកកុសលតិកេ
 សេក្ខតិកកុសលតិកំ

[១០៥៨] ន សេក្ខំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
 សេក្ខោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋិយានុលោមប្បដ្ឋាន
និកាយគាមិភិក្ខុកុសលភិក្ខុៈ

និកាយគាមិភិក្ខុកុសលភិក្ខុៈ

[១០៥២] ធម៌ ជាកុសល ដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៦ ។

[១០៥៤] ធម៌ ជាអកុសល ដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ពឹង
ផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១០៥៦] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង
មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
អព្យាក្រឹត មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១០៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

និកាយគាមិភិក្ខុកុសលភិក្ខុៈ

និកាយគាមិភិក្ខុកុសលភិក្ខុៈ

[១០៥៨] ធម៌ ជាកុសល ជាសេត្ថៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនជាសេត្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១០៥៩] ហេតុយា ឆ ។

[១០៦០] នសេត្តំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
នេវសេក្ខានាសេក្ខោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៦១] ហេតុយា តីណិ ។

[១០៦២] នសេត្តំ នអព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
នេវសេក្ខានាសេក្ខោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៦៣] ហេតុយា បញ្ច ។

នបរិច្ឆិតិកកុសលតិកេ

បរិច្ឆិតិកកុសលតិកំ

[១០៦៤] នមហាគ្គតំ នកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
មហាគ្គតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១០៦៥] ហេតុយា នវ ។

[១០៦៦] នមហាគ្គតំ នអកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
បរិក្ខោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១០៥៧] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០៦០] ធម៌ ជាអកុសល មិនមែនជាសក្ខីទាំងមិនមែនជា
អសក្ខី ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាសក្ខី
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុបូកៗ ។

[១០៦១] កងរហត្ថប្បវចន្ត មានវាវៈ ញ ។

(១០៦២) ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាសេក្ខៈទាំងមិនមែនជា
អសេក្ខៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនជាសេក្ខៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បថ្នយ ។

[១០៦៣] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានស្តីពីការងារស្រាវជ្រាវ៖

ប្រតិបត្តិការស្ថាប័ន:

[១០៦៤] ធម៌ ជាតុសល ដល់នូវសភាពធំ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាតុសល មិនមែនដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុបុព្វយ ។

[୧୦୯] କିଶିଂହାଚଳପୁରୀ ଖଣ୍ଡମଂ: ୯ ୨

(១០៦៦) ធម៌ ជាអកុសល ដែលតូចតាច ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាអកុសល មិនមែនដល់នូវសភាពធំ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បវត្តយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៦៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១០៦៨] ន បរិត្តំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
បរិត្តោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៦៩] ហេតុយា ឆ ។

នបរិត្តាវមណត្ថិកនកុសលត្ថិកេ

បរិត្តាវមណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧០] ន បរិត្តាវមណំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុ-
យា បរិត្តាវមណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

[១០៧១] ហេតុយា ឯកវីស ។

[១០៧២] ន បរិត្តាវមណំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា បរិត្តាវមណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៧៣] ហេតុយា ចុទ្ទស ។

នហីនត្ថិកនកុសលត្ថិកេ

ហីនត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧៤] ន ហីនំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា
មជ្ឈិមោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១០៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៦៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដែលតូចឆ្មារ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនតូចឆ្មារ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នបរិច្ឆារម្មណតិកកុសលតិកៈ

បរិច្ឆារម្មណតិកកុសលតិកៈ

[១០៧០] ធម៌ ជាកុសល មានការម្ស័តតូចឆ្មារ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស័តតូចឆ្មារ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១០៧២] ធម៌ ជាកុសល មានការម្ស័តតូចឆ្មារ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានការម្ស័តតូចឆ្មារ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១៤ ។

នបរិច្ឆារម្មណតិកកុសលតិកៈ

បរិច្ឆារម្មណតិកកុសលតិកៈ

[១០៧៤] ធម៌ ជាកុសល ជាកណ្តាល ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាកុសល មិនមែនថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១០៧៥] ហេតុយា ឆ ។

[១០៧៦] ន ហីនំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
ហីនោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១០៧៨] ន ហីនំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
មជ្ឈិមោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៧៩] ហេតុយា ឆ ។

នមិប្បត្តតិកកុសលត្ថិកោ

មិប្បត្តតិកកុសលត្ថិកំ

[១០៨០] ន មិច្ឆត្តនិយតំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ច-
យា សម្មត្តនិយតោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨១] ហេតុយា ឆ ។

[១០៨២] ន មិច្ឆត្តនិយតំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយា មិច្ឆត្តនិយតោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨៣] ហេតុយា ឆ ។

បច្ចុប្បន្នយានុលោមត្ថិកប្បជ្ឈាន

[១០៧៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០៧៦] ធម៌ ជាអកុសល ដ៏ថោកទាប ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាអកុសល មិនមែនថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៧៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១០៧៨] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ជាគណ្ណាល អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនថោកទាប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[១០៧៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នមិប្បត្តិកកុសលតិកៈ

មិប្បត្តិកកុសលតិកៈ

[១០៨០] ធម៌ ជាអកុសល មានសភាពត្រូវនឹងទៀង ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០៨២] ធម៌ ជាអកុសល មានសភាពខុសនឹងទៀង ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៨៤] ន មិច្ឆត្តនិយតំ ន អព្យាកតំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិយតោ អព្យាកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨៥] ហេតុយា ន ។

នមគ្គារម្មណតិកកុសលតិកេ

មគ្គារម្មណតិកកុសលតិកំ

[១០៨៦] ន មគ្គារម្មណំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ច-
យា មគ្គារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បដ្ឋយា ។

[១០៨៧] ហេតុយា បញ្ចត្តិស ។

ន អកុសលំ ន អព្យាកតំ នត្ថំ ។

នឧប្បន្នតិកកុសលតិកេ

ឧប្បន្នតិកកុសលតិកំ

[១០៨៨] ន ឧប្បន្នោ ន កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បន្នស្ស កុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

[១០៨៩] អារម្មណោ សត្ត^(១) ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១០៨៤] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនមានសភាពខុសនឹងទៀង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

នម៌គ្គារមណតិកកុសលតិកៈ

មគ្គារមណតិកកុសលតិកៈ

[១០៨៦] ធម៌ ជាកុសល មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៨៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣៥ ។

មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមានទេ ។

នឧប្បន្នតិកកុសលតិកៈ

ឧប្បន្នតិកកុសលតិកៈ

[១០៨៨] ធម៌ មិនមែនជាកុសល មិនមែនកើតឡើងហើយ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ដោយអារម្ម-
ណប្បច្ច័យ ។

[១០៨៩] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

បញ្ជីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១០៧០] ន ឧប្បន្នោ ន អកុសលោ ធម្មោ
ឧប្បន្នស្ស អកុសលស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ច-
យេន បច្ចយោ ។

[១០៧១] អារម្មណោ^(១) ធ ។

[១០៧២] ន ឧប្បន្នោ ន អព្យាកតោ ធម្មោ
ឧប្បន្នស្ស អព្យាកតស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

[១០៧៣] អារម្មណោ សត្ត ។

អតីតត្ថិតំ ឧប្បន្នត្ថិតសទិសំ ។

អតីតារម្មណា^១ត្ថិកកុសលត្ថិកំ

អតីតារម្មណា^១ត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៧៤] ន អតីតារម្មណំ ន កុសលំ ធម្មំ
បច្ចយោ អតីតារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នត្ថិ-
កោតុប្បច្ចយា ។

[១០៧៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

[១០៧៦] ន អតីតារម្មណំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចយោ អតីតារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បន្នត្ថិ-
កោតុប្បច្ចយា ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១០៩០] ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនកើតឡើងហើយ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ដោយ
ការមូណប្បច្ច័យ ។

[១០៩១] ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១០៩២] ធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនកើតឡើងហើយ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ដែលកើតឡើងហើយ ដោយការមូ-
ណប្បច្ច័យ ។

[១០៩៣] ក្នុងការមូណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៧ ។

អតីតត្ថិកៈ ប្រហែលគ្នានឹងឧប្បន្តត្ថិកៈដែរ ។

នអតីតារមូណាត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

អតីតារមូណាត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១០៩៤] ធម៌ ជាអកុសល មានការមូណ៍ជាអតីត ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានការមូណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១០៩៦] ធម៌ ជាអកុសល មានការមូណ៍ជាអតីត ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានការមូណ៍ជាអតីត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១០៩៧] ហេតុយា ឯកវស ។

នអដ្ឋត្ថិកកុសលត្ថិកេ

អដ្ឋត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១០៩៨] ន អដ្ឋត្ថំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 ពហំន្វា កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 ន ពហំន្វា ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចយា អដ្ឋត្ថោ កុស-
 លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១០៩៩] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១១០០] ន អដ្ឋត្ថំ ន អកុសលំ ធម្មំ បច្ចយា
 ពហំន្វា អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១០១] ហេតុយា ទ្វេ ។

នអដ្ឋត្ថារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកេ

អដ្ឋត្ថារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១១០២] ន អដ្ឋត្ថារម្មណំ ន កុសលំ ធម្មំ បច្ច-
 យា អដ្ឋត្ថារម្មណោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១០៣] ហេតុយា ធ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុនីយានុលោមប្បវត្តន

[១០៩៧] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

និរុទ្ធិត្តិកកុសលត្តិកៈ

អនិរុទ្ធិត្តិកកុសលត្តិកៈ

[១០៩៨] ធម៌ ជាតុសល ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាតុសល មិនមែនខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ ជាតុសល ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាតុសល មិនមែន
ខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១០៩៩] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១១០០] ធម៌ ជាអតុសល ខាងក្រៅ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិន
មែនជាអតុសល មិនមែនខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១០១] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

និរុទ្ធិត្តិកមណ្ឌត្តិកកុសលត្តិកៈ

អនិរុទ្ធិត្តិកមណ្ឌត្តិកកុសលត្តិកៈ

[១១០២] ធម៌ ជាតុសល មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាតុសល មិនមែនមានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១០៣] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

បច្ចុជ្ជយានុស្សន្ទិកប្បដ្ឋានំ

[១១០៤] ន អដ្ឋត្ថារម្មណំ ន អកុសលំ ធម្មំ
បច្ចុយា អដ្ឋត្ថារម្មណោ អកុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១០៥] ហេតុយា ន ។

នសនិទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកំ

[១១០៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កុសលំ
ធម្មំ បច្ចុយា អនិទស្សនអប្បដិយោ កុសលោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អនិទស្សនសប្បដិយំ
ន កុសលំ ធម្មំ បច្ចុយា អនិទស្សនអប្បដិយោ
កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន-
សនិទស្សនសប្បដិយំ ន កុសលញ្ច ន អនិទស្សន-
សប្បដិយំ ន កុសលញ្ច ធម្មំ បច្ចុយា អនិទស្ស-
នអប្បដិយោ កុសលោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១១០៧] ហេតុយា តីណំ ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១១០៤] ធម៌ ជាអកុសល មានការម្ស័ត្រខាងក្នុង ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមានការម្ស័ត្រខាងក្នុង ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១០៥] ភក្ត្រហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៦ ។

សនិទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកកុសលត្ថិកៈ

[១១០៦] ធម៌ ជាអកុសល មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។
ធម៌ ជាអកុសល មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ជាអកុសល មិនមាន
ការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង មិនមែន
ជាអកុសល មិនមែនជាមិនមានការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១០៧] ភក្ត្រហេតុប្បដ្ឋយ មានវរៈ ៧ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១១០៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អកុសលំ
ធម្មំ បច្ចុយា អនិទស្សនសប្បដិយោ អកុសលោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១០៩] ហេតុយា តីណី ។

[១១១០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អព្យាកតំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អព្យាកតោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១១១] ហេតុយា សត្ត ។

ន អនិទស្សនសប្បដិយ ន អព្យាកតម្ធរូណានិ

សត្តយេវ^(១) ទុកម្ធរូណានិ សត្តយេវ ។

សត្វំ ឯកវីសតិយេវ ។

សនិទស្សនត្ថិកវេទនាត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកវេទនាត្ថិកំ

[១១១២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សុខាយ-
វេទនាយ សម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិ-
យោ សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១១៣] ហេតុយា តីណី ។

១ ឋ. សត្តមេវ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋានុលោមប្បដ្ឋាន

[១១០៨] ធម៌ ជាអកុសល មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាមិនមានការឃើញតែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១០៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១១០] ធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអព្យាក្រឹត មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១១១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

នអនិទស្សនសប្បដ្ឋយនអព្យាកតមូល មានវារៈ ៧ ទុកមូល

មានវារៈ ៧ ដែរ ។ បទទាំងអស់ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនវិទនាត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកវិទនាត្ថិកៈ

[១១១២] ធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខវេទនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចេកវិទ្យាសាស្ត្រកសិកម្ម

(១១១២) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ទុក្ខាយ-
វេទនាយ សម្បយុតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្ប-
ដិយោ ទុក្ខាយវេទនាយសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(១១១៣) ហេតុយា តីណិ ។

(១១១៤) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អទុក្ខម^(១)-
សុខាយ វេទនាយ សម្បយុតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្ស-
នសប្បដិយោ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(១១១៥) ហេតុយា តីណិ ។

សនិទស្សនក្ខន្ធវិបាកក្ខន្ធក

សនិទស្សនក្ខន្ធវិបាកក្ខន្ធកំ

(១១១៦) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន វិចារកំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ វិចារកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

(១១១៧) ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១១១២] ធម៌ ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនមានការឃើញនិង
មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១១៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១១៤] ធម៌ ប្រកបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ
មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រ-
កបដោយវេទនាមិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និសន្សិទ្ធស្សន្តិកវិបាកត្ថិកៈ

សន្សិទ្ធស្សន្តិកវិបាកត្ថិកៈ

[១១១៦] ធម៌ ជាវិបាក មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះ-
ពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាវិបាក មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១២០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ នវិចារកធម្ម-
 ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ វិចារកធម្មធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១២១] ហេតុយា វីណំ ។

[១១២២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ននេវិចារក-
 នវិចារកធម្មធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ នេវ-
 វិចារកនវិចារកធម្មធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១២៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

សសនិទស្សនត្ថិកនឧបាទិស្សបាទានិយត្ថិកេ
 សសនិទស្សនត្ថិកនឧបាទិស្សបាទានិយត្ថិកំ

[១១២៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយោ ន ឧទានិទ្ទ-
 ទានានិយោ ធម្មោ អនិទស្សនអប្បដិយស្ស ឧទានិទ្ទ-
 ទានានិយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចដិយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១១២០] ធម៌ មានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមានការឃើញនិងមិន
មានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១២២] ធម៌ មិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាវិបាកនិងមិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១២៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

សនិទស្សនត្តិកនិទ្ទាទិន្ទបាទានិយត្តិកៈ

សនិទស្សនត្តិកនិទ្ទាទិន្ទបាទានិយត្តិកៈ

[១១២៤] ធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា
ជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មានកម្ម
ប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហា ជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍
ដល់ឧបាទាន មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ដោយការម្ស-
ណប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១១២៥] អារម្មណេ ន ។

[១១២៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ឧទាទិន្ទ-
 ថាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនុ-
 ថាទិន្ទថាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១២៧] ហេតុយា ឯកេវីសេ ។

[១១២៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនុថា-
 ទិន្ទអនុថាទានិយំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ
 អនុថាទិន្ទអនុថាទានិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
 ប្បច្ចយា ។

[១១២៩] ហេតុយា តីណី ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១១២៥] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។

[១១២៦] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
មិនកាន់យកហើយតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកបដោយ
កិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ និងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១២៧] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

[១១២៨] ធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម
មិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនមានការឃើញ
និងមិនមានការប៉ះពាល់ ពាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានកម្មប្រកប
ដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍
ដល់ឧបាទាន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១២៩] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុស្សយានុលោមប្បវត្តានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកនសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកំ

[១១៣០] ន សនិទស្សនសប្បដិឃំ ន សង្កិលិដ្ឋ-
សង្កិលេសិកំ ធម្មំ បច្ចុយា អនិទស្សនអប្បដិឃោ
សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បក្ខយា ។

[១១៣១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៣២] ន សនិទស្សនសប្បដិឃំ ន អសង្កិ-
លិដ្ឋសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្ប-
ដិឃោ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បក្ខយា ។

[១១៣៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

[១១៣៤] ន សនិទស្សនសប្បដិឃំ ន អសង្កិ-
លិដ្ឋអសង្កិលេសិកំ ធម្មំ បច្ចុយា អនិទស្សនអប្ប-
ដិឃោ អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បក្ខយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកនសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកត្ថិកៈ

[១១៣០] ធម៌ ដែលសៅហ្មង និងគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិន
មានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនសៅ-
ហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៣២] ធម៌ ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាមិនសៅហ្មងតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនប្រកប
ដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ ។

[១១៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[១១៣៤] ធម៌ មិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជា
មិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

[១១៣៥] ហេតុយា ភីណិ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនវិត្ថកត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកវិត្ថកត្ថិកំ

[១១៣៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សវិតក្ក-
សវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សវិតក្ក-
សវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[១១៣៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អវិតក្ក-
វិតារមត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អវិតក្ក-
វិតារមត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៣៩] ហេតុយា ភីណិ ។

[១១៤០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អវិតក្ក-
អវិតារំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អវិតក្ក-
អវិតារោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៤១] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

[១១៣៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សនិទស្សនត្ថិកវិតក្កត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកវិតក្កត្ថិកៈ

[១១៣៦] ធម៌ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ មិន
មានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៣៨] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមានការ
ឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមាន
វិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៣៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៤០] ធម៌ មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ ប្រកបដោយ
ការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

សនិទស្សនត្ថិកបិដកំ

សនិទស្សនត្ថិកបិដកំ

[១១៤២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន បីតិសហ-
កតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ បីតិសហ-
កតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៤៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៤៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សុខស-
ហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ សុខស-
ហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៤៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៤៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ឧបេក្ខា-
សហកតំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ ឧបេ-
ក្ខាសហកតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៤៧] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនត្តិកបីតិវិក្កៈ

សនិទស្សនត្តិកបីតិវិក្កៈ

[១១៤២] ធម៌ ប្រកបដោយបីតិ មិនមានការឃើញ ទាំងមិន
មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ មិនមែន
ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៤៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៤៤] ធម៌ ប្រកបដោយសុខ មិនមានការឃើញ ទាំងមិន
មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយសុខ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៤៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៤៦] ធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មិនមានការឃើញទាំងមិន
មានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយឧបេក្ខា មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៤៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនត្ថិកោ

សនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនត្ថិកំ

[១១៤៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នស្សនេ-
ន បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ នស្ស-
នេន បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៤៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៥០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន ភាវនាយ-
បហាតត្ថំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ ភាវ-
នាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៥១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៥២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នេវនស្ស-
នេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សន-
សប្បដិយោ នេវនស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតត្ថោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៥៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនា

សនិទស្សនតិកនិទស្សនតិកៈ

សនិទស្សនតិកនិទស្សនតិកៈ

[១១៤៨] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមានការឃើញ
ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋុយ ។

[១១៤៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋុយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៥០] ធម៌ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា មិនមានការឃើញ
ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយ
ភាវនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋុយ ។

[១១៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋុយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៥២] ធម៌ ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈទាំងមិនត្រូវលះ
ដោយភាវនា ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈទាំងមិនត្រូវលះ
ដោយភាវនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋុយ ។

[១១៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋុយ មានវារៈ ២១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុទ្ទិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកំ

[១១៥៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននិទស្សនេ-
នបហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិ-
យោ^(១) ននិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៥៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៥៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នភាវនាយ-
បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ
ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១១៥៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៥៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននេវនិទស្ស-
នេន នភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សនិ-
ទស្សនសប្បដិយោ នេវនិទស្សនេន នភាវនាយ បហា-
តព្វហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៥៩] ហេតុយា ឯកវីស ។

១ ម. អនិទស្សនសប្បដិយោ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកនិទស្សនេនបហាតព្វហេតុកត្ថិកៈ

[១១៥៤] ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមាន
ការឃើញទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានហេតុ
ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៥៦] ធម៌ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា មិនមាន
ការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមាន
ហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៥៨] ធម៌ មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈមិន
ត្រូវលះដោយការវិនា ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈទាំង
មិនត្រូវលះដោយការវិនា មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនអាបយគាមិត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកអាបយគាមិត្ថិកំ

[១១៦០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអាចយ-
កាមី ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយោ អាចយ-
កាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦១] ហេតុយា តីណំ ។

[១១៦២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអបចយ-
កាមី ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយោ អបចយ-
កាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៣] ហេតុយា តីណំ ។

[១១៦៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ ននេវាចយ-
កាមីនាបចយកាមី ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិ-
យោ នេវាចយកាមីនាបចយកាមី ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

បច្ច័យនុយោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនត្ថិកអាបយ គាមិត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកអាបយ គាមិត្ថិកៈ

[១១៦០] ធម៌ ដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង មិនមានការឃើញ និងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្យាក្នុង ឡើង មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៦២] ធម៌ មិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង មិនមានការ ឃើញទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាមិនដល់នូវ ការសន្យាក្នុងឡើង មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការ ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៦៤] ធម៌ មិនមែនជាដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើងទាំងមិន មែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនដល់នូវការ សន្យាក្នុងឡើងទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្យាក្នុងឡើង មិនមែនប្រ- កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ ចក្ខុនិយានុលោមប្បវត្តានំ

[១១៦៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

និសន្តិទស្សនត្តិកនិសេក្ខត្តិកេ

សន្តិទស្សនត្តិកនិសេក្ខត្តិកំ

[១១៦៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សេត្តំ
ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ សេត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៧] ហេតុយា តីណំ ។

[១១៦៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អសេត្តំ
ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អសេត្តោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៦៩] ហេតុយា តីណំ ។

[១១៧០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន នេវ
សេត្តោនាសេត្តំ ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ
នេវសេត្តោ នាសេត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១១៧១] ហេតុយា ឯកវិស ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១១៦៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

និសន្តិទស្សនត្ថិកនិសេក្ខត្ថិកៈ

សន្តិទស្សនត្ថិកនិសេក្ខត្ថិកៈ

[១១៦៦] ធម៌ ជាសេក្ខៈ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាសេក្ខៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៦៨] ធម៌ ជាអសេក្ខៈ មិនមានការឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាអសេក្ខៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១១៧០] ធម៌ មិនមែនជាសេក្ខៈទាំងមិនមែនជាអសេក្ខៈ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាសេក្ខៈទាំងមិនមែនជាអសេក្ខៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១១៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២១ ។

បច្ចនីយានុលោមតិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកាបរិវត្តតិកោ

សនិទស្សនត្ថិកាបរិវត្តតិកំ

[១១៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន បរិត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ បរិត្តោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៧៣] ហេតុយា ឯកវីស ។

[១១៧៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន មហាគ្គតំ
ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ មហាគ្គតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៧៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៧៦] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អប្បមា-
ណំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនសប្បដិយោ អប្ប-
មាលោក ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១១៧៧] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនត្ថិកបរិវត្តត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកបរិវត្តត្ថិកៈ

[១១៧២] ធម៌ មានសភាពតូចឆ្មារ ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនមានសភាពតូច- ឆ្មារ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៧៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[១១៧៤] ធម៌ ដល់នូវសភាពដ៏ធំ មិនមានការឃើញ ទាំង មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនដល់នូវសភាពដ៏ធំ មិន មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៧៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៧៦] ធម៌ ប្រមាណមិនបាន មិនមានការឃើញទាំងមិន មានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រមាណមិនបាន មិន មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៧៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនបរិចារម្មណត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកបរិចារម្មណត្ថិកំ

[១១៧៨] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នបរិចារម្ម-
ណំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ បរិចារម្ម-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៧៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៨០] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នបហត្ថតា-
រម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ បហត្ថ-
តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៨២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអប្បមា-
ណារម្មណំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ អប្ប-
មាណារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨៣] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុន័យានុលោមប្បដ្ឋាន

នសនិទស្សនត្ថិកបរិច្ឆារម្មណត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកបរិច្ឆារម្មណត្ថិកៈ

[១១៧៨] ធម៌ មានការម្នាក់ក្នុងចន្លោះ មិនមានការឃើញ ទាំង
មិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានការម្នាក់ក្នុងចន្លោះ មិន
មែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៧៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៨០] ធម៌ មានការម្នាក់ដល់នូវសភាពដ៏ធំ មិនមានការ
ឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានការ
ម្នាក់ដល់នូវសភាពដ៏ធំ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៨២] ធម៌ មានការម្នាក់ប្រមាណមិនបាន មិនមានការ
ឃើញ ទាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានការ
ម្នាក់ប្រមាណមិនបាន មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
ការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ចនីយានុលោមត្តិកត្តិកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្តិកហីនត្តិកេ

សនិទស្សនត្តិកហីនត្តិកំ

[១១៨២] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នហីនំ ធម្មំ
បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ ហីនោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៨៤] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នមជ្ឈិមំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ មជ្ឈិមោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨៥] ហេតុយា ឯកវីស ។

[១១៨៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នបណីតំ
ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ បណីតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៨៧] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ច័យនុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនត្ថិកហិសនិទត្ថិកៈ

សនិទស្សនត្ថិកហិសនិទត្ថិកៈ

[១១៨៤] ធម៌ ថោកទាប មិនមានការឃើញទាំងមិនមានការ
ប៉ះពាល់ ភីនិវត្តក នឹងធម៌ មិនមែនថោកទាប មិនមែនប្រកបដោយការ
ឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៨៦] ធម៌ ជាកណ្តាល ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាកណ្តាល មិនមែនប្រ-
កបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

[១១៨៨] ធម៌ ឧត្តម មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់
ភីនិវត្តក នឹងធម៌ មិនមែនឧត្តម មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៨៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនតិកនមិប្បត្តតិកេ

សនិទស្សនតិកមិប្បត្តតិកំ

[១១៧០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន មច្ចត្តនិ-
យតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ មច្ចត្តនិ-
យតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៧១] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៧២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន សម្មត្ត-
និយតំ ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ សម្មត្ត-
និយតោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៧៣] ហេតុយា តីណិ ។

[១១៧៤] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនិយតំ
ធម្មំ បដិច្ច សនិទស្សនសប្បដិយោ អនិយតោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១១៧៥] ហេតុយា ឯកវិស ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

សនិទស្សនតិកមិប្បត្តតិកៈ

សនិទស្សនតិកមិប្បត្តតិកៈ

[១១៩០] ធម៌ មានសភាពខុសនឹងទៀង មិនមានការឃើញ
តាំងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានសភាពខុសនឹង
ទៀង មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៩១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៩២] ធម៌ មានសភាពត្រូវនឹងទៀង មិនមានការឃើញ
និងមិនមានការប៉ះពាល់ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនមានសភាពត្រូវនឹង
ទៀង មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៩៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៩៤] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយការប៉ះ-
ពាល់មិនទៀង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនទៀង ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៩៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២១ ។

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ

សនិទស្សនត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកំ

(១១៩៦) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន មគ្គារម្មណំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ មគ្គារម្មណោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១១៩៧) ហេតុយា តីណិ ។

(១១៩៨) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន មគ្គហេតុកំ
 ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ មគ្គហេតុកោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១១៩៩) ហេតុយា តីណិ ។

(១២០០) ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន មគ្គាធិបតី
 ធម្មំ បច្ចយា អនិទស្សនអប្បដិយោ មគ្គាធិបតិ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១២០១) ហេតុយា តីណិ ។

បច្ច័យានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន

សសិទ្ធស្សនត្ថិកសមគ្គារម្មណត្ថិកៈ

សសិទ្ធស្សនត្ថិកមគ្គារម្មណត្ថិកៈ

[១១៩៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
មគ្គជាអារម្មណ៍ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៩៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១១៩៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
មគ្គជាហេតុ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកប
ដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានមគ្គជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១១៩៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១២០០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
មគ្គជាអធិបតិ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រ-
កបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានមគ្គជាអធិបតិ ទើបកើតឡើងព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុស្សាយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនត្ថិកនឧប្បន្នត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកឧប្បន្នត្ថិកំ

[១២០២] នសនិទស្សនសប្បដិយោ នឧប្បន្ន-
 ធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស ឧប្បន្នស្ស ធម្មស្ស
 អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២០៣] អារម្មណេ ធម៌ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនអតីតត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកអតីតត្ថិកំ

[១២០៤] នសនិទស្សនសប្បដិយោ នបច្ចុ-
 ប្បន្នធម្មោ អនិទស្សនសប្បដិយស្ស បច្ចុប្បន្នស្ស
 ធម្មស្ស អារម្មណប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១២០៥] អារម្មណេ ធម៌ ។

នសនិទស្សនត្ថិកនអតីតារម្មណត្ថិកេ

សនិទស្សនត្ថិកអតីតារម្មណត្ថិកំ

[១២០៦] នសនិទស្សនសប្បដិយំ នអតីតារម្ម-
 ណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនសប្បដិយោ អតីតារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បន្នតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យានុលោមប្បដ្ឋាន
 នសនិទស្សនត្ថិកនិទ្ទេស្តិកៈ
 សនិទស្សនត្ថិកនិទ្ទេស្តិកៈ

[១២០២] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិងប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ មិនទាន់កើតឡើងហើយ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានការ
 ឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ កើតឡើងហើយ ដោយអារម្មណ៍បច្ច័យ ។

[១២០៣] ក្នុងអារម្មណ៍បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។
 នសនិទស្សនត្ថិកនិទ្ទេស្តិកៈ
 សនិទស្សនត្ថិកនិទ្ទេស្តិកៈ

[១២០៤] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយ
 ការប៉ះពាល់ មិនមែនជាបច្ចុប្បន្ន ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានការឃើញ
 និងមិនមានការប៉ះពាល់ ជាបច្ចុប្បន្ន ដោយអារម្មណ៍បច្ច័យ ។

[១២០៥] ក្នុងអារម្មណ៍បច្ច័យ មានវារៈ ៦ ។
 នសនិទស្សនត្ថិកនិទ្ទេស្តិកៈ
 សនិទស្សនត្ថិកនិទ្ទេស្តិកៈ

[១២០៦] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
 អារម្មណ៍ជាអតីត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញនិង
 ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានអារម្មណ៍ជាអតីត ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុបច្ច័យ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសន៍ក្នុងប្បដ្ឋាន

[១២០៧] ហេតុយា ភីណិ ។

[១២០៨] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អនាគតា-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អនាគ-
តារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[១២០៩] ហេតុយា ភីណិ ។

[១២១០] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ បច្ចុប្បន្នា-
រម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[១២១១] ហេតុយា ភីណិ ។

សនិទស្សនតិកអដ្ឋត្តារម្មណតិកោ

សនិទស្សនតិកអដ្ឋត្តារម្មណតិកំ

[១២១២] ន សនិទស្សនសប្បដិយំ ន អដ្ឋត្តារម្ម-
ណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិយោ អដ្ឋត្តារម្ម-
ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយោ ។

[១២១៣] ហេតុយា ភីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមតិកត្តិកប្បដ្ឋាន

[១២០៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២០៨] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
ការម្នាក់ជាអនាគត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានការម្នាក់ជាអនាគត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២១០] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
ការម្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានការម្នាក់ជាបច្ចុប្បន្ន ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សនិទស្សនតិកត្តិកអដ្ឋង្គិកាមណតិកៈ

សនិទស្សនតិកត្តិកអដ្ឋង្គិកាមណតិកៈ

[១២១២] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
ការម្នាក់ជាខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានការម្នាក់ជាខាងក្នុង ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(១២១២) ន សនិទស្សនសប្បដិវេរំ ន តហិទ្ធា-
 រម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច អនិទស្សនអប្បដិវេយា តហិទ្ធារម្ម-
 ណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១២១៥) ហេតុយា តីណិ អវិគតេ តីណិ ។

សហជាតវារម្មី បច្ចយវារម្មី សំសដ្ឋវារម្មី

សម្បយុត្តវារម្មី បញ្ញាវារម្មី វិត្ថារេតតំ ។

បច្ចុនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១២១៤] ធម៌ មិនមានការឃើញនិងមិនមានការប៉ះពាល់ មាន
 អារម្មណ៍ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
 និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនមានអារម្មណ៍ជាខាងក្រៅ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២១៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ចយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី សម្បយុត្តវារៈក្តី
 បញ្ញាវារៈក្តី បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋាន ។

បឋមយានុលោមទក្កកប្បដ្ឋានំ

និហោតទក្កនិសហោតក្កក

ហោតទក្កនិសហោតក្កក

[១២១៦] ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ន ហេតុំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ សហេ-
តុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន ហេតុំ ន-
សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ សហេតុកោ ច ន-
ហេតុ សហេតុកោ ច ធម្មា ឧប្បជ្ឈន្តិ ហេតុប្បច្ចយា
តីណិ ។ ន នហេតុំ ន សហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ សហេតុកោ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឯកំ ។

[១២១៧] ហេតុយា ចត្តារិ អារម្មណេ ចត្តារិ
អវិគតេ ចត្តារិ ។

[១២១៨] ន នហេតុ ន សហេតុកោ ធម្មា ន-
ហេតុស្ស សហេតុកស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បច្ចយេន
បច្ចយោ ។

បច្ច័យនិយាមណ្ឌលមន្ត្រីក្រុង

និយាមណ្ឌលមន្ត្រីក្រុង

និយាមណ្ឌលមន្ត្រីក្រុង

[១២១៦] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុក្តី មិន
មែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន
មានវារៈ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ១ ។

[១២១៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៤ ក្នុងការមូលប្បដ្ឋាន
មានវារៈ ៤ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋាន មានវារៈ ៤ ។

[១២១៨] ធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកប
ដោយហេតុ ជាប្បដ្ឋាន នៃធម៌ មិនមែនជាហេតុ តែប្រកបដោយហេតុ
ដោយហេតុប្បដ្ឋាន ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២១៩] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណេ ន អវិ-
តតេ បញ្ច ។

បញ្ញាវារំ វិត្តារេតតំ ។

[១២២០] ន ហេតុំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឯកំ ។ ន នហេតុំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច ន-
ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា
ឯកំ ។ ន ហេតុំ ន អហេតុកញ្ច ន នហេតុំ ន អ-
ហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១២២១] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្កំ នហោតុសម្បយុត្តិទុក្កំ

ហោតុទុក្កំ ហោតុសម្បយុត្តិទុក្កំ

[១២២២] ន ហេតុំ ន ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១២១៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ
មានវារៈ ៦ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ៥ ។

បញ្ជាក់វារៈ បណ្ឌិត គប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។

[១២២០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមែនជា
ហេតុ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
មិនមានហេតុផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានហេតុ
ផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១២២១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុកនិហោតសម្បយុត្តទុកៈ

ហោតទុកហោតសម្បយុត្តទុកៈ

[១២២២] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចេកវិទ្យាសាស្ត្រទុកទុកប្បដ្ឋាន

[១២២៣] ហេតុយា ឆត្តាវិ ។

[១២២៤] ន ហេតុ ន ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ន ហេតុ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៥] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខនហេតុសហេតុកុក្ក

ហេតុទុក្ខនហេតុសហេតុកុក្ក

[១២២៦] ន ហេតុ ន ហេតុញ្ចេន អហេតុកក្ក^(១)
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ហេតុនេវ សហេតុកោច ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[១២២៨] ន ហេតុ ន អហេតុកក្កញ្ចេន ន ហេតុ
កក្ក ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ សហេតុកោចេន ន ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២២៩] ហេតុយា ឯកំ ។

បច្ច័យនុលោមទុក្ខប្បដ្ឋាន

[១២២៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៤ ។

[១២២៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២២៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិហោតសហោតទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិហោតសហោតទុក្ខៈ

[១២២៦] ធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិន
មានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២២៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ១ ។

[១២២៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២២៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុសីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នហោតុទុក្ខនហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខេ

ហោតុទុក្ខហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខំ

(១២៣០) នហោតុំ នហោតុញ្ចេវ នហោតុវិប្ប-
យុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហោតុ ហោតុវេវ ហោតុសម្ប-
យុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(១២៣១) ហោតុយា ឯកំ ។

(១២៣២) ននហោតុំ នហោតុវិប្បយុត្តញ្ចេវ ន-
នហោតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ^(១) ហោតុសម្បយុត្តោ-
វេវ នចហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(១២៣៣) ហោតុយា ឯកំ ។

នហោតុទុក្ខនហោតុសហោតុកុក្ខេ

ហោតុទុក្ខនហោតុសហោតុកុក្ខំ

(១២៣៤) នហោតុំ នហោតុំ នសហោតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច នហោតុ នហោតុសហោតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

(១២៣៥) ហោតុយា ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័ន្តយានុលោមប្បវត្តន

នហោតុទុក្ខនហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខៈ

ហោតុទុក្ខហោតុហោតុសម្បយុត្តទុក្ខៈ

[១២៣០] ធម៌ ជាហេតុ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាស
ចាកហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៣១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១២៣២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ប្រាសចាកហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៣៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នហោតុទុក្ខនហោតុនសហោតុកុទុក្ខៈ

ហោតុទុក្ខនហោតុសហោតុកុទុក្ខៈ

[១២៣៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុតែប្រកប
ដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុនិង
មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៣៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១២៣៦] ន ហេតុំ ន ហេតុំ ន អហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ នហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៣៧] ហេតុយា ឯតំ ។

និហោតិទុក្ខនិសប្បប្បយទុក្ខេ

ហោតិទុក្ខនិសប្បប្បយទុក្ខំ

[១២៣៨] ន ហេតុ ន សប្បដ្ឋយោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស សប្បដ្ឋយស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

[១២៣៩] អារម្មណោ តីណិ ។

សង្ខតំ សប្បដ្ឋយសទិសំ ។

និហោតិទុក្ខនិសនិទស្សនទុក្ខេ

ហោតិទុក្ខនិសនិទស្សនទុក្ខំ

[១២៤០] ន ហេតុំ ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ សនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៤១] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៤២] ន ហេតុ ន អនិទស្សនោ ធម្មោ ហេ-
តុស្ស អនិទស្សនស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ ។

បច្ចុន័យានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

[១២៣៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុទាំងមិន
មានហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាហេតុទាំង
មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៣៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

និហោតទុក្ខកិលេសប្បបូជ្ជន្តរៈ

ហោតទុក្ខកិលេសប្បបូជ្ជន្តរៈ

[១២៣៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយបច្ច័យ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយបច្ច័យ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។

[១២៣៩] ក្នុងការមូលប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

សន្ធិតៈ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បច្ច័យវិវរ ។

និហោតទុក្ខកិលេសនិទិស្សន្តរៈ

ហោតទុក្ខកិលេសនិទិស្សន្តរៈ

[១២៤០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយការឃើញ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៤១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៤២] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការឃើញ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ ជាហេតុ មិនមានការឃើញ ដោយការមូលប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២៤៣] អារម្មណេ តីណិ ។

នហោតុទុក្ខសប្បដ្ឋិយទុកេ

ហោតុទុក្ខសប្បដ្ឋិយទុកំ

[១២៤៤] ន ហេតុំ ន សច្ចដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ សច្ចដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៤៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៤៦] ន ហេតុំ ន អច្ចដិយំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អច្ចដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៤៧] ហេតុយា ឯកំ ។

នហោតុទុក្ខវប្បិទុកេ

ហោតុទុក្ខវប្បិទុកំ

[១២៤៨] ន ហេតុំ ន វប្បិ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
វប្បិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៤៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៥០] ន ហេតុំ ន អវប្បិ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
អវប្បិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុទ្ទេសនិកាយបិដក

[១២៤៣] ក្នុងអារម្មណប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោត្តទុក្ខនសប្បដិយទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខនសប្បដិយទុក្ខៈ

[១២៤៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការប៉ះពាល់
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៤៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៤៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការប៉ះពាល់ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៤៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

នហោត្តទុក្ខន្ធហិទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខន្ធហិទុក្ខៈ

[១២៤៨] ធម៌ ជាហេតុ មានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៤៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៥០] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ច័យនុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋានំ

[១២៥១] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខនលោកិយទុកេ

ហោតុទុក្ខនលោកិយទុកំ

[១២៥២] ន ហេតុំ ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
ន នហេតុំ ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ លោ-
កិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ កណ៌ត-
កេន តីណិ ។

[១២៥៣] ន ហេតុំ ន លោកុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៤] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខកេនបិវិញ្ញយ្យទុកេ

ហោតុទុក្ខកេនបិវិញ្ញយ្យទុកំ

[១២៥៥] ន ហេតុំ ន កេនបិវិញ្ញយ្យំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ កេនបិវិញ្ញយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បដ្ឋយា ។

បច្ចន័យានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ជាន

[១២៥១] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព ។

នហោត្តទុក្ខនលោកិយទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខនលោកិយទុក្ខៈ

[១២៥២] ធម៌ ជាហេតុ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ តាមន័យដែលរាប់មកហើយ មានវារៈ ព ។

[១២៥៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាលោកុត្តរៈ ពឹងផ្អែក នឹងធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[១២៥៤] ភ្នំហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ព ។

នហោត្តទុក្ខនកេសបិរិព្វោយ្យទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខនកេសបិរិព្វោយ្យទុក្ខៈ

[១២៥៥] ធម៌ ជាហេតុ ដែលត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ដែលមិនមែនត្រូវដឹង
ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណណានីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២៥៦] ហេតុយា នវ ។

[១២៥៧] ន ហេតុំ ន កេនចិនវិញ្ញេយ្យំ^(១) ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ កេនចិនវិញ្ញេយ្យោ^(២) ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៥៨] ហេតុយា នវ ។

នបោតុទុក្ខោអាសវីទុក្ខំ

ហោតុទុក្ខអាសវីទុក្ខំ

[១២៥៩] ន ហេតុំ នោ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ន-
ហេតុំ នោ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អាសវោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា នហេតុំ នោ អាសវំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អាសវោ ធ នហេតុ អាសវោ
ធ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា តីណី ។ នន-
ហេតុំ នោ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អាសវោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។ នហេតុំ
នោ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុំ នោ អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។

១ ធម្ម. នកេនចិនវិញ្ញេយ្យំ ។ ២ ធម្ម. កេនចិនវិញ្ញេយ្យោ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១២៥៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១២៥៧] ធម៌ ជាហេតុ ដែលមិនត្រូវដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ នាមីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនត្រូវដឹង ច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនាមីមួយ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៥៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

សហោតុទុក្ខសោអាសវិទុក្ខៈ

ហោតុទុក្ខសោអាសវិទុក្ខៈ

[១២៥៩] ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ- ប្បច្ច័យ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន មែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈក្តី មិនមែនជាហេតុ ជាអាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈ ផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

[១២៦០] ហេតុយា បញ្ច ។

[១២៦១] ន ហេតុំ ន នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
 នហេតុ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន នហេតុំ ន នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នោ-
 អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន នហេតុំ^(១)
 ន នោអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ នោអាសវោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ន នហេតុំ ន នោអាសវំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុ នោអាសវោ ធម្មោ ន នហេតុ នោអាសវោ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន ហេតុំ ន-
 នោអាសវំញ ធម្មំ ន នហេតុំ ន នោអាសវំញ ធម្មំ បដិច្ច
 នហេតុ នោអាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៦២] ហេតុយា បញ្ច ។

នហេតុទុក្ខនសាសវិទុក្ខ

ហេតុទុក្ខនសាសវិទុក្ខំ

[១២៦៣] ន ហេតុំ ន សាសវំ ធម្មំ បដិច្ច

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខក្សេម្ភវិញ្ញាណ

[១២៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[១២៦១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាកាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាអាកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាកាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាអាកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាអាកាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាអាកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាអាកាសវៈក្តី មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាកាសវៈក្តី អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាអាកាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាកាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាអាកាសវៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាអាកាសវៈផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

និហោតទុក្ខនិសាសវិទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិសាសវិទុក្ខៈ

[១២៦៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយអាកាសវៈ អាស្រ័យ

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នហេតុ សាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៦៥] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខនិអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខេ

ហេតុទុក្ខនិអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខំ

[១២៦៥] ន នហេតុ ន អាសវសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ អាសវសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៦៦] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៦៧] នហេតុ ន អាសវសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អាសវសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៦៨] ហេតុយា នវ ។

នហេតុទុក្ខនិអាសវិសាសវិទុក្ខេ

ហេតុទុក្ខនិអាសវិសាសវិទុក្ខំ

[១២៦៩] នហេតុ ន អាសវញ្ចេវ ន អនាសវញ្ច
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អាសវេវេវេវ សាសវេវេវ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុនីហេតុលោមប្បដ្ឋាន

នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយ ភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៦៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នហោត្តទុក្ខនិរាសវិសម្មយុត្តទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខនិរាសវិសម្មយុត្តទុក្ខៈ

[១២៦៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយ ភាសវៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយ ភាសវៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៦៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១២៦៧] ធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកភាសវៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រាសចាកភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៦៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៧ ។

នហោត្តទុក្ខនិរាសវិសាសវិទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខនិរាសវិសាសវិទុក្ខៈ

[១២៦៩] ធម៌ ជាហេតុ ជាភាសវៈទាំងប្រកបដោយ ភាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាភាសវៈទាំងមិន
មែនជាមិនមានភាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិញ្ញាណ

[១២៧០] ហេតុយា បញ្ច ។

[១២៧១] ន ហេតុំ ន អាសវៈត្បោវ ន នោចអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ សាសវេនេវ នោចអាសវេ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៧២] ហេតុយា បញ្ច ។

នហេតុទុក្ខនិអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខេ

ហេតុទុក្ខនិអាសវិអាសវិសម្មយុត្តទុក្ខំ

[១២៧៣] ន ហេតុំ ន អាសវៈត្បោវ ន អាសវិប្បយុត្តញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ អាសវេនេវ អាសវសម្មយុត្តោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៧៤] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៧៥] ន ហេតុំ ន អាសវិប្បយុត្តត្បោវ ន នោចអាសវំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អាសវសម្មយុត្តោចេវ នោចអាសវេ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៧៦] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

[១២៧០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។

[១២៧១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិន
មែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជា
មិនមានអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៧២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៥ ។

និហោតទុក្ខនិអាសវិអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិអាសវិអាសវិសម្បយុត្តទុក្ខៈ

[១២៧៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាអាសវៈទាំងប្រកបដោយអាសវៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាអាសវៈទាំងមិនមែន
ប្រាសចាកអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៧៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

[១២៧៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រកបដោយអាសវៈទាំងមិន
មែនជាអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រាស
ចាកអាសវៈទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នហោតុទុក្ខអាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុក្ខំ
ហោតុទុក្ខអាសវីប្បយុត្តនសាសវិទុក្ខំ

[១២៧៧] ន ហេតុំ អាសវីប្បយុត្តំ ន សាសវំ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ អាសវីប្បយុត្តោ សាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៧៨] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៧៩] ន ហេតុំ អាសវីប្បយុត្តំ ន អនាសវំ
ធម្មំ បដ្ឋយា ហេតុ អាសវីប្បយុត្តោ អនាសវោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៨០] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខនោសញ្ញោជនគោប្បកទុក្ខំ
ហោតុទុក្ខនោសញ្ញោជនគោប្បកទុក្ខំ

[១២៨១] ន ហេតុំ នោសញ្ញោជនំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សញ្ញោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១២៨២] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នហេតុទុក្ខអាសវីវិប្បយុត្តនសាសវិទុក្ខៈ

ហេតុទុក្ខអាសវីវិប្បយុត្តនសាសវិទុក្ខៈ

[១២៧៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈតែប្រកប
ដោយអាសវៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈ
និងមិនមែនប្រកបដោយអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៧៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១២៧៩] ធម៌ ជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈនិងមិនមានអាសវៈ
នឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកអាសវៈនិងមិនមែនជា
មិនមានអាសវៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១២៨០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នហេតុទុក្ខនោសញ្ញោជនគោប្បកទុក្ខៈ

ហេតុទុក្ខនោសញ្ញោជនគោប្បកទុក្ខៈ

[១២៨១] ធម៌ ជាហេតុ ជាសញ្ញោជនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បដ្ឋយ ។

[១២៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុកនោគគគោប្បកទុកេ

ហោតទុកគគគោប្បកទុកំ

[១២៨៣] ន ហេតុំ នោ កន្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
គន្លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៨៤] ហេតុយា នវ ។

នហោតទុកនោឱយគោប្បកទុកេ

ហោតទុកឱយគោប្បកទុកំ

[១២៨៥] ន ហេតុំ នោ ឱយំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ឱយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៨៦] ហេតុយា បញ្ច ។

នហោតទុកនោយោគគគោប្បកទុកេ

ហោតទុកយោគគគោប្បកទុកំ

[១២៨៧] ន ហេតុំ នោ យោគំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ យោគោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៨៨] ហេតុយា បញ្ច ។

នហោតទុកនោនីវរណគោប្បកទុកេ

ហោតទុកនីវរណគោប្បកទុកំ

[១២៨៩] ន ហេតុំ នោ នីវរណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ នីវរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

បច្ចនិយានុលោមទុក្ខកុច្ចដ្ឋាន

និហោតទុក្ខនោគន្ថគោប្បកទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខគន្ថគោប្បកទុក្ខៈ

[១២៨៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាគន្ថៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាគន្ថៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៨៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៩ ។

និហោតទុក្ខនោឱយគោប្បកទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខឱយគោប្បកទុក្ខៈ

[១២៨៥] ធម៌ ជាហេតុ ជាឱយៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
ជាហេតុ មិនមែនជាឱយៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៨៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៥ ។

និហោតទុក្ខនោយោគគោប្បកទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខយោគគោប្បកទុក្ខៈ

[១២៨៧] ធម៌ ជាហេតុ ជាយោគៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៨៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវរៈ ៥ ។

និហោតទុក្ខនោនីវរណគោប្បកទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនីវរណគោប្បកទុក្ខៈ

[១២៨៩] ធម៌ ជាហេតុ ជានីវរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជានីវរណៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១២៩០] ហេតុយា តីណំ ។

នហោត្តទុក្ខនោបរាមាសគោប្បកទុក្ខេ

ហោត្តទុក្ខបរាមាសគោប្បកទុក្ខំ

[១២៩១] ន ហេតុំ នោ បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
តីណំ ។

នហោត្តទុក្ខនសារម្មណទុក្ខេ

ហោត្តទុក្ខសារម្មណទុក្ខំ

[១២៩២] ន ហេតុំ ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
តីណំ ។

[១២៩៣] ន ហេតុំ ន អនាម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អនាម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
តីណំ ។

នហោត្តទុក្ខនោបិត្តទុក្ខេ

ហោត្តទុក្ខបិត្តទុក្ខំ

[១២៩៤] ន ហេតុំ នោ ចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ
ចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១២៩០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុក្ខនោបរាមាសគោប្បកុទុក្ខៈ

ហោតុទុក្ខបរាមាសគោប្បកុទុក្ខៈ

[១២៩១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាបរាមាសៈ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុក្ខនសារម្មណ៍ទុក្ខៈ

ហោតុទុក្ខសារម្មណ៍ទុក្ខៈ

[១២៩២] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយការម្នួល អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយការម្នួល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

[១២៩៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានការម្នួល អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានការម្នួល ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុទុក្ខនោបិក្ខុទុក្ខៈ

ហោតុទុក្ខបិក្ខុទុក្ខៈ

[១២៩៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមកុកកុកប្បដ្ឋានំ

[១២៩៥] ហេតុយា តីណិ ។

[១២៩៦] នហេតុំ ននោចិត្តំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
នោចិត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៩៧] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុកុកនបេតសិកកុកេ

ហេតុកុកបេតសិកកុកំ

[១២៩៨] នហេតុំ នចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ
ចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៩៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣០០] នហេតុំ នអចេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អចេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣០១] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋាន

[១២៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១២៩៦] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១២៩៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិហោតសិក្ខាទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិហោតសិក្ខាទុក្ខៈ

[១២៩៨] ធម៌ ជាហេតុ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[១២៩៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣០០] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានចេតសិក អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានចេតសិក ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣០១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នហោត្តទក្កបិគ្គសម្បយុត្តទកេ

ហោត្តទក្កបិគ្គសម្បយុត្តទកំ

[១៣០២] ន ហេតុំ ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១៣០៣] ហេតុយា តីណំ ។

[១៣០៤] ន ហេតុំ ន ចិត្តវិប្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ចិត្តវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣០៥] ហេតុយា តីណំ ។

នហោត្តទក្កោបិគ្គសំសជ្ឈទកេ

ហោត្តទក្កោបិគ្គសំសជ្ឈទកំ

[១៣០៦] ន ហេតុំ ន ចិត្តសំសជ្ឈំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ចិត្តសំសជ្ឈោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣០៧] ហេតុយា តីណំ ។

[១៣០៨] ន ហេតុំ ន ចិត្តវិសំសជ្ឈំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ចិត្តវិសំសជ្ឈោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នហោតទុកនិបិត្តសម្បយត្ថទុកៈ

ហោតទុកនិបិត្តសម្បយត្ថទុកៈ

[១៣០២] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេ-
តុប្បជ្ជយ ។

[១៣០៣] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣០៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកចិត្ត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រាសចាកចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បជ្ជយ ។

[១៣០៥] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុកនោបិត្តសំសជ្ជទុកៈ

ហោតទុកនិបិត្តសំសជ្ជទុកៈ

[១៣០៦] ធម៌ ជាហេតុ ច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បជ្ជយ ។

[១៣០៧] ក្នុងហេតុប្បជ្ជយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣០៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ប្រាសចាកការច្រឡំដោយ
ចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រាសចាកការច្រឡំ
ដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បជ្ជយ ។

បច្ចុប្បន្នយានុសាសនាទុកទុកប្បដ្ឋានំ

[១៣០៧] ហេតុយា តីណិ ។

នហោត្តទកនោបិវត្ថសមដ្ឋានទកេ

ហោត្តទកបិវត្ថសមដ្ឋានទកំ

[១៣០៨] នហេតុំ នោ ចិត្តសមដ្ឋានំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសមដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
តុប្បជ្ឈយា ។

[១៣០៩] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣១០] នហេតុំ ននោ ចិត្តសមដ្ឋានំ ធម្មំ
បដិច្ច ហេតុ នោ ចិត្តសមដ្ឋានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បជ្ឈយា ។

[១៣១១] ហេតុយា តីណិ ។

នហោត្តទកនោបិវត្ថសហភ័ទកេ

ហោត្តទកបិវត្ថសហភ័ទកំ

[១៣១២] នហេតុំ នោ ចិត្តសហភ័ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ចិត្តសហភ័ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បជ្ឈយា ។

[១៣១៣] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

[១៣០៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុកនោបិត្តសមជ្ឈានទុកៈ

ហោតទុកបិត្តសមជ្ឈានទុកៈ

[១៣១០] ធម៌ ជាហេតុ តាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣១១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣១២] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣១៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុកនោបិត្តសហភទុកៈ

ហោតទុកបិត្តសហភទុកៈ

[១៣១៤] ធម៌ ជាហេតុ កើតជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣១៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុទ្ទេសនុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣១៦] ន ហេតុំ ន ឆោចិត្តសហកំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ឆោចិត្តសហក្ខ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្ប-
ច្ចយា ។ ភីណិ ។

នហេតុទកនោបិត្តានុបរិវត្តិទកេ

ហេតុទកបិត្តានុបរិវត្តិទកំ

[១៣១៧] ន ហេតុំ ឆោចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មំ
បដិច្ច នហេតុ ឆោចិត្តានុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣១៨] ហេតុយា ភីណិ ។

នហេតុទកនោបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានទកេ

ហេតុទកបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានទកំ

[១៣១៩] ន ហេតុំ ឆោចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានំ
ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣២០] ហេតុយា ភីណិ ។

[១៣២១] ន ហេតុំ ន ឆោចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានំ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ឆោចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តាន

[១៣១៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនកើតជាមួយនឹងចិត្ត
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនកើតជាមួយនឹង
ចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុកនោបិគ្គានបរិវត្តិទុកៈ

ហោតទុកបិគ្គានបរិវត្តិទុកៈ

[១៣១៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣១៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតទុកនោបិគ្គសំសង្កសមដ្ឋានទុកៈ

ហោតទុកបិគ្គសំសង្កសមដ្ឋានទុកៈ

[១៣១៩] ធម៌ ជាហេតុ ច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣២០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣២១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងដោយ
ចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនច្រឡំតាំង
ឡើងដោយចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខក្បញ្ញដ្ឋានំ

[១៣២២] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតទុក្ខោបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុក្ខោ

ហោតទុក្ខបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុក្ខំ

[១៣២៣] ន ហេតុំ នោ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋាន-
សហភំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានស-
ហភូ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣២៤] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣២៥] ន ហេតុំ ន ណោ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋាន-
សហភំ ធម្មំ បដិច្ច ន ហេតុ ណោ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋាន-
សហភូ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣២៦] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតទុក្ខោបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវិត្តិទុក្ខោ

ហោតទុក្ខបិគ្គសំសជ្ឈសមដ្ឋានានុបរិវិត្តិទុក្ខំ

[១៣២៧] ន ហេតុំ នោ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានា-
នុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុ ចិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានា-
នុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣២៨] ហេតុយា តីណិ ។

បច្ចនីយានុសោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

[១៣២២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោត្តទុកនោបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុកៈ

ហោត្តទុកបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋានសហភទុកៈ

[១៣២៣] ធម៌ ជាហេតុ ច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយ
នឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣២៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣២៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងកើត
ជាមួយនឹងចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែន
ច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣២៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោត្តទុកនោបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋាននុបរិវិធិទុកៈ

ហោត្តទុកបិត្តសំសជ្ឈសមដ្ឋាននុបរិវិធិទុកៈ

[១៣២៧] ធម៌ ជាហេតុ ច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅ
តាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣២៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣២៩] ន ហេតុំ ន លោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា-
នុបរិវត្តិ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ លោចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា-
នុបរិវត្តិ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៣០] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខនអជ្ឈតិកទុក្ខេ

ហេតុទុក្ខនអជ្ឈតិកទុក្ខំ

[១៣៣១] ន ហេតុំ ន អជ្ឈតិកំ ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ អជ្ឈតិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៣២] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣៣៣] ន ហេតុំ ន ពាហិរំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ពាហិរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៣៤] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខនឧបាទាទុក្ខេ

ហេតុទុក្ខនឧបាទាទុក្ខំ

[១៣៣៥] ន ហេតុំ ន ឧបាទា ធម្មំ បដិច្ច
នហេតុ ឧបាទា ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៣២៩] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនច្រឡំតាំងឡើងប្រ-
ព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែន
ច្រឡំតាំងឡើងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិវត្តិកទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិវត្តិកទុក្ខៈ

[១៣៣១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាខាងក្នុង អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាខាងក្នុង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៣៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាខាងក្រៅ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាខាងក្រៅ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិឧបាទាទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិឧបាទាទុក្ខៈ

[១៣៣៥] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ ជាឧបាទា អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាឧបាទា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុញ្ញត្ថានំ

[១៣៣៦] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣៣៧] នហេតុំ ននោឧចានា ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ នោឧចានា ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៣៨] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខនិបាទិន្នទុក្ខំ

ហេតុទុក្ខនិបាទិន្នទុក្ខំ

[១៣៣៩] នហេតុំ នអនុចានិន្នំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ អនុចានិន្នោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៤០] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុទុក្ខនោឧបាទានគោប្បកទុក្ខំ

ហេតុទុក្ខនោឧបាទានគោប្បកទុក្ខំ

[១៣៤១] នហេតុំ នោឧចានានំ^(១) ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ ឧចានានោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៤២] ហេតុយា នវ ។

១ ម. នវបាទានំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ឈាន

[១៣៣៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៣៧] ធម៌ ជាហេតុ មិនមែនជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៣៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបោតិទុក្ខនិឌាទិន្នទុក្ខៈ

ហោតិទុក្ខនិឌាទិន្នទុក្ខៈ

[១៣៣៩] ធម៌ ជាហេតុ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមាន
តណ្ហាជាដើមកាន់យក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យក ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នបោតិទុក្ខនោទិន្នាទិន្នោប្បកិទុក្ខៈ

ហោតិទុក្ខនោទិន្នាទិន្នោប្បកិទុក្ខៈ

[១៣៤១] ធម៌ ជាហេតុ ជាឧបាទាន អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាឧបាទាន ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៤២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ
នហោតុទុក្ខនោកិលេសគោប្បកទុក្ខេ

ហោតុទុក្ខកិលេសគោប្បកទុក្ខំ

[១៣៤៣] នហោតុំ នោ កិលេសំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ កិលេសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤៤] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខនិស្សនេនបហាតព្វទុក្ខេ

ហោតុទុក្ខនិស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ

[១៣៤៥] នហោតុំ ន និស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ
បដ្ឋយា ហេតុ និស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤៦] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣៤៧] នហោតុំ ន និស្សនេន បហាតព្វំ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ន និស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៤៨] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខេ

ហោតុទុក្ខភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខំ

[១៣៤៩] នហោតុំ ន ភាវិនាយ បហាតព្វំ ធម្មំ

អភិធម្មបិដក បច្ច័ន្ទនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

នហោត្តទុក្ខនោកិលេសគោប្បកុទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខកិលេសគោប្បកុទុក្ខៈ

[១៣៤៣] ធម៌ ជាហេតុ ជាកិលេស អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាកិលេស ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៤៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោត្តទុក្ខនទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខៈ

[១៣៤៥] ធម៌ ជាហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៤៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៤៧] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយទស្សនៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៤៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោត្តទុក្ខនភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខៈ

ហោត្តទុក្ខភាវិនាយបហាតព្វទុក្ខៈ

[១៣៤៩] ធម៌ ជាហេតុ ដែលត្រូវលះដោយភាវនា ពឹងផ្អែក

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ជានំ

បច្ចុយា ហេតុ ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បច្ចុយា ។

[១៣៥០] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣៥១] ន ហេតុំ ន ន ភាវនាយ បហាតព្វំ
ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ន ភាវនាយ បហាតព្វោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[១៣៥២] ហេតុយា តីណិ ។

នហេតុកុក្កទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ក

ហេតុកុក្កទស្សនេនបហាតព្វហេតុកុក្ក

[១៣៥៣] ន ហេតុំ ន នស្សនេន បហាតព្វហេ-
តុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ នស្សនេន បហាតព្វហេតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។ ឯកំ ។

[១៣៥៤] ន នហេតុំ ន ន នស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច នហេតុ ន នស្សនេន បហាតព្វ-
ហេតុកោ^(១) ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចុយា ។

[១៣៥៥] ហេតុយា តីណិ ។

១ ឆ. ទស្សនេនបហាតព្វហេតុកោ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយការវេទនា ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៥១] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនត្រូវលះដោយការវេទនា
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនត្រូវលះដោយ
ការវេទនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិស្សន្ទនិស្សន្ទបហាតព្វហោតកុក្កៈ

ហោតទុក្ខនិស្សន្ទនិស្សន្ទបហាតព្វហោតកុក្កៈ

[១៣៥៣] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុដែល
ត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មាន
វារៈ ១ ។

[១៣៥៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវ
លះដោយទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិន
មែនជាមិនមែនជាមានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដិយានុលោមប្បវត្តានំ

នហោតុទុក្ខភាវិនាយបហាតព្វហោតុកុកុ

ហោតុទុក្ខភាវិនាយបហាតព្វហោតុកុកុ

[១៣៥៦] ន ហេតុំ ន ភាវនាយ បហាតព្វហោតុកុកុ
តុកុកុ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ ភាវនាយ បហាតព្វហោតុ-
កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៥៧] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៥៨] ន នហេតុំ ន ន ភាវនាយ បហាតព្វ-
ហោតុកុកុ ធម្មំ បដិច្ច នហោតុ ន ភាវនាយ បហាតព្វ-
ហោតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៥៩] ហេតុយា តីណិ ។

នហោតុទុក្ខសវិតក្កុកុកុ

ហោតុទុក្ខសវិតក្កុកុកុ

[១៣៦០] ន ហេតុំ ន សវិតក្កំ ធម្មំ បដិច្ច
ហេតុ សវិតក្កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៦១] ហេតុយា តីណិ ។

សព្វត្ថ សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

និហោតទុក្ខនិការីនាមបហាតព្វហោតកុទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិការីនាមបហាតព្វហោតកុទុក្ខៈ

[១៣៥៦] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មានហេតុដែលត្រូវលះដោយ
ការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុដែលត្រូវ
លះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៣៥៨] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនមានហេតុត្រូវលះ
ដោយការវិនា អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាមិនមែនមានហេតុដែលត្រូវលះដោយការវិនា ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៥៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និហោតទុក្ខនិសីតក្កទុក្ខៈ

ហោតទុក្ខនិសីតក្កទុក្ខៈ

[១៣៦០] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយវិតក្កៈ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សេចក្តីបំប្រញ ក្នុងបច្ច័យទាំងអស់ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ

និហោត្តិទុក្ខនិសង្សណំទុក្ខំ

ហោត្តិទុក្ខនិសង្សណំទុក្ខំ

[១៣៦២] និហោត្តំ និសង្សណំ ធម្មំ បច្ចយា
ហោត្ត អសរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោត្តប្បច្ចយា ។

[១៣៦៣] ហោត្តយា តីណិ ។

[១៣៦៤] និហោត្តំ និសង្សណំ ធម្មំ បដិច្ច និហោត្ត
អសរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោត្តប្បច្ចយា ។ និហោត្តំ
និសង្សណំ ធម្មំ បដិច្ច និហោត្ត អសរណោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហោត្តប្បច្ចយា ។ និហោត្តំ និសង្សណាញ
និហោត្តំ និសង្សណាញ ធម្មំ បដិច្ច និហោត្ត អសរណោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហោត្តប្បច្ចយា ។

[១៣៦៥] ហោត្តយា តីណិ ។

និសហោត្តិកទុក្ខនិហោត្តិកំ

សហោត្តិកទុក្ខនិហោត្តិកំ

[១៣៦៦] និសហោត្តកំ និហោត្តំ ធម្មំ បដិច្ច

បច្ចនីយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

និហោត្តិទុក្ខនិសរណ៍ទុក្ខៈ

ហោត្តិទុក្ខនិសរណ៍ទុក្ខៈ

[១៣៦២] ធម៌ ជាហេតុ ប្រកបដោយរណៈ (សភាពលាមក)
ពឹងផ្អែក នឹងធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៦៤] ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានរណៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមានរណៈ អា-
ស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានរណៈ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិន
មានរណៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមាន
រណៈផង មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមានរណៈផង
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៦៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និសហោត្តិកទុក្ខនិហោត្តិកៈ

សហោត្តិកទុក្ខហោត្តិកៈ

[១៣៦៦] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

សហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 នសហេតុកំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សហេតុកោ ហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នសហេតុកំ ន-
 ហេតុញ្ច នសហេតុកំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច ស-
 ហេតុកោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៦៧] ហេតុយា តីណិ ។

[១៣៦៨] នសហេតុកំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 សហេតុកោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៦៩] ហេតុយា តីណិ^(១) ។

នហោតុសម្បយុត្តទកនហោតុទកេ

ហោតុសម្បយុត្តទកហោតុទកំ

[១៣៧០] នហេតុសម្បយុត្តំ នហេតុំ ធម្មំ
 បដិច្ច ហេតុសម្បយុត្តោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេ-
 តុប្បដ្ឋយា ។ តីណិ ។ សហេតុកកុកសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។ ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាមិនមាន
ហេតុ មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៣៦៨] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នហោតុសម្បយត្ថទិកនហោតុទិកៈ

ហោតុសម្បយត្ថទិកហោតុទិកៈ

[១៣៧០] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនប្រកបដោយហេតុ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ៣ ។ ប្រវេណ្ឌន្តរីន៍សហេតុកទុកៈដែរ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវិជ្ជា

នហោតុសហោតុកុកុនហោតុកុកេ

ហោតុសហោតុកុកុហោតុកុកំ

[១៣៧១] នហោតុក្លោវ នអហោតុកកញ្ច នហោតុ
ធម្មំ បដិច្ច ហោតុនេវ សហោតុកោធន ហោតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១៣៧២] ហោតុយា ឯកំ ។

[១៣៧៣] នអហោតុកក្លោវ ននហោតុក្លោវ^(១) ន-
នហោតុ ធម្មំ បដិច្ច សហោតុកោធនេវ ននហោតុ នហោតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១៣៧៤] ហោតុយា ឯកំ ។

នហោតុហោតុសម្បយុត្តកុកុនហោតុកុកេ

ហោតុហោតុសម្បយុត្តកុកុហោតុកុកំ

[១៣៧៥] នហោតុក្លោវ នហោតុវិប្បយុត្តញ្ច ន-
ហោតុ ធម្មំ បដិច្ច ហោតុនេវ ហោតុសម្បយុត្តោធន
ហោតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហោតុប្បច្ចយា ។

[១៣៧៦] ហោតុយា ឯកំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

នហោតុសហោតុកុទុកនហោតុទុកៈ

ហោតុសហោតុកុទុកហោតុទុកៈ

[១៣៧១] ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ មិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៧២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៣៧៣] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ
មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានហេតុទាំងមិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៧៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នហោតុហោតុសម្បយុត្តទុកនហោតុទុកៈ

ហោតុហោតុសម្បយុត្តទុកហោតុទុកៈ

[១៣៧៥] ធម៌ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ ជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនប្រាសចាកហេតុ មិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៧៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣៧៧] ន ហេតុវិប្បឃ្មនុត្តោវ ន នហេតុញ្ច
ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច ហេតុសម្បឃ្មនុត្តោវេវ ន ហេតុ
ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៧៨] ហេតុយា ឯកំ ។

អន្តិមទុកំ ន លត្តតិ ។

នសប្បច្ចយទុកនហោតុទុកេ

សប្បច្ចយទុកហោតុទុកំ

[១៣៧៩] ន អប្បច្ចយំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បច្ចយោ ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨០] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៨១] ន អប្បច្ចយំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បច្ចយោ ន ហេតុ ធម្មា ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨២] ហេតុយា ឯកំ ។

សង្ខតំ សប្បច្ចយសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៣៧៧] ធម៌ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិនមែនជាហេតុ មិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រាសចាកហេតុទាំងមិនមែនជា
មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៧៨] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អន្តិមទុកៈ បណ្ឌិត មិនគប្បីបានទេ ។

នសប្បប្បយទុក្ខហេតុទុក្ខៈ

សប្បប្បយទុក្ខហេតុទុក្ខៈ

[១៣៧៩] ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៨០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៣៨១] ធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានបច្ច័យ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៨២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

សន្ធិតធម៌ ប្រហែលគ្នានឹងសប្បប្បយធម៌ដែរ ។

បច្ចនិយានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

នសនិទស្សនទុក្ខហេតុទុក្ខំ

សនិទស្សនទុក្ខហេតុទុក្ខំ

[១៣៨៣] នសនិទស្សនំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អនិទស្សនោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨៤] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៨៥] នសនិទស្សនំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សនិទស្សនោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨៦] ហេតុយា តីណំ ។

នសប្បជ្ឈិយទុក្ខហេតុទុក្ខំ

សប្បជ្ឈិយទុក្ខហេតុទុក្ខំ

[១៣៨៧] នសប្បជ្ឈិយំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អប្បជ្ឈិយោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៣៨៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៣៨៩] នសប្បជ្ឈិយំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សប្បជ្ឈិយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

និសន្និទ្ធស្សន្តទុក្ខនិហោត្តទុក្ខៈ

សន្និទ្ធស្សន្តទុក្ខនិហោត្តទុក្ខៈ

[១៣៨៣] ធម៌ មិនមានការឃើញ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៣៨៥] ធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ មិនមែនជាមិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

និសប្បជ័យទុក្ខនិហោត្តទុក្ខៈ

សប្បជ័យទុក្ខនិហោត្តទុក្ខៈ

[១៣៨៧] ធម៌ មិនមានការប៉ះពាល់ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៣៨៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៣៨៩] ធម៌ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មិនមែនជាមិនមែន
ជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បព្វនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៣៩០] ហេតុយា នីលំ ។

នរូបិទុក្ខហេតុទុក្ខេ

រូបិទុក្ខហេតុទុក្ខំ

[១៣៩១] នរូបី នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។ នរូបី ន-
នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អរូបី នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ
ហេតុប្បដ្ឋយា ។ កណ៌តកេន នីលំ ។

នលោកិយទុក្ខហេតុទុក្ខេ

លោកិយទុក្ខហេតុទុក្ខំ

[១៣៩២] នលោកិយំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
លោកុត្តរោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
ឯកំ ។ នលោកុត្តរំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច លោ-
កិយោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ឯកំ ។

[១៣៩៣] ហេតុយា ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៣៩០] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

នវប្បិទកុណហេតុទុកៈ

រូបប្បិទកុណហេតុទុកៈ

[១៣៩១] ធម៌ មិនមានរូប ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
មែនមានរូប មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។
ធម៌ មិនមានរូប មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមានរូប មិន
មែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ តាម
ន័យ ដែលរាប់មកហើយ មានវារៈ ៣ ។

នលោកិយទុកុណហេតុទុកៈ

លោកិយទុកុណហេតុទុកៈ

[១៣៩២] ធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាលោកិយ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៣៩៣] កងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

បច្ចន័យានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋានំ

[១៣៩៤] នលោកីយំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 លោកីយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 តីណិ ។ នលោក្កត្តរំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 លោកីយោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា
 ឯកំ ។

[១៣៩៥] ហេតុយា ចត្តារិ ។

នកេនបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខនហេតុទុកេ
 កេនបិវិញ្ញេយ្យទុក្ខហេតុទុកំ

[១៣៩៦] នកេនចិវិញ្ញេយ្យំ នហេតុំ ធម្មំ
 បដិច្ច កេនចិវិញ្ញេយ្យោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៩៧] ហេតុយា នវ ។

[១៣៩៨] នកេនចិវិញ្ញេយ្យំ ននហេតុំ ធម្មំ
 បដិច្ច កេនចិនិវិញ្ញេយ្យោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៣៩៩] ហេតុយា នវ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ជាន

[១៣៩៤] ធម៌ ជាលោកិយ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាលោកិយ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាលោកិយ មិន
 មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ មិនមែនជាមិន
 មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ១ ។

[១៣៩៥] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៤ ។

នកោសលីពិព្វោយ្យទុក្ខនហោតុទុក្ខៈ

កោសលីពិព្វោយ្យទុក្ខហោតុទុក្ខៈ

[១៣៩៦] ធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនា នីមួយ
 ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ ដែលមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ
 នា នីមួយ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៩៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

[១៣៩៨] ធម៌ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនា
 នីមួយ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាគប្បីដឹងច្បាស់
 ដោយវិញ្ញាណនា នីមួយ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៣៩៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៩ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នោអាសវិទុកេនហេតុទុកេ

អាសវិទុកហេតុទុកំ

[១៤០០] នោអាសវំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
អាសវោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។
ននោអាសវំ នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អាសវោ ហេតុ
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ នោអាសវំ
នហេតុញ្ច ននោអាសវំ នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច
អាសវោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១៤០១] ហេតុយា បញ្ច ។

[១៤០២] នោអាសវំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
នោអាសវោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ននោអាសវំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច នោអាសវោ ន-
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ភីណិ ។ នោ-
អាសវំ ននហេតុញ្ច ននោអាសវំ ននហេតុញ្ច ធម្មំ
បដិច្ច នោអាសវោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ បញ្ច ។

សង្ខតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យានុលោមប្បដ្ឋាន

តោអាសវិទុក្ខនហោតុទុក្ខៈ

អាសវិទុក្ខហោតុទុក្ខៈ

[១៤០០] ធម៌ ជាអាសវៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិន
 មែនជាអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ
 មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ ជាអាសវៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែន
 ជាមិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុ-
 ប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។ ធម៌ ជាអាសវៈ ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
 មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាហេតុផង មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ
 មិនមែនជាហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤០១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៥ ។

[១៤០២] ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើប
 កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។ ធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ
 មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាមិន
 មែនជាហេតុផង មិនមែនជាមិនមែនជាអាសវៈ មិនមែនជាមិនមែនជា
 ហេតុផង ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ៥ ។

សេចក្តីសន្លឹប ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋានំ

នសារម្មណទុក្ខនហោតុទុក្ខំ

សារម្មណទុក្ខហោតុទុក្ខំ

[១៤០៣] ន សារម្មណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សារម្មណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤០៤] ហេតុយា តីណិ ។

[១៤០៥] ន អនាម្មណំ ន នហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
សារម្មណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤០៦] ហេតុយា តីណិ ។

សង្ខតំ ។

នសរណទុក្ខនហោតុទុក្ខំ

សរណទុក្ខហោតុទុក្ខំ

[១៤០៧] ន សរណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អ-
រណំ ន ហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ហេតុ ធម្មោ
ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(១៤០៨) ហេតុយា ទ្វេ ។

(១៤០៩) នសរណំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច
 អរណោ នហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន អរណំ ននហេតុំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ នហេតុ
 ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១៤១០) ហេតុយា តីណិ ។

សង្ខតំ ។

នសរណំទុក្ខនសហេតុកុក្កេ

សរណំទុក្ខសហេតុកុក្កំ

(១៤១១) នសរណំ នសហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អរណោ សហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
 ន អរណំ នសហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច សរណោ សហេ-
 តុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១៤១២) ហេតុយា ទ្វេ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៤០៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១៤០៩] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើប
កើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ មិនមែន
ជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិន
មែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

សេចក្តីសង្ខេប ។

និស្សរណទុក្ខនិសហោតុកុទុក្ខៈ

ស្សរណទុក្ខនិសហោតុកុទុក្ខៈ

[១៤១១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ប្រកបដោយ
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនប្រកបដោយ
ហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

បច្ចេកវិទ្យាសាស្ត្រមនុស្សប្បដិសន្ធិ

[១៤១៣] ន សរណំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច
 អរណោ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។
 ន អរណំ ន អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ អហេតុ-
 កោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤១៤] ហេតុយា ទ្វេ ។

និស្សន្ទវិទ្យាសាស្ត្រសម្បយុត្តិកំ

និស្សន្ទវិទ្យាសាស្ត្រសម្បយុត្តិកំ

[១៤១៥] ន សរណំ ន ហេតុសម្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អរណោ ហេតុសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤១៦] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១៤១៧] ន សរណំ ន ហេតុវិប្បយុត្តំ ធម្មំ
 បដិច្ច អរណោ ហេតុវិប្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
 ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤១៨] ហេតុយា ទ្វេ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

[១៤១៣] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានហេតុ អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

និសរណទុក្ខនិហោតុសម្បយុត្តទុក្ខៈ

សរណទុក្ខនិហោតុសម្បយុត្តទុក្ខៈ

[១៤១៥] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើត
 ឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១៤១៧] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រាសចាកហេតុ អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រាសចាកហេតុ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤១៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

និសរណទុក្ខំហោតុសហោតុកុកុ

សរណទុក្ខំហោតុសហោតុកុកុ

[១៤១៧] ន សរណំ ន ហេតុញ្ចេវ ន អហេតុ-
កញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ហេតុថេវ សហេតុកោច
ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អរណំ ន ហេ-
តុញ្ចេវ ន អហេតុកញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សរណោ ហេតុ-
ថេវ សហេតុកោច ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤២០] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១៤២១] ន សរណំ ន អហេតុកញ្ចេវ ន ន-
ហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច អរណោ សហេតុកោចេវ ន ច-
ហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។ ន អរណំ
ន អហេតុកញ្ចេវ ន នហេតុញ្ច ធម្មំ បដិច្ច សរណោ
សហេតុកោចេវ ន ចហេតុ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។

[១៤២២] ហេតុយា ទ្វេ ។

ហេតុថេវ ហេតុសម្បយុត្តទុកំ សន្និទ្ធី ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសវណាទុកិណហោតុសហោតុកិទុកិ:

សវណាទុកិហោតុសហោតុកិទុកិ:

[១៤១៩] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុទាំង
មិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌
ប្រកបដោយរណៈ ជាហេតុទាំងប្រកបដោយហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមានហេតុ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤២០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១៤២១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែន
ជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ប្រកបដោយហេតុទាំងមិន
មែនជាហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែន
ជាមិនមានហេតុទាំងមិនមែនជាមិនមែនជាហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤២២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

ហេតុចៅហេតុសម្បយុត្តទុកៈ មានសេចក្តីសង្ខេប ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ជានំ

នសរណទុក្ខនហោតុនសហោតុកុក្កេ

សរណទុក្ខនហោតុសហោតុកុក្កេ

[១៤២៣] ន សរណំ ន ហេតុំ ន សហេតុកំ
ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ន ហេតុ សហេតុកោ ធម្មោ
ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤២៤] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៤២៥] ន សរណំ ន ហេតុំ ន អហេតុកំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ ន ហេតុ អហេតុកោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។ ន អរណំ ន ហេតុំ ន-
អហេតុកំ ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ន ហេតុ អហេតុកោ
ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បច្ចយា ឯកំ ។

[១៤២៦] ហេតុយា ទ្វេ ។

នសរណទុក្ខនសប្បច្ចយកុក្កេ

សរណទុក្ខនសប្បច្ចយកុក្កេ

[១៤២៧] ន សរណោ ន សប្បច្ចយោ ធម្មោ អរ-
ណាស្ស សប្បច្ចយស្ស ធម្មស្ស ។ បេ ។ ឯកំ ។

ចចន្តយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋាន

នសរណទុក្ខនហោតុនសហោតុកុកុកៈ

សរណទុក្ខនហោតុសហោតុកុកុកៈ

[១៤២៣] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុតែប្រកបដោយ
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុ
និងមិនមែនប្រកបដោយហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤២៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤២៥] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុនិងមិនមាន
ហេតុ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាហេតុ
និងមិនមែនជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។ ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុនិងមិនមានហេតុ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាហេតុនិងមិនមែន
ជាមិនមានហេតុ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤២៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

នសរណទុក្ខនសប្បប្បយទុកៈ

សរណទុក្ខសប្បប្បយទុកៈ

[១៤២៧] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយបដ្ឋយ (ជាបដ្ឋយ) នៃធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយបដ្ឋយ
។ បេ ។ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋានំ

នសរណាទុក្ខនសង្ខតទុក្ខេ

សរណាទុក្ខសង្ខតទុក្ខំ

[១២២៨] ន សរណោ ន សង្ខតោ ធម្មោ ។

សង្ខតំ ។

នសរណាទុក្ខនសនិទស្សនទុក្ខេ

សរណាទុក្ខសនិទស្សនទុក្ខំ

[១២២៩] ន សរណំ ន សនិទស្សនំ ធម្មំ បដិច្ច

អរណោ សនិទស្សនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៣០] ហេតុយា តីណិ ។

នសរណាទុក្ខនសប្បដិយទុក្ខេ

សរណាទុក្ខសប្បដិយទុក្ខំ

[១២៣១] ន សរណំ ន សប្បដិយំ ធម្មំ បដិច្ច

អរណោ សប្បដិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១២៣២] ហេតុយា តីណិ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

នសរណទុក្ខនសង្ខតទុក្ខៈ

សរណទុក្ខសង្ខតទុក្ខៈ

[១៤២៨] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនសង្ខតៈ ។

សេចក្តីសង្ខេប ។

នសរណទុក្ខនសនិទស្សនទុក្ខៈ

សរណទុក្ខសនិទស្សនទុក្ខៈ

[១៤២៩] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការឃើញ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការឃើញ
ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

នសរណទុក្ខនសប្បដិយទុក្ខៈ

សរណទុក្ខសប្បដិយទុក្ខៈ

[១៤៣១] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយការ
ប៉ះពាល់ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ៣ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ជានំ

និស្សវណ្ណទុក្ខនិរុប្បិទកំ

សវណ្ណទុក្ខនិរុប្បិទកំ

[១៤៣៣] ន សវណំ ន រូបំ ធម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ រូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៣៤] ហេតុយា ទ្វេ ។

[១៤៣៥] ន សវណំ ន អរូបំ ធម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ អរូបំ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៣៦] ហេតុយា ទ្វេ ។

និស្សវណ្ណទុក្ខនិលោកិយទុក្ខំ

សវណ្ណទុក្ខនិលោកិយទុក្ខំ

[១៤៣៧] ន សវណំ ន លោកិយំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ លោកិយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៣៨] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៤៣៩] ន សវណំ ន លោកុត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ លោកុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

និស្សន្ទទុក្ខនិរុប្បិទុក្ខៈ

សវណទុក្ខនិរុប្បិទុក្ខៈ

[១៤៣៣] ធម៌ មិនមានរណៈ មានរូប អាស្រ័យ នូវធម៌
មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនមានរូប ទើបកើតឡើង ព្រោះ
ហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣៤] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

[១៤៣៥] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ មិនមានរូប ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានរូប ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣៦] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

និស្សន្ទទុក្ខនិលោកិយទុក្ខៈ

សវណទុក្ខនិលោកិយទុក្ខៈ

[១៤៣៧] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាលោកិយ អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាលោកិយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៣៨] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤៣៩] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាលោកុត្តរៈ ពឹងផ្អែក នឹង
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាលោកុត្តរៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុស្ថយានុលោមប្បវត្តានំ

[១២២០] ហេតុយា ឯកំ ។

នសរណទុក្កកេនចិនិព្វេយ្យទុកេ
សរណទុក្កកេនចិនិព្វេយ្យទុកំ

[១២២១] ន សរណំ ន កេនចិនិព្វេយ្យំ ធម្មំ
បដិច្ច អរណោ កេនចិនិព្វេយ្យោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បទ្វយា ។

[១២២២] ហេតុយា តីណិ ។

[១២២៣] ន សរណំ ន កេនចិនិព្វេយ្យំ^(១)
ធម្មំ បដិច្ច អរណោ កេនចិនិព្វេយ្យោ ធម្មោ ឧប្ប-
ជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្វយា ។

[១២២៤] ហេតុយា តីណិ ។

នសរណទុក្កកោសលិគោប្បកទុកេ
សរណទុក្កកោសលិគោប្បកទុកំ

[១២២៥] ន អរណំ ន អាសវំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ អាសវោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បទ្វយា ។
ឯកំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចុដ្ឋយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៤៤០] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

និសរណទុក្ខកោសលីវិញ្ញាណទុក្ខៈ

សរណទុក្ខកោសលីវិញ្ញាណទុក្ខ

[១៤៤១] ធម៌ មិនមានរណៈ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយ
វិញ្ញាណ ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ
ដែលមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ ណានីមួយ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៤២] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

[១៤៤៣] ធម៌ មិនមានរណៈ ដែលមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយ
វិញ្ញាណ ណានីមួយ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ ដែល
មិនមែនជាមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណ ណានីមួយ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៤៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ៣ ។

និសរណទុក្ខកោសលីវិញ្ញាណទុក្ខៈ

សរណទុក្ខកោសលីវិញ្ញាណទុក្ខៈ

[១៤៤៥] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាភាសវៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាភាសវៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ១ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុម្មជ្ឈានំ

នសវណ្ណទុក្ខនសញ្ញោជនគោបកទុក្ខំ

សវណ្ណទុក្ខសញ្ញោជនគោបកទុក្ខំ

[១៤៤៦] ន អរណំ ន សញ្ញោជនំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ សញ្ញោជនោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៤៧] ហេតុយា ឯកំ ។

នសវណ្ណទុក្ខគគ្គគោបកទុក្ខំ

សវណ្ណទុក្ខគគ្គគោបកទុក្ខំ

[១៤៤៨] ន អរណំ ន គន្ធិ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ គន្លោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៤៩] ហេតុយា ឯកំ ។

នសវណ្ណទុក្ខនឱយគោបកទុក្ខំ

សវណ្ណទុក្ខនឱយគោបកទុក្ខំ

[១៤៥០] ន អរណំ ន ឱយំ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ ឱយោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៥១] ហេតុយា ឯកំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន

នសរណទុកនសញ្ញាជនគោប្បកទុកៈ

សរណទុកសញ្ញាជនគោប្បកទុកៈ

[១៤៤៦] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាសញ្ញាជនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាសញ្ញាជនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៤៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសរណទុកនគគ្គគោប្បកទុកៈ

សរណទុកគគ្គគោប្បកទុកៈ

[១៤៤៨] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាគន្លះ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាគន្លះ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៤៩] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសរណទុកនឱយគោប្បកទុកៈ

សរណទុកឱយគោប្បកទុកៈ

[១៤៥០] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាធុរៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាធុរៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៥១] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចុដ្ឋានុលោមប្បដ្ឋានំ

និស្សរណទុក្ខនិយោគគោប្បកទុក្ខំ

ស្សរណទុក្ខនិយោគគោប្បកទុក្ខំ

[១៤៥២] ន អរណំ ន យោគំ^(១) ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ យោគោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៥៣] ហេតុយា ឯកំ ។

និស្សរណទុក្ខនិវរណគោប្បកទុក្ខំ

ស្សរណទុក្ខនិវរណគោប្បកទុក្ខំ

[១៤៥៤] ន អរណំ ន និវរណំ ធម្មំ បដិច្ច សរ-
ណោ និវរណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៥៥] ហេតុយា ឯកំ ។

និស្សរណទុក្ខនបរាមាសគោប្បកទុក្ខំ

ស្សរណទុក្ខនបរាមាសគោប្បកទុក្ខំ

[១៤៥៦] ន អរណំ ន បរាមាសំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ បរាមាសោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៥៧] ហេតុយា ឯកំ ។

១ ម. និវរណំ នោយោគំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន
 នសរណទុក្ខនិយោគគោប្បកុទុក្ខៈ
 សរណទុក្ខនិយោគគោប្បកុទុក្ខៈ

[១៤៥២] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាយោគៈ អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាយោគៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៥៣] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសរណទុក្ខនិវរណគោប្បកុទុក្ខៈ
 សរណទុក្ខនិវរណគោប្បកុទុក្ខៈ

[១៤៥៤] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជានិវរណៈ អាស្រ័យ នូវ
 ធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជានិវរណៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៥៥] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

នសរណទុក្ខនិបរាមាសគោប្បកុទុក្ខៈ
 សរណទុក្ខនិបរាមាសគោប្បកុទុក្ខៈ

[១៤៥៦] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ជាបរាមាសៈ អាស្រ័យ
 នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាបរាមាសៈ ទើបកើតឡើង
 ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៥៧] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

បញ្ចនីយានុលោមទុក្ខកម្មវដ្តានំ

និសរណទុក្ខនិសារម្មណទុក្ខំ

សរណទុក្ខសារម្មណទុក្ខំ

[១៤៥៨] ន សរណំ ន សារម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
សរណោ សារម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។
ឯកំ ។

[១៤៥៩] ន សរណំ ន អនាម្មណំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ អនាម្មណោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤៦០] ហេតុយា ទ្វេ ។

និសរណទុក្ខនិបិត្តទុក្ខំ

សរណទុក្ខនិបិត្តទុក្ខំ

[១៤៦១] ន សរណំ ន និត្តំ ធម្មំ បដិច្ច អរ-
ណោ និត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

[១៤៦២] ហេតុយា ទ្វេ ។ សន្និទ្ធិតំ ។

និសរណទុក្ខនិបេតសិកទុក្ខំ

សរណទុក្ខនិបេតសិកទុក្ខំ

[១៤៦៣] ន សរណំ ន ទេតសិកំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណោ ទេតសិកោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

និស្សវណ្ណទុក្ខនិស្សវម្មណ្ណទុក្ខៈ

ស្សវណ្ណទុក្ខនិស្សវម្មណ្ណទុក្ខៈ

[១៤៥៨] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។ មានវារៈ ១ ។

[១៤៥៩] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមានអារម្មណ៍ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាមិនមានអារម្មណ៍ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៦០] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។

និស្សវណ្ណទុក្ខនិបិដ្ឋទុក្ខៈ

ស្សវណ្ណទុក្ខនិបិដ្ឋទុក្ខៈ

[១៤៦១] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាចិត្ត អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាចិត្ត ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៦២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ។ សេចក្តីសង្ខេប ។

និស្សវណ្ណទុក្ខនិបេតិសិកទុក្ខ

ស្សវណ្ណទុក្ខនិបេតិសិកទុក្ខៈ

[១៤៦៣] ធម៌ មិនមានរណៈ ជាចេតសិក អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាចេតសិក ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ឆន្តិយានុលោមប្បដ្ឋានំ

(១៤៦៤) ហេតុយា ទ្វេ ។

នសរណទុក្ខនិព្វិន្ទសម្បយុត្តទុក្ខេ

សរណទុក្ខនិព្វិន្ទសម្បយុត្តទុក្ខំ

(១៤៦៥) ន សរណំ ន ចិត្តសម្បយុត្តំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណេន ចិត្តសម្បយុត្តោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុ-
ប្បច្ចយា ។ ទ្វេ ។

នសរណទុក្ខនិព្វិន្ទសំសដ្ឋិទុក្ខេ

សរណទុក្ខនិព្វិន្ទសំសដ្ឋិទុក្ខំ

(១៤៦៦) ន សរណំ ន ចិត្តសំសដ្ឋំ ធម្មំ បដិច្ច
អរណេន ចិត្តសំសដ្ឋោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បច្ចយា ។

(១៤៦៧) ហេតុយា ទ្វេ ។ បេ ។

នសរណទុក្ខនិព្វិន្ទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខេ

សរណទុក្ខនិព្វិន្ទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខំ

(១៤៦៨) ន អរណំ ន នស្សនេន បហាតព្វំ ធម្មំ
បដិច្ច សរណេន នស្សនេន បហាតព្វោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ
ហេតុប្បច្ចយា ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៤៦៤] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

នសរណទុក្ខនិច្ចសម្បយុត្តទុក្ខៈ

សរណទុក្ខនិច្ចសម្បយុត្តទុក្ខៈ

[១៤៦៥] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយចិត្ត អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។ មានវារៈ ២ ។

នសរណទុក្ខនិច្ចសំសជ្ឈទុក្ខៈ

សរណទុក្ខនិច្ចសំសជ្ឈទុក្ខៈ

[១៤៦៦] ធម៌ មិនមានរណៈ ច្រឡំដោយចិត្ត អាស្រ័យ នូវ
ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនច្រឡំដោយចិត្ត ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៦៧] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។ បេ ។

នសរណទុក្ខនទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខៈ

សរណទុក្ខនទស្សនេនបហាតព្វទុក្ខៈ

[១៤៦៨] ធម៌ ប្រកបដោយរណៈ ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ
អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ដែលមិនមែនត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋានំ

[១៤៦៩] ហេតុយា ឯកំ ។

[១៤៧០] ន សរណំ ន ន ទស្សនេន បហាតតំ
 ធម្មំ បដិច្ច អរណោ ន ទស្សនេន បហាតតោ ធម្មោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៧១] ហេតុយា ឯកំ ។ សង្ខតំ ។

និស្សវណ្ណទុក្ខំនិស្សឧត្តរទុក្ខំ

ស្សវណ្ណទុក្ខំសឧត្តរទុក្ខំ

[១៤៧២] ន សរណំ ន សឧត្តរំ ធម្មំ បដិច្ច
 អរណោ សឧត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ឈតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៧៣] ហេតុយា ឯកំ អវិគតេ ឯកំ ។

សហជាតវារម្មំ បច្ចយវារម្មំ និស្សយវារម្មំ
 សំសជ្ឈវារម្មំ សម្បយុត្តវារម្មំ បដិច្ចវាសទិសំ ។

[១៤៧៤] ន សរណោ ន សឧត្តរោ ធម្មោ អរ-
 ណាស្ស សឧត្តរស្ស ធម្មស្ស ហេតុប្បដ្ឋយេន បច្ច-
 យោ ឯកំ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកុប្បជ្ជាន

[១៤៦៩] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៤៧០] ធម៌ មិនមានរណៈ ដែលមិនមែនជាត្រូវលះដោយ
ទស្សនៈ អាស្រ័យ នូវធម៌ មិនមែនជាមិនមានរណៈ ដែលមិនមែនជា
ត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទើបកើតឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៧១] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ សេចក្តីសង្ខេប ។

និស្សន្ទិសទុក្ខវិញ្ញាណៈ

សិល្បិទុក្ខវិញ្ញាណៈ

[១៤៧២] ធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយឧត្តរៈ អាស្រ័យ
នូវធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកបដោយឧត្តរៈ ទើបកើត
ឡើង ព្រោះហេតុប្បច្ច័យ ។

[១៤៧៣] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ១ ។

សហជាតវារៈក្តី បច្ច័យវារៈក្តី និស្សយវារៈក្តី សំសង្កវារៈក្តី

សម្បយុត្តវារៈក្តី ប្រហែលគ្នានឹងបដិច្ចវារៈដែរ ។

[១៤៧៤] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយឧត្តរៈ
ដោយហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បវត្តានំ

[១៤៧៥] ន សរណោ ន សឧត្តរោ ធម្មោ អរណាស្ស សឧត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ ឯកំ ។

[១៤៧៦] ហេតុយា ឯកំ អារម្មណោ ឯកំ អធិបតីយា ឯកំ ។ បេ ។ អវិគតេ ឯកំ ។ បេ ។

[១៤៧៧] ន សរណោ ន សឧត្តរោ ធម្មោ អរណាស្ស សឧត្តរស្ស ធម្មស្ស អារម្មណាប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . សហជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . ឧបនិស្សយប្បច្ចយេន បច្ចយោ . . . បច្ឆាជាតប្បច្ចយេន បច្ចយោ ។

[១៤៧៨] ន ហេតុយា ឯកំ ន អារម្មណោ ឯកំ ។

[១៤៧៩] ហេតុប្បច្ចយា ន អារម្មណោ ឯកំ ។

[១៤៨០] ន ហេតុប្បច្ចយា អារម្មណោ ឯកំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវារំ ឯវំ វិត្តារេតតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ច័យានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៤៧៥] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយឧត្តរៈ
ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៤៧៦] ក្នុងហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងការម្មណ្ឌប្ប-
ច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអធិបតិប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បេ ។ ក្នុង
អវិគតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។ បេ ។

[១៤៧៧] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនប្រកប
ដោយឧត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ប្រកបដោយឧត្តរៈ
ដោយការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយសហជាតប្បច្ច័យ
. . . ជាបច្ច័យ ដោយឧបនិស្សយប្បច្ច័យ . . . ជាបច្ច័យ ដោយ
បច្ចាជាតប្បច្ច័យ ។

[១៤៧៨] ក្នុងនហេតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងនការម្មណ្ឌ-
ប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

[១៤៧៩] ក្នុងនការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះហេតុ-
ប្បច្ច័យ ។

[១៤៨០] ក្នុងការម្មណ្ឌប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ព្រោះនហេតុប្បច្ច័យ ។

បញ្ហាវារៈ ក្នុងកុសលភិក្ខុៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីឲ្យ
ពិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋានំ

[១៤៨១] ន សរណំ ន អនុត្តរំ ធម្មំ បច្ចយា អរ-
ណោ អនុត្តរោ ធម្មោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុប្បដ្ឋយា ។

[១៤៨២] ហេតុយា ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[១៤៨៣] ន សរណោ ន អនុត្តរោ ធម្មោ អរ-
ណាស្ស អនុត្តរស្ស ធម្មស្ស អនន្តរប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

[១៤៨៤] អនន្តរេ ឯកំ សមនន្តរេ ឯកំ
ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេជាតេ ឯកំ អាសេវនេ ឯកំ
វិប្បយុត្តេ ឯកំ អត្តិយា ឯកំ នត្តិយា ឯកំ វិកតេ
ឯកំ អវិកតេ ឯកំ ។

[១៤៨៥] ន សរណោ ន អនុត្តរោ ធម្មោ អរ-
ណាស្ស អនុត្តរស្ស ធម្មស្ស ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន
បច្ចយោ . . . បុរេជាតប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។ ន អរ-
ណោ ន អនុត្តរោ ធម្មោ អរណាស្ស អនុត្តរស្ស ធម្មស្ស
ឧបនិស្សយប្បដ្ឋយេន បច្ចយោ ។

បច្ច័យានុលោមទុក្ខកប្បដ្ឋាន

[១៤៨១] ធម៌ មិនមានរណៈ មិនមែនជាឧត្តរៈ ពឹងផ្អែក
នឹងធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាអនុត្តរៈ ទើបកើតឡើង
ព្រោះហេតុប្បដ្ឋយ ។

[១៤៨២] ក្នុងហេតុប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មាន
វារៈ ១ ។

[១៤៨៣] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាអនុត្តរៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ជាអនុត្តរៈ ដោយអនន្តរប្បដ្ឋយ ។

[១៤៨៤] ក្នុងអនន្តរប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងសមនន្តរប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ មានវារៈ ២ ក្នុងបុរេជាតប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអាសេវនប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងវិប្បយុត្តប្បដ្ឋយ
មានវារៈ ១ ក្នុងអត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងនត្ថប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១
ក្នុងវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ក្នុងអវិគតប្បដ្ឋយ មានវារៈ ១ ។

[១៤៨៥] ធម៌ មិនមែនប្រកបដោយរណៈ មិនមែនជាអនុត្តរៈ
ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិនមានរណៈ ជាអនុត្តរៈ ដោយឧបនិស្សយ-
ប្បដ្ឋយ . . . ជាបច្ច័យ ដោយបុរេជាតប្បដ្ឋយ ។ ធម៌ មិន
មែនជាមិនមានរណៈ មិនមែនជាអនុត្តរៈ ជាបច្ច័យ នៃធម៌ មិន
មានរណៈ ជាអនុត្តរៈ ដោយឧបនិស្សយប្បដ្ឋយ ។

អភិធម្មបិដកេ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

[១៤៨៦] នហេតុយា ទ្វេ នអារម្មណេ ទ្វេ ន-
ឧបនិស្សយេ ឯកំ នបុរេជានេ ទ្វេ នោវិតតេ ទ្វេ ។

[១៤៨៧] ឧបនិស្សយប្បច្ចយា នហេតុយា ទ្វេ ។

[១៤៨៨] នហេតុប្បច្ចយា ឧបនិស្សយេ ទ្វេ បុរេ-
ជានេ ឯកំ អត្ថិយា ឯកំ អវិតតេ ឯកំ ។

យថា កុសលត្ថិកេ បញ្ញាវារំ

ឯវំ វិត្តានេតតំ ។

បច្ចនីយានុលោមទុក្ខកុប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតំ ។

បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ និដ្ឋិតុំ ។

អនុលោមទុក្ខត្ថិកេ ប្បដ្ឋានេតោ បដ្ឋាយ យោវ

បរិយោសានា តីសមត្ថេហិ កាលាវារេហិ បដ្ឋានំ ។

បដ្ឋានប្បករណំ បរិបូណ៌ំ ។

អភិធម្មបិដកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបិដក បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន

[១៤៨៦] ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ក្នុងនភារម្មណប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ
មានវារៈ ២ ក្នុងនោវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ។

[១៤៨៧] ក្នុងនេហតុប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះឧបនិស្ស-
យប្បច្ច័យ ។

[១៤៨៨] ក្នុងឧបនិស្សយប្បច្ច័យ មានវារៈ ២ ព្រោះនេហតុ-
ប្បច្ច័យ ក្នុងបុរេជាតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ក្នុងអតីតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១
ក្នុងអវិតតប្បច្ច័យ មានវារៈ ១ ។

បញ្ញាវារៈ ក្នុងកុសលត្ថិតៈ យ៉ាងណា បណ្ឌិត

តប្បឱ្យនិស្តារ យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន ។

ចប់ បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋាន ។

បដ្ឋាន ចាប់ដើមតាំងអំពីអនុលោមទុកត្ថិតប្បដ្ឋាន

ដល់បរិយាយសាន ប្រកបដោយភាណវារៈ ៣០ ។

បដ្ឋានប្បករណ៍ បរិបូណ៌ប៉ុណ្ណោះ ។

ចប់ អភិធម្មបិដក ។

ឯត្រាវតា ច អម្ពេហិ យំ បុព្វំ បសុតំ ពហំ
 តំ នោ ទេវនុមោទន្ត សព្វសម្បត្តិសិទ្ធិយា
 ទុក្ខប្បត្តា ច និទុក្ខា ភយប្បត្តា ច និព្វយា
 សោកប្បត្តា ច និស្សោកា ខេមំ បប្បន្ត មាណីនោ
 សព្វ ពុទ្ធា ពលប្បត្តា បច្ចេកានព្វ យំ ពលំ
 តេសំ ច ធម្មតេជេន រក្ខំ ពន្ធមិ សព្វសោ ។

បុណ្យណាដ៏ច្រើន ដែលយើងទាំងឡាយបានកសាងហើយ ទាំង
អំបាលនេះ សូមទៅតាមទាំងឡាយ អនុមោទនានូវបុណ្យនោះ របស់
យើងទាំងឡាយ ដើម្បីសម្បត្តិសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង សត្វទាំងឡាយ ដែល
ដល់ហើយនូវទុក្ខ សូមឲ្យជាសត្វបាត់ទុក្ខទៅ ដែលដល់ហើយនូវភ័យ
សូមឲ្យជាសត្វបាត់ភ័យទៅ ដែលដល់ហើយនូវសោក សូមឲ្យជាសត្វ
បាត់សោកទៅ សូមឲ្យសត្វទាំងឡាយដល់នូវសេចក្តីក្រមក្សាន្ត ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយគ្រប់ព្រះអង្គ សុទ្ធតែទ្រទ្រង់នូវកម្លាំង ព្រះបច្ចេក-
ពុទ្ធទាំងឡាយ ក៏មានកម្លាំង ខ្ញុំសូមចង់នូវការរក្សា ដោយធម្មតេជះ
នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ និងព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយនោះ ដោយប្រការ
ទាំងពួង ។

អភិធម្មបិដកេ

បដ្ឋានស្ស សត្វសមោ ភាគោ

មាតិកាបត្ថានំ

មាតិកា

អង្កេ

បច្ចនីយានុលោមប្បដ្ឋានំ

បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋានំ	.	.	.	.	.	១
បច្ចនីយានុលោមទុកប្បដ្ឋានំ	.	.	.	.	.	២១
បច្ចនីយានុលោមទុកត្ថិកប្បដ្ឋានំ	.	.	.	.	.	៤៧
បច្ចនីយានុលោមត្ថិកទុកប្បដ្ឋានំ	.	.	.	.	.	១៨១
បច្ចនីយានុលោមត្ថិកត្ថិកប្បដ្ឋានំ	.	.	.	.	.	១៧៨
បច្ចនីយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋានំ	.	.	.	.	.	២៥៣

អភិធម្មបិដក
បដ្ឋាន សត្វសមភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

បច្ច័ន្តយានុលោមប្បដ្ឋាន

បច្ច័ន្តយានុលោមតិកប្បដ្ឋាន	.	.	.	.	.	១
បច្ច័ន្តយានុលោមទុកប្បដ្ឋាន	.	.	.	.	.	២១
បច្ច័ន្តយានុលោមទុកតិកប្បដ្ឋាន	.	.	.	.	.	៤៧
បច្ច័ន្តយានុលោមតិកទុកប្បដ្ឋាន	.	.	.	.	.	១៨១
បច្ច័ន្តយានុលោមតិកតិកប្បដ្ឋាន	.	.	.	.	.	១៧៨
បច្ច័ន្តយានុលោមទុកទុកប្បដ្ឋាន	.	.	.	.	.	២៥៣

វិវិទាវិវិទបតិ

វិវិទបាហោ	អវិវិទបាហោ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
បរិភូតិកំ	បរិភូតិកំ	១៥	៨
បរិភូតិកំសនិទស្សនតិកំ	បរិភូតិកំសនិទស្សនតិកំ	១០១	៨
ហេតុប្បច្ចយា	ហេតុប្បច្ចយា ។	១៣៣	១៧
ធម្ម	ធម្ម	១៣៣	១៧
កុសលត្ថិកហេតុ-	កុសលត្ថិកហេតុ-	១៣៤	១០
កុសលត្ថិកហេតុហេតុ-	កុសលត្ថិកហេតុហេតុ-	១៣៥	៧
-សម្បយត្ថិក	-សម្បយត្ថិក	១៤២	៦
កុសលត្ថិក-	កុសលត្ថិក-	១៤៤	១៧
បរិភូតិកហេតុទិក	បរិភូតិកហេតុទិក	១៥៦	៣
បច្ចនិយានុលោមប្បដ្ឋានំ	បច្ចនិយានុលោមទុក្ខតិកប្បដ្ឋានំ	១៦៦	១
កុសលស្ស	អកុសលស្ស	២៣០	១៥
ចញ្ញាវរម្យ	ចញ្ញាវរម្យ	២៥២	៧
ហេតុទិក-	ហេតុទិក-	២៦៥	១៨
នហេតុទិក-	នហេតុទិក-	២៨៥	២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ បន្ទាត់	
បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន			
នកុសលត្ថិកៈ កុសលត្ថិក	បច្ចនីយានុលោមត្ថិកប្បដ្ឋាន	៥	១
ប្រកបយេភិវេលស	ប្រកបដោយភិវេលស	១១	៧
មិនមានជាចេតសិក	មិនមែនជាចេតសិក	៣២	១៥
”	”	៣២	១៧
ចិត្តសស្សៈ	ចិត្តសស្សៈ	៣៣	១៣
នហត្ថហត្ថ-	នហត្ថហត្ថ-	៥២	១៥
ព្រោះហត្ថប្បថ្វយ	ព្រោះហត្ថប្បថ្វយ ។	៦១	២០
ទស្សនេន-	នទស្សនេន-	៧៣	២
សប្បតិកទុកកុសលត្ថិកៈ	សប្បតិកទុកកុសលត្ថិកៈ	៧៤	១០
នរូបាវចរទុកកុសលត្ថិកៈ	នរូបាវចរទុកកុសលត្ថិកៈ	៧៦	៧
សណ្តទុកកុសលត្ថិកៈ	សរណទុកកុសលត្ថិកៈ	៧៨	៧
[៣៤១]	[៣៤១]	៨៣	១៦
នហត្ថទុកនបរិត្តិកៈ	នហត្ថទុកនបរិត្តិកៈ	៨៧	៧
កេនចិរិញ្ញាយ្យទុក-	កេនចិរិញ្ញាយ្យទុក-		
សនិទស្សនត្ថិកៈ	សនិទស្សនត្ថិកៈ	១០៣	៤

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កុសលត្ថិហេតុទុកៈ	កុសលត្ថិកហេតុទុកៈ	១២៧	១៥
ព្រោះហេតុប្បថ្វយ	ព្រោះហេតុប្បថ្វយ	១២៧	១៧
មិនមែនជាកុសល	មិនមែនជាអកុសល	១២៧	២០
មិនមែនជាកុសល	មិនមែនជាអកុសល	១៣០	១០
មិនមែនជាអព្យាក្រឹត	មិនមែនជាអព្យាក្រឹត	១៣៣	២
មានវារៈ ២	មានវារៈ ១	១៣៤	១៧
ទាំងមិនមែនជាហេតុ	ទាំងមិនមានហេតុ	១៣៦	១៣
ជាលោកុត្តរៈ	ជាលោកុត្តរៈ ។	១៣៧	៥
វិប្បយុត្តសាសវទុកៈ	វិប្បយុត្តសាសវទុកៈ	១៤៣	៣
ហេតុប្បថ្វយ	ហេតុប្បថ្វយ ។	១៤៨	៨
បរិគ្គារម្មណត្ថិកកុសសត្ថិកៈ	បរិគ្គារម្មណត្ថិកកុសលត្ថិកៈ	២២៨	៧
ហេតុទុក្ខសប្បថ្វយទុកៈ	ហេតុទុក្ខសប្បថ្វយទុកៈ	២៥៧	៧
ដែលគប្បីដឹងច្បាស់-	ដែលមិនមែនគប្បីដឹងច្បាស់- ២៨៣	១៤	
នសរណទុក្ខនយោគ	នសរណទុក្ខនយោគ		
គោច្ឆិកទុកៈ	គោច្ឆិកទុកៈ	២៧៤	២

សៀវភៅនេះ បានត្រូវបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយបាត់បង់ប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកទានក្រោមនេះ

Printing costs were kindly met by the following organizations

Wat. Sotoshu Chojuin Temple

346 Nagoya, Shimousa-Machi Katori-Gun, Chiba Prefecture Japan

PANTAKA Co., Ltd.

2F MC88building 2-21-1 Nishinippri Arakawa-ku Tokyo Japan

この本は次の方によって復刻されました。

宗教法人 曹洞宗 長寿院

千葉県香取郡下総町名古屋346

株式会社 ぱんたか

東京都荒川区西日暮里2-21-1 MC88ビル2F

ព្រះត្រៃបិដក 110 ក្បាលអភិធម្មបិដកទី 110

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពត្រៃបិដកឡើងវិញ

ថ្ងៃខែបោះពុម្ពថ្ងៃទី 10 កក្កដា ឆ្នាំ 1994

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀងនិងធ្វើបោះពុម្ព

**TRIPITAKA VOL.110
“ABHIDHAMMA PITAKA”**

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TORIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

First edition 1994

Printed in Japan by Shirakata Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・アビダルマピタカ第110巻

発行：ブノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年7月10日

編集制作協力／玄工房 印刷／白形印刷 製本／小高製本工業株式会社
印刷にあたり白形印刷の多大な協力を得ました。

